

ATLIF N USELMED UNNIG D UNADI USSNAN
TASDAWIT LMULUD AT-MÆEMMER N TIZI-UZZU
TAZEDDAYT N TSEKLIWIN D TUTLAYIN
AGEZDU N TSEKLIWIN D TUTLAYIN
ASNADI N USUKEN D USELMED N TMAZIIT

AKATAY N TAGGARA N USWIR N MASTER
DEG TUTLAYT D YIDLES N TMAZI

TAFERNA : TUSNA N TANTALIYIN

ASENTEL

**Tasleḍt takennayt n uktawal n yismawen n yisewwiyen d wallalen n
usewwi ger mraw n tudḍar n leqbayel**

S-γur :

- ΣEMRAN Dalila
- HESSAS Sunya

Aseqqamu n yimsekyaden :

- AWDEYA Arezqi
- AMATWI Σmiruc
- WELD FELLA Kahina

Aselway
Amesnalay
Amsekyad

Asenmer :

S yisem-ntey ad d-nini :

Tanmirt i wid akk i ay-iaawnen deg
Umahil-agi-ntey.

Tanmirt tameqrant i Mass **AMATWI Σmiruc**
D netta i yeḍfren amhil-agi
Seg tazwara yer tagara.

Tanmirt i yemeslyuyen i ay-d-yefkan isallen
D wayen snen yef usentel-agi.

Abuddu

Ad hduy akatay-agi i yemawlan-iw baba d yemma ezizen,

Mebla nutni ahat ur ttawḍay ara ar wanda kka i lliy tura,

Fkan-iyi afud akken ad d-ufraray di leqraya-iw.

Mebla ma ttuy yessetma timeqranin Mina d Linda,

Iyi-εawnen ama s lehduṛ ama s uxeddim,

I weltma tamecṭuḥt Ḥayat lakked gma Malik.

I laεmum-iw d xwali, i Jeddi Said d Jida Yamina

I lejdud-iw s baba Muḥmed d jida Yamina,

Σemti dahbiya, i xalti Fariza d jida Keltum,

Fell-asen yaεfu yarḥem.

I temduk-al-iw d lehbab anda ma llan,

D wid akk iyi-εawnen ama s lqarban ama s lbaedan,

Akken ad garzay axeddim-agi.

Sunya

Abuddu

Ad hduy Amahil-agi :

I wid i yecebbhen tudert-iw : Baba d Yemma.

I watmaten-iw : Farid, Murad, Hafid.

I yessetma : Samya, Kahina d wargaz-is Mumuh

D mmit-sen Islam.

I temduk-al-iw : Wrida, Faṭima, Zahya, Menuca,

Xelluḡa, Sunya, Lamyā, Tiziri.

Dalila

ΑΓΑΘΑΣ

Ayawas

Tazwart tamatut 07

Ixef amezwaru: Tazrawt talyawit

Tabadut n yisem di tmaziyt 12

Tasleđt n talya n yismawen inaşliyen 25

Ismawen imarđilen 28

Ixef wis sin: Tazrawt n umawal

Tafelwit n umawal 31

Ixef wis krađ : Tazrawt n tkerđiwin

Tagrayt tamatut 84

Timerna 88-160

TAZWERT
TAMATUT

Tazwart tamatut

Tutlayt Tamaziɣt tebɗa ɣef waɣas n tantaliyin (taqbaylit, Tatargit, Tamzabit, Tacawit, Tacelhit) i yejmeɛ wakal n tmazɣa id yezgan deg unɣul n yillel agrakal, ɣef waya yenna-d CHAKER S. : « *Tamaziɣt tban-d deg waɣas n tmura Timayribiyin, ger-asent Lezzayer d Lmaruk. Deg Tmura-agi ggten yimsawalen i yettutlayen Tutlayt Tamaziɣt* ». ¹

ɣas akken laɣel n tantaliyin-agi d yiwen maca yella umgarad ger-asent ama di talɣa, ama deg umawal, akken yezmer ad yili umgarad-agi daxel n yiwet n tantala.

Dɣa ma nebder-d tantala taqbaylit ad aɣ-d-iban wemgarad yellan deg usemres n wawal seg temnadt ɣer tayed d ayen neɣa ad d-nessebgen deg umahil-ntey di mraw n temnaɗin i d-yezgan di kra n tɣiwanin n leqbayel : deg At Wasif nextar snat n temnaɗin (At ččebila, Timeɣras), deg At Dwala (At Buyehya, At Bueli, Tagemmunt Azzuz) deg Meqleɛ (At Zellal, Šwameɛ, Belyezli) deg Ieɛzzugen (Iɣil n wuzzal, At Buɛɗa). Amgarad-agi ad t-id-nesbin di tezrawt talɣawit d tezrawt n umawal i nexdem ɣef kra n yismawen n yisewwiyen d leɣwal n usewwi yellan deg tɣiwanin-agi.

Afran n usentel

Nefren-d asentel-agi akken:

- Ad d-nessebgen amgarad yellan di tmeslayt taqbaylit seg temnadt ɣer tayed.
- Neɣa ad d-nessekfel kra n yismawen iqburen.
- Akken neɣa dayen ad d-nemekti kra n yismawen n leɣwal i ssexdamen zik di temnaɗin-agi

Tamukrist

Deg uxeddim-ntey, ad d-nnar ɣef yisteqsiyen-agi:

- Dacu-tt talɣa n yismawen-agi ?
- Dacu n wemgarad yellan ger yismawen-agi seg temnadt ɣer tayed, d wacu i ten-yeğgan ad mxallafen ?
- Amek ad d-nessebgen amgarad-agi di tkarɗiwin ?

¹ CHAKER S., *Manuel de linguistique Berbère*, Ed. BOUCHEN, Alger, 2002, P. 07.

Turdiwin

Seg wayen i nenuda deg wannar, Nefka-d kra n turdiwin:

- Yall tamnadt tettwassen s yisewwiyen i xeddmnen wissen kan ma mgaraden amek i s-nettsemmin, ney ahat llan wid yesean ismawen i yecarken.
- Ambaɛad yellan ger temnaɗin-agi i d sebba tamezwarut n umgarad ger yismawen-agi.
- Imi tameslayt d yiwet, ahat talya n yismawen-agi ad tili tettemcabi.

Iɛewwiqen i d-nufa deg unadi-ntey

Mi neffey yer wannar akken ad nejmeɛ amud-ntey, nufa-d kra n yiɛewiqqen ger-asen:

- Zarqen-aɣ kra n yiberdan yettawin yer temnaɗin i neqsed s unadi.
- Llan kra n yimesluɣa ur fkin ara azal i yesteqsiyen-ntey.
- Llant kra n temɣarin ur qbilent ara maɗi ad ten-tnesteqsi.
- Llant kra n temɣarin heddent-d lameena ttefɣent i wsentel, di yall tikkelt ilaq ad tent-id-nesmektay.
- Llan kra n yimesluɣa ur d-bdiren ara kra n yismawen i neɣwaɣ deg wamud-ntey. Dayen i d aɣ-yeɣɣan ad nuɣal ad d-nesteqsi yef yismawen-agi.

Aglam n temnaɗin

At Dwala

Asun n At Dwala yezga-d deg usammar n ugezdu n tizi wezzu, yebɛed fell-as s wazal n 17 km. Asun-agi yesɛa ɣɛɛa n tɣiwanin: At Sisi, At Meɣmud, At Zmenzer, At Dwala Tayiwant-agi n At Dwala tesɛa azal n 15 n tuddar, ger-asent taddert n At Buɛli i deg d-nejmeɛ amud-ntey teɛɛed yef tɣiwant n At Dwala s wazal n 2000 n yimezday.

Taddart n At Buɛli yezzi-as-d seg yidis n ugafa taddart n At Buyɛɣya, Seg unɣul At Aɛli Weɛli, seg usammar At Yidir, Seg umalu Tala Xlil.

At Buyɛɣya: Teɛɛed yef Tizi Wezzu s wazal n 19 km. Tesɛa azal n 9000 n yimezday, At Buyɛɣya zzin-as-d:

Seg ugafa: At Xelfun akked taddart n At Meɣmud.

Seg unɣul: Asun n At Dwala.

Seg usammar: Taddart n Amesuwen akked Iyil Mimun.

Seg umalu: Taddart Tagemmunt Azzuz, Tawrirt Mussa akked Iwaḍiyen.

Iɛzzugen

Tayiwant n Iɛzzugen tezga-d di lwilaya n Tizi wezzu, tebɛed fell-as s wazal n 37 km.

- Seg ugafa: Tezzi-as-d tyiwant n Uyrib, Aqaru.
- Seg unzul: Tayiwant n Meqlaɛ, Şwameɛ, Ifiya.
- Seg umalu: Tayiwant n Friha.

Tayiwant n Iɛzzugen tejmaɛ 17 n tudrin, ger-asent taddert n Yiyil n Wuzzal, tayiwant-agi n Iɛzzugen tesɛa azal n 77.05 km, llan azal n 35683 n yimezday deg useggas n 2008.

At Wasif

Tamnaɗt-agi n At Wasif tesdukkel kraɗ n tyiwanin, At Bumehni, At Tudert d At Wasif. Tamnaɗt-agi n At Wasif tezga-d s ddaw n wedrar:

- Seg wunzul ad d-naf tayiwant n At Yanni
- Si tama n ugafa ad d-naf lwilaya n Bwira
- Seg ugemmuɗ tezzi-s-d tyiwant n At Budrar.

Tuget-is tezdi s 22 n tudrin, tajumma-s tesɛa 7439 n iktaren akked 26.741 n imezday, yas ulama imezday n temnaɗin-agi xeddmn lhɨrfat nniden am tejra d ufexxar, maɛna ur ḡḡin ara akal xeddmn ayeɛn yaɛnan tafellaht am ttebbga n lmal d tzizwa.

Meqlee

D assun id yezgan di tama n usammar n Tizi Wezzu tebɛed fell-as s wazal n 30 km, tamnaɗt-agi n Meqlee tezdi kraɗ n tyiwanin: tayiwant n Meqlee, tayiwant n At Xlili d tayiwant n Şwameɛ.

Imeslyuyen

Taddert	Amselyuy	Leemer-is	Tutlayt-is	Axeddim-is
At Buyehya (At Dwala)	Fařima	77 n yiseggasen	D taqbaylit	D tameřřut n wexxam ur teyri ara
Tagemmunt Azzuz (At Dwala)	Fařima	85 n yiseggasen	D taqbaylit	D tameřřut n wexxam ur teyri ara
At Buali (At Dwala)	Wardiya	68 n yiseggasen	D taqbaylit	D tameřřut n wexxam ur teyri ara
Iyil n Wuzzal (Ieeřřugen)	Malřa	89 n yiseggasen	D taqbaylit	D tameřřut n wexxam ur teyri ara
At Buada (Ieeřřugen)	Nassima	56 n yiseggasen	D taqbaylit	D tameřřut n wexxam ur teyri ara
At Zellal (Meqlae)	Newwara	73 n yiseggasen	D taqbaylit	D tameřřut n wexxam ur teyri ara
Belyezli (Meqlae)	Naeima	40 n yiseggasen	D taqbaylit	D tameřřut n wexxam ur teyri ara
řwamee (Meqlae)	Xelluřa	53 n yiseggasen	D taqbaylit (thedder cuř s teřřansist)	D tameřřut n wexxam ur teyri ara
Timeyras (At Wasif)	řřila	84 n yiseggasen	D taqbaylit	D tameřřut n wexxam ur teyri ara
At řřebila (At Wasif)	Dehbiya	68 n yiseggasen	D taqbaylit (thedder cuř s teřřansist)	D tameřřut n wexxam ur teyri ara

IXEF

AMEZWARU

Deg yixef-agi ad nexdem tazrawt talyawit i yismawen yellan deg wamud-ntey.

I. Tabadut n yisem:

Isem d awal i d-yemmalen amdan, ayersiw, imyi, ney tayawsa. Yezmer ad yili d amagu ney d amazlay, yur-s snat n tewsatın: « amalay-untı », sin n yimɗanen: « asuf-asget », akked sin waddaden: « ilelli-amaruz », akken yesɛadayen aẓar d usalay. Yenna-d DUBOIS J.:

« La grammaire traditionnel définit comme nom soit les seuls substantifs (nom substantif) c'est-à dire les mots par lesquelles on désigne les êtres animés et ce qu'elle a regroupé comme « chose », à savoir les créations de l'esprit, les objets, les sentiments, les qualités, les phénomènes, etc., soit l'ensemble des substantifs et des objectifs (nom adjectif pour ces dernér ».¹

I. 1. Aẓar :

D amsɛɗfar n tergalin i yef yers urnamek amatu n wawal. Yenna-d DUBOIS J.:

« On appelle Racine l'élément de base, Irréductible commun a tous les représentants d'une même. Famille de langue».²

I. 2. Asalay :

D tiyra kan, ney d tiyra akked tergalin i yerennun yer tergalin n uẓar i wakken ad yekcem wawal deg taggayt-is. Yenna-d DUBOIS J.:

« On appelle schème de phrase un type de phrase défini par les règles de combinaisons de ces constituants ».³

¹ DUBOIS J., *Dictionnaire de la linguistique et des sciences du langage*, Ed, LAROUSSE, France, 1994, P. 504.

² Idem.

³ Idem.

Imedyaten n yismawen n yisewwiyen

Isem	Aẓar-is	Asallay-is
Tayeddiwt	ΓDW	TaR ₁ eR ₂ R ₂ iR ₃ t
Timegzert	GZR	TiR ₁ eR ₂ R ₃ eR ₃ t

Ger tamawt

Llan kra n yismawen deg wamud-ntey d imyan sewwayen-ten

Md : Tayeddiwt

- D imyi.
- D asewwi, xedmen yis seksu s tyeddiwt.

Imedyaten (leḥwal)

Isem	Aẓar-is	Asallay-is
Tissirt	SR	TiR ₁ R ₁ iR ₂ t
ṭawa	ṬW	R ₁ aR ₂ a
Ameqli	QL	AmeR ₁ R ₂ i

II. Ismawen iḥerfiyen

Isem aḥerfi di tmaziṭt yesɛa snat n tewsatn (amalay, unti), Sin n yemḍanen (asuf, asgut), Akked waddad (illeli, amaruz).

Md :

Isem aherfi	Azar-is
Tuggi	G
Adebsi	DBS
ṭawa	ṬW
Taccuyt	CY
Lğefna	ĞFN
Acraw	CRW
Lesfenğ	SFNĞ
Aṛbuz	ṚBZ
Tibitas	BTS
Aṣbal	ṚBL

II. 1. Tawsit

Am tutlayin akk-nniḍen, Tutlayt tamaziyt tesḥa snat n tewsatn (amalay, unti).

II. 1.1. Amalay

III. Isem aherfi amalay di tmaziyt, ibeddu s teṣra (a, i, u).

Md :

Ismawen iherfiyen imalayen	
Ismawen n yisewwiyen	Ismawen n leḥwal
Arkul	Akufi

Acewwaḍ	Aqecwal
Axaluḍ	Acbayli
Acraw	Ayērbal
Ayṛum	Asagem
Aseqqi	Ayēnḡa
Ibawen	Aseksut
Uftiyen	Aḍajin

Ger tamawt

Deg amud-ntey d amalay i yetuqten yef unti deg yismawen n usewwi, ma deg yismawen n leḥwal n usewwid unti i yetuqten yef umalay.

Ismawen n usewwi: llan 145.

Unti: 56 n yismawen azal n 38.62%

Amalay: 89 n yismawen azal n 61.37%

- Wid i beddun s teyṛa « a » llan 48 n yismawen. Azal n 33.10 %
- Wid i beddun s teyṛa « i » llan 4 n yismawen. Azal n 2.75%
- Wid i beddun s teyṛa « u » yella 1 n yisem. Azal n 0.68%
- Wid i yebeddun s tergalt-nniḍen (l, w, c): llan 38 n yismawen azal n 26.20%

Ismawen n leḥwal n usewwi: llan 99.

Unti: 57 n yismawen azal n 57.57%

Amalay: 42 n yismawen azal n 42.42%.

- Wid i beddun s teyṛa « a » llan 31 n yismawen. Azal n 31.31%
- Wid i beddun s teyṛa « i » llan 3 n yismawen. Azal n 3.03%
- Maca llan kra n yismawen iḥerfiyen imalayen i yebeddun s tergalt. **Md:** Seksu, lḡefna, leyṛa, lluh.

II. 1. 2. Unti

Isem unti di tmaziɣt yettili-d s tmerna n « t » di tazwara akked tagara n yisem amalay. Akken dayen yezmer ad yilli s tmerna n « t » di tazwara kan n yisem amalay.

Yenna-d : KAHLOUCHE. R.:

*« Il s'obtient par l'adjonction de la
forme t-t ou t-ø au nom masculin »¹*

Md:

Tawsit			
Ismawen n yisewwiyen		Ismawen n leḥwal n usewwi	
Amalay	Unti	Amalay	Unti
Berkukes	taberkukest	Akufi	Takufit
Aɣrum	Tayrumt	Adebsi	Tadebsit
Aḥbul	Taḥbult	Aseksut	Taseksut
Acewwaḍ	Tacewwaḍ	Ayenga	Tayengawt

Ger tamawt

Deg wamud-ntey llan kra n yismawen d untiyen sean « t » di tazwara kan.

Md : Tuggi, tibitas,

Llan kra n yismawen d imalayen ur sein ara unti, Akken llan yismawen d untiyen ur sein ara amalay.

¹KAHLOUCHE R., « critères d'identifications emprunts », *In symposium linguistique franco-algérien*, Ed. Bastia, 9-10 aout 1993, P.19.

Md : Isem unti ur nesei ara amalay

Isem unti		Isem amalay
Ismawen n yisewwiyen	Ismawen n leḥwal n usewwi	
Tayrift	Taferciṭ	Ø
Tamtunt	Sniwa	Ø
Tizemit	Tabaqit	Ø

Md : Isem amalay ur nesei ara unti

Isem amalay		Unti
Ismawen n yisewwiyen	Ismawen n leḥwal n usewwi	
Aseqqi	Uskir	Ø
Afḍir	Lmus	Ø
Seksu	Amehraz	Ø

- **Tanmegla ger umalay d unti**

Di tewsit-agi llant kraḍ n tenmegliwin:

- Tawtemt
- Asemḍi/Asemḡer
- Tayent

1. Tawtemt :

D amgarad yellan ger yisem amalay d yisem unti.

Md :

Isem	Amalay	Unti	Amgarad yellan ger-asen
Ayēbal	Ayēbal	Tayēbalt	Timarna n “t” di tazwara akkedtagara
Amermiḍ	Amermiḍ	Tamermit	Timarna n “t” di tazwara akkedtagara
Aḍebsi	Aḍebsi	Taḍebsit	Timarna n “t” di tazwara akkedtagara
Aqbuc	Aqbuc	Taqbuct	Timarna n “t” di tazwara akkedtagara

2. Asemzi / asemyer

Asemzi akked usemyer d yiwen umgared yellan ger yismawen.

Md : asemzi d usemyer deg yismawen n usewwi d yismawen n leḥwal n usewwi.

Ismawen n yisewwiyen		Ismawen n leḥwal n usewwi	
Asemzi	Asemyer	Asemzi	Asemyer
Tacewwaṭ	Acewwaḍ	Tiflewt	Iflew
Taḥbult	Aḥbul	Taseksut	Aseksut

Ger tamawt

Yella-d umgarad ger yismawen-agi s tmerna n “t” di tazwara akked tagara.

3. Tayent : (yiwet seg waṭas)

D tuksa n yiwet n tyawsa ney yiwen n yisem seg waṭas.

Md : Lbaṭaṭa → tabaṭaṭat

Ifelfel → tifelfelt

II. 2. Amḍan

Isem di tmaziyt yesea asuf akked usget.

II. 2. 1. Asuf : yemmal-d yiwet n tyawsa.

Md : Afenğal, tijyelt.

II. 2. 2. Asget

Yesəa sin n wanawen: Asget azɣaray (timarna n udfir), Asget agensay (d timlilit tagensayt) akked usget areggan (udfir + timlilit tagensayt). Yella ubeddel di teyr̄i tamezwarut n krad n wanawen n usget (sumata “a” yettuɣal d “i”). Yenna-d: NAIT – ZERRAD:

« Le Berbère possède un singulier et un pluriel

On distingue deux types de pluriel : le pluriel externe

(ajoute d'un suffixe), Un pluriel interne(alternance interne)

et un pluriel mixte (suffixe + alternance interne).

Il y a modification de la voyelle initiale pour les trois types

de pluriels (en générale : “a” devient “i”)».¹

II. 2. 2. 1. Abeddel n teyr̄a tamezwarut

Md : (ismawen n leħwal n usewwi)

Tiyr̄a	Tayr̄a tamezwarut	Abeddel n teyr̄a
A → i	Afenğal → ifenğalen	“a” di tazwara n wasuf ad yuɣal d “i” di tazwara n usget n yisem. akk tmerna n “en” di tagara-ines.
I → i	Iflew → ifelwen	“i” di tazwara n wasuf ad yeqqim d “i” di tazwara n usget n yisem, akked tmerna n “en” di tagara.
A → i	Akufi → ikufan	“a” di tazwara n wasuf ad yuɣal d “i” di tazwara n usget n yisem, akked tmarna n “an” di tagara.

¹NAIT-ZERRAD K., *Grammaire de berbère contemporain (Kabyle)*, Ed. ENAG, Alger, 1995, P.49.

U → u	Uskir → uskiren	“u” di tazwara n wasuf ad yeqqim d “u” di tazwara n usget, akked tmarna n “en” di tagara.
-------	-----------------	---

Md : (ismawen n yisewwiyen)

Tiɣra	A	Abeddel n teɣra
A → i	Aɣrum → iɣerman Awzi → iwzan	“a” di tazwara n wasuf yuɣal d “i” di tazwara n usget n yisem, akked tmarna n “an” di tagara.
I → i	Ibiw → ibawen	“i” di tazwara n wasuf ad yeqqim d “i” di tazwara n usget n yisem, akked tmarna n “en” di tagara.

II. 2.2. 2.Abeddel n teɣra talemmast

Md : (ismawen n yisewwiyen d yismawen n leɣwal n usewwi)

Ismawen n leɣwal n usewwi		Ismawen n yisewwiyen	
Tiɣra	Tayra talemmast	Tiɣra	Tayra talemmast
A → u	Asagem → isugem Akaɣut → ikuɣa	I → a	Ibiw → ibawen

II. 2. 2. 3. Abeddel n teyra n tagara

Md : (ismawen n yisewwiyen d yismawen n leḥwal n usewwi).

Ismawen n leḥwal n usewwi		Ismawen n yisewwiyen	
Tiḡra	Tagara	Tiḡra	Tagara
$\emptyset \rightarrow \text{an}$	Akufi $\rightarrow$ ikufan	$\emptyset \rightarrow \text{an}$	Aḡrum $\rightarrow$ iḡerman
$\emptyset \rightarrow \text{yen}$	Ameqli $\rightarrow$ imeqliyen	$\emptyset \rightarrow \text{yen}$	$\emptyset$

Ger tamawt

Deg wamud-ntey llan kra n yismawen n isewwiyen d asuf kan ur sein ara asget.

Md : Arkul - arkac - amejjuḍ

II. 3. Addad

Isem di tmaziḡt yesēa sin n waddaden: Addad ilelli akked waddad amaruz, nezmer ad ten-nessemgared ḡer laḡsab n talya n yal yiwen.

II. 3.1. Addad ilelli

Talya n waddad ilelli temgarad ḡef talya n waddad amaruz neḡ tettwaqqen, i yettaṭṭafen kra n twuriwin di kra n yisatalen n tjaṡṡumt akkedtalyawit.

Yenna-d R.KAHLOUCHE :

*« Le substantif Berbère oppose une forme
de l'état d'annexion ou liée qu'il prend certains
fonctionet dans certains contextes grammaticaux ».¹*

Md : Tijḡelt, akufi, timegzert, acewwaḍ

¹ KAHLOUCHE R. « critères d'identifications emprunts », *In symposium linguistique franco-algérien*, Ed, Bastia, 9-10 aout 1993, P.19.

II. 3.2. Addad amaruz

Addad amazuz yettbini-d s tenɗawin i d-yettlin di tuntiqt tamezwarut.

Yenna-d KAHLOUCHE.R:

« L'état d'annexion se manifeste par des
variation au niveau de la syllabe initiale ».¹

Md : (ismawen n yisewwiyen)

Isem n yisewwiyen	Addad ilelli	Addad amaruz	Amek Yuɣal yisem
Acewwaɗ	Acawwaɗ	Ucewwaɗ	Tbeddel talya tamezwarut n yisem deg waddad ilelli « a » tuɣal d « u » di tazwara n yisem deg waddad amaruz
Abiɣar	Abiɣar	Ubiɣar	
Acraw	Acraw	ucraw	

Md : (ismawen n leɣwal n usewwi)

Isem	Addad ilelli	Addad amaruz	Amek yella yisem
Aɗɛbsi	Aɗɛbsi	Uɗɛbsi	Tbeddel talya tamezwarut n yisem deg waddad ilelli « a » tuɣal d « u » di tazwara n yisem deg waddad amaruz.
Aɗajin	Aɗajin	Uɗajin	
Amermiɗ	Amermiɗ	Umermiɗ	
Afenɣal	Afenɣal	Ufenɣal	

¹ KAHLOUCHE R. op-cit.

II. 3. 2. 1.yelluy n teyra tamezwarut deg waddad ilelli yer yismawen untiyen

Md : (ismawen n yisewwiyen)

Addad ilelli	Addad amaruz	Amek yuḡal yisem
Taberkukest	Tberkukest	Teyli teyḡa « a » deg waddad amaruz
Taḥbult	Tehbult	Tuḡal teyḡa « a » d ilem « e » deg waddad amaruz
Tizemmit	Tzemmit	Teyli teyḡa « a » deg waddad amaruz
Tacewwaḡ	Tcewwaḡ	Teyli teyḡa « a » deg waddad amaruz
Timegzert	Tmegzert	Teyli teyḡa « a » deg waddad amaruz
Taḥluqt	Tehluqt	Tuḡal tayḡa « a » d ilem « e » deg waddad amaruz

Md : (ismawen n leḡwal n usewwi)

Addad ilelli	Addad amaruz	Amek yuḡal yisem
Tiflewt	Teflewt	Tuḡal teyḡa « i » d ilem « e » deg waddad amaruz.
Tijyelt	Tejyelt	Tuḡal teyḡa « i » d ilem « e » deg waddad amaruz.
Tarbut	Terbut	Tuḡal teyḡa « a » d ilem « e » deg waddad amaruz.
Tadebsit	Tdebsit	Teyli teyḡa « a » deg waddad amaruz.

II. 3.2. 2. Abeddel n teyra tamezwarut yer yismawen imalayen

Md : (ismawen n yisewwiyen)

Abışar → ubışar

Ayrum → uyrum

Acraw → ucraw

Amejjuḍ → umejjjuḍ

Afḍir → ufḍir

Md : (ismawen n leḥwal n usewwi)

Ayengā → uyengā

Aseksut → useksut

Abuqal → ubuqal

Asagem → usagem

Ayeddid → uyeddid

II. 3.2. 3. Asezwer n yismawen n uzgenayri di teyra tamezwarut yer yismawen imalayen

Md : (ismawen n yisewwiyen)

Ifelfel → yifelfel

Iwzan → yiwzan

Md : (ismawen n leḥwal n usewwi)

Izyaren → yizyaren

Inyen → yinyen Isufa → yisufa

Ger tamawt

Llan kra n yismawen ur tettbeddil ara talqa-n sen seg waddad ilelli yer waddad amaruz.

Md : Tuggi → n tuggi.

III. Tasleđt n talya n yismawen inašliyen

Asileḡ n yisem di tmaziḡt yettili-d s sin n wannawen: Asuddem d usuddes.

III. 1. Asuddem :

Mačči kan d tagejdit n wawal, maca d tagejdit n tefyar tumyigin.¹

Imedyaten

Ismawen n leḡwal n usewwi			ismawen n isewwiyen		
Aḡar	amyag	Asuddem	Aḡar	Amyag	asuddem
QL	Qli	Ameqli	GZR	Gzer	Amegzir
			QFL	Qfel	Ameqful

Llan sin n wannawen, asuddem n tḡara d usuddem n teḡda :

III. 1.1. Asuddem n teḡda :

D ayen yescan asnulfu n wawalen s usdukkel n wawal d yiwen neḡ uger n yiwšilen.²

III. 1.1.1. seg umyag

Nessuffeḡ-d isem n tigawt.

Isem n tigawt

Ismawen n leḡwal n usewwi				Ismawen n isewwiyen			
Isem	Amyag	Isem n tigawt	Amek i yella d wamek yuḡal	Isem	amyag	Isem n tigawt	Amek i yella
Ameqli	Qli	aqlay	“qli”nera-as « a » di tazwara nbeddel « i » s « a » narna « y » di tagara	Abumexluḡ	Xleḡ	Axlaḡ	“xleḡ”nera-as as “a” di tazwara nbeddel “e” s “a”

¹CHAKER S., *Manuel de linguistique Berbère*, Tom I, Ed. BOUCHENE, Alger, 1991, pp. 197-180.

²LEHMAN A., MARTINET B., *Introduction à la lexicologie (sémantique et morphologie)*, NATHAN, Paris, 1998, p. 132.

Takarraṭ-	Kreḍ	Akraḍ	“Kreḍ” nerna-as “a” di tazwara nbeddel “a” s”e”	abumeqful	Qfel	aqfal	“qfel” nerna- as “a” di tazwara, nbeddel “e” s”a”
-----------	------	-------	---	-----------	------	-------	---

Isem n wallal

Ismawen n leḥwal n usewwi				Ismawenn n isewwiyen			
Isem	Amyag	Isem n wallal	Amek i yella	Isem	amyag	Isem n wallal	Amek i yella
Aḥellab	ḥleb	Aḥellab	“ḥleb” nerna-as “a” di tazwara, nbeddel “e” s “a”	abumeqful	Qfel	aseqfel	“qfel” nerna- as “as” di tazwara

Ger tamawt

Deg ismawen n leḥwal n usewwi ur ibeddel ara yisem n wallal acku ismawen n leḥwal d ismawen n wallal.

Isem n umeskar

Deg wamud-ntey ulac imedyaten.

III. 1.1.2. seg yisem

Seg isem nezmer ad d-nessuddem: Isem, arbib, amyag.

Md : Asuddem n umyag seg yisem

Seg ismawen n lehwal n usewwi

Amyag	
Isem	Amek a yuḡal
Tabraqt	Sebraq
Tasemselt	Semsel

Ismawen n isewwiyen

Amyag	
Isem	Amek i yuḡal
Ameqful	qfel

III. 1.2. Asuddem n tḡara

Yettili-d s talsa n tergalin n uḡar d tmerna n yiwḡilen n tḡara

III. 2. Asuddes

Awal uddis d awal uddim, d asemlil n sin neḡ kraḡ n yiferdisen yetteffey-d seg-sen yisem. nniḡen.

III. 2.1. S usenḡeḡ n yiferdisen

Ulaḡ deg amud-ntey imedyaten.

III. 2.2. S usdukkel n yiferdisen

Yettili-d s usdukkel n sin n wawalen ger-asen tanzeyt.

- tanzeyt “n”

Imedyaten : seg yismawen n isewwiyen

Amejir n tefsut

Tizemmit n ibawen

Leğwaz n uzemmur

Leğwaz n lhemmez

Imedyaten : seg yismawen n leħwal n usewwi s « n »

Taqeccart n lbatata

Ayengā n taεεam

Lgefna n wesyar

- **S tenzeyt « s »**

Imedyaten : seg ismawen n isewwiyen

Seksu s zbib

Seksu s ibawen

Seksu s yiḡi

Seksu s weksu

Ger tamawt

Deg yismawen n leħwal n usewwi ulac ismawen inaṣliyen s tenzeyt “s”.

IV. Ismawen imerḡilen

IV. 1. Ismawen imerḡilen i d-yekkan si taεrabt

- Ismawen n leħwal n usewwi

Ismawen n leħwal n usewwi s teqbaylit	Ismawen n leħwal n usewwi s taεrabt
Aḡajin	ṭaḡin
Timeyref	Meyref
Ameqli	Lmeqla
Aḡebsi	ṭebsi

- Ismawen n yisewwiyen

Ismawen n isewwiyen s teqbaylit	Ismawen n isewwiyen s taɛrabt
Lleft	Lleft
Ifelfel	felfel
ṭaεεam	ṭaεεam
Ccerba	Curba
Berkukes	Berkukes
Lmeqrud	Lmeqrut

IV. 2. Ismawen i d-yekkan si tefransist

Ismawen n leḥwal n usewwi s teqbaylit	Ismawen n leḥwal n usewwi s tefransist
Akaju	Un cajou
Tabasant	Une bassine
Takasrunt	Une casserole
Tamermit	Une marmite

Deg wamud-ntey d yismawen inašliyen i yettuqten yef yismawen imerḍilen.

Ismawen n isewwiyen

Ismawen inašliyen: llan 127. Azal n 87.58%

Ismawen imerḍilen: llan 18. Azal n 12.41%

Ismawen n leḥwal n usewwi

Ismawen inašliyen: llan 85. Azal n 85.85%

Ismawen imerḍilen: llan 14. Azal n 14.14%.

IXEF WIS SIN

Deg yixef-agi n tezrawt n umawal ad d-nessebgen tanɗawit yellan deg yismawen n wamud-ntey seg tɣiwant yer tayed.

Ger tamawt

Ur d-nufi ara tanɗawit ger temnaɗin yellan deg yiwet n tɣiwant, d ayen iɣ-yeḡḡan ad nexdem tazrawt n umawal-ntey ger tɣiwanin (At Wasif, At Dwala, Iɛzzugen, Meqlee).

Tazrawt tanɗawit n umawal

Awal di teqbaylit yezmer ad yesɛu aɗas n yinumak, akken dayen yezmer ad yesɛu aɗas n yiknawen.

Amawal :

D agraw n yisekkilen yesɛan anamek di tutlayt n wemdan di tugnɛt n tudert-is. Yenna-d MOUNIN G :

« Le lexique est un ensemble des unités

significatives d'une langue donnée

*à un moment donnée de son histoire ».*¹

I. Tafelwit n umawal

Ismawen n usewwi d wamek i ten-sewwayen

Ismawen n yisewwiyen	Amek i ten-sewwayen
Arkul - tarbuɗt	Xeddmɛn-t s temɓin, Ad t-seɣnent ad t-dzent rennun-as zzit akked sekkar.
Acewwaɗ	Ad yexdem am lemsemɛen ad icewweɗ s iɗudan ad yejbed ad ifettet d amecɗuɗ yettewwa deg uyefki neɣ deg useqqi.
Timegzert - tɛdawcin	Xeddmɛn-t am ucewwaɗ tettewwa deg useqqi di tasilt rennun-as lebɕel akked ifelfel.
Aɣɣum n yicarwan - aɣɣum n leɣwal - takennurt - accarid	Xeddmɛn-t s yicarwan n tɣeddiwt mi ara wwen deg waman ad ten-rnun i werekti-nni ad t-ggen d aɣɣum yettewwa deg uskir.

¹MOUNIN G., *Dictionnaire de linguistique*, Ed. PUF, Paris, 1974, P.123.

Tizemmit- seksu s yibawen - ley mud	Xeddmén-t s seksu i yefuṛen ad rnun ad sfuṛen ibawen ney lubyan tazegzawt ney leḥcic n lexla sin ad t-xeldḥen akked seksu-nni ad as-xedmen zzit.
Tizemmit ixelṭen- amejjir n tefsut Tafuṛut	Xeddmén-t s seksu ifuṛen ad yexleḍ deg-s akk leḥcic n lexla (wamlal, tayeddiwt, ccix lebqul...).
Tibiwt	Tmeqqi-d di lexla iffer-is d ahrawan tesca ajeḡḡig d awray, teksen-t-id am lbaṭaṭa, rennun-as agarcal sewwayen-t am weyṛum.
Tamtunt	Xeddmén-t s wewren rennun-as iyes n temtunt akked lemleḥ tettewwa deg uskir tetten-t aṭas s ifelfel.
Tamtunt n zzit	Xeddmén-t am temtunt acu kan tettewwa di zzit tessén yis lqehwa.
Akanaf - Akanif	D aksum sewwayen-t di zzit.
Aḥeddur - aḥdir	Xeddmén-t am ucewwaḍ sewwayen-t deg uyefki rennun-as timellalin mi ara yettewwa ad yexleḍ deg-sent.
Abazin – aḥelwiḍ	Xeddmén-t s uwzi ney s wewren, Ad sewwen lxuḍra akked leḥcic n lexla di tuggi ad as-rnnun awzi-nni ad yarwi deg-s mliḥ alama yewwa.
Aredli	D ḥebb lemluk mi ara yili uread yewwi teksen-t-id ad yeddez ad as-rnnun sekkar.
Seksu s uyaziḍ	Xeddmén-t di lmulud ney di leid seksu-nni ad ifuṛ ma d aseqqi-is ad as-xedmen ayaziḍ.
Taberkukest n lmaṛdum	Texddem am seksu azuran ad ifuṛ waḥed-s ad sfuṛen dayen ibawen, zṛudya, lbaṭaṭa mi wwan ad ten-semmlen ad as-rnun zzit n uzemmur tetten-t s tmellalin yewwan deg waman.
Ayiyac	D leḥcic yettewwa deg waman xeddmén-as lmelḥ tetten-t s weyṛum ney s temtunt.
Ttarfas – agarsal - tireylin	Yexdem am lbaṭaṭa yettewwa deg waman ney di zzit tetten-t s weyṛum ney s temtunt.
Seksu n ufexsi - seksu n ubelluḍ	Xeddmén-t s ubelluḍ azegzaw ad yeddez alama yenyed ad t-fetlen d seksu.

Wayḡaz	D leḡcic n lexla xeddmn-as lmelḡ ur yettewwa ara tetten-t d aḡarfi.
Tuḡḡla	D leḡcic n lexla xeddmn-as lmelḡ ur yettewwa ara tetten-t d aḡarfi.
Tabuftat - buftat	Texdem am ucewwaḡ ad t-fetteten d tṛbatin ad tefuṛ umbaeḡ ad tt-rrn yer tuggi ad teww.
Arkac - tarkact - Tarkuct - Amejuḡ	Xeddmn-t s weḡṛum ad ifettet d amecṡuḡ ad as-rnun ifelfel yewwan, zzit, lmelḡ ad yarkec deg ifelfel-nni.
Tiḡbulin - lesfeng - lexfaf	Ad ggunt am lemsemmen ad earkent mliḡ mi yuli urekti ad tt-jebdent yiwet yiwet ad wwent di zzit
Seksu	Xeddmn-as lmelḡ, aman, ad yaḡdem di tbaqit ad ifuṛ tlata n yibardan
Aseqqi	Xedmen-t s lxuḡra yellan (lbaṡaṡa, ṡrudya, taxsayt, taga, taṡeddiwt..) rennun-as aman yettewwa di tasilt.
Taberkukest n waman - timḡhemmeṡt	Texdem am seksu azuran rennun-as lmelḡ, aman ad tt-ṛdem ad tt-fuṛ, xeddmn-as aseqqi mi tfuṛ ad tt-gren yer tccuyt ad teww deg useqqi-nni.
Ccarba	Xeddmn-as lbaṡaṡa, ticcirt, lebṡel, lmelḡ, taxsayt ad wwen deg waman ad as-rnun ccarba yer dixel n tasilt-nni.
Tibitas - tibidest	Ad ssirden tibitas ad tt-gezmen ad tt-fuṛ mi tewwa ad tt-rrn yer umeqli ad teww akked lbaṡaṡa yewwan deg waman.
Aḡṛum bu seḡea n leḡwal Aḡṛum bu seḡea n yisufar	D aḡṛum aquṛan rennun-as seḡea n leḡcawec (lkesber, ticcirt, lebṡel, lmeḡdnus, felgu, lekrafeṡ, nnaḡnaḡ) ad ten-gezmen akk ad t-nernun i wewren-nni ad t-xedmen d aḡṛum.
Acarrid	D aḡṛum xeddmn-t s wecraw n lxuḡra mi ara wwen deg waman ad ten-ḡmen ad as-rnun awren ad t-xedmen d aḡṛum.
Adaryis	D leḡcic teksen-d aṡar-is ad t-sqecṛen ad t-ssirden ad t-rrn ad yarkem di tccuyt ad rren seksu ad ifuṛ fell-as netta akked lxuḡra mi yewwa udaryis-nni ad t-rnun yer seksu-nni ad t-dehnen, xeddmn-t mi ara tekcem tefsut.
Ameqful - Tameqfult - Abumeqful	Ad sfuṛen seksu waḡed-s, ad sfuṛen aṛḡma akk triras mi fuṛen ad ten-sxeldḡen ad as-rnun zzit.

Abiṣar n seksu	Ad ředmen seksu d azuran ad ifuř di tseksut, di tccuyt ad sewwen lebşel, taxsayt tawřayt, lleft, tacnit (d ibawen ad farqen d imecřah) mi yefuř seksu-nni ad t-gren řer dixel n tccuyt-nni.
Tiřrifin	Ad earkent ciřuř ad seřlulin arekti-nni ad ten-tteemmiřen s uyengā ciřuř ciřuř ad tent-tyummun s lemkuć akken ad cuffent
Ayřum n zzit - ayřum aquřan - Tařnunt	Xeddmn-t am uyřum aquřan rennun-as zzit i wewren ad t-ggen ad yefreq d tiřbatin ad yeww deg uskir.
Ayřum n lmenzuz - ayřum s ttmeř	Ad yexdem am uyřum n zzit acu kan yesēa itemřiwen dixel.
Timcewwect	Xeddmn-t s lfařina ney s wewren rennun-as timellalin tettewwa deg umeqli.
Aseqqi aquřan	Sewwayen-t s lbařařa, lřemmez, llubyan, laēdes, lxeđra taleqqaqt, teggen-as taga, tayeddiwt, tacnint.
Berkukes	Ad t-fetlent am seksu řaca ma yewweđ d ameqran, fettlen-t s uyerbal ameqran.
Acedduq	Ad d-ksent lxeđra, ad cerwent tayeddiwt, ad ssident tacrawt-nni ad tt-rrent ar tařbut ad teww s wewren, ad tt-earkent s waman d zzit d lmelř.
Ayřum aquřan	Ad d-ddment awren ad t-slexsent ad t-xedment d tařnunt d tameqrant ad t-sewwent deg ufarrah.
Uftiyen	As-rren akk ayen i yeqquren am: lřemmez, ibawen, irden, as-xeldent ijeřřigen yellan deg lawan-nni.
Tařbult	Ad řfen timellalin as-rren akk ayen ziđen am tament, ttmeř... ad tt-sewwen i weqcic ma yeēeggen řemđan.
Lattay	Ad d-ksen leřcawec Si lexla, ad ten-rren deg waman ad tettayzag arma tewwa, ad tt-swen.
Tiřrifin	Ad slaxsent awren ad iřluli mliř, ad t-reggint arma tqel, ad rrent lmećwi ad iřmu mliř, ad řfent ayengā ad teemmiřent ar lmeqli-nni, mi tewwa seg yiwet n lřiha ad tt-ttint ar lřiha tayed.
Lemsemmen	Ad slaxsent awren, ilaq ad yili d aquřan, ad t-xedmen akk d tiřbulin timecřah, ad t-řřen ad istaēfu, mi yestaēfa ad d-tteksent yiwet yiwet n teřbult ad tt-meslen s zzit ad tt-jebden arma ksen-as akk ryufat-nni ad tt-id-jemeēen ad tt-xedmen d tařbat ad tt-rren ad

	teww mi tewwa yiwet ad tt-id-ksent ad xedment tayed kifkif ad tt-rrent dayen ad teww mi tewwa ad tt-id-ksent ad rrent fell-as tamezwarut-nni ad tt-jemeent d tarbat, ad tt-rrent ad teww.
Aksum aquran - Acedluḥ	D aksum xedmen-as lmelḥ ttaḡḡan-t ad yeqqar mlih, tetten-t di teacurt.
Leḡwaz n taga	Ad sewwen taga d leḡwaz, rennun-as lxuḍra am lbaṭaṭa.
Buzelluf	Ad zelfen aqarḥu n uxarfi neḡ n wezger akked idarḥen-is sseqcaren-t s lmus, ad yirid umbaed ad yeww deg useqqi, tetten-t s seksu.
Aḡrum n bibras	Xedmen-t am weḡrum aquran rennun-as bibras yer dixel n urekti-nni yettewwa deg uḍaḡin.
Tizemmit n lleft - seksu d lleft	D seksu rennun-as lleft mi ara tfur xedmen-as zzit.

I. Amgarad yellan deg yismawen n usewwi

Deg tfelwit-agi llan 297 n yismawen n yisewwiyen s wid yemgaraden s wid yellan yiwen-n sen di ṛbea n tyiwanin anda d-nejmee amud-ntey.

At Wasif	At Dwala	Iezzugen	Meqlee
Arkul	Arkul	Arkul	Tarbuṭt
Acewwaḍ	Acewwaḍ	Acewwaḍ	Acewwaḍ
Aḡtil	Abelbul	Abarbuc	Abarbuc
Timegzert	Timegzert (amegzir)	Timegzert	Tifdawcin
Aḡrum n yicarwan	Aḡrum n leḥwal	Takennurt	Acarid
Tizemit	Seksu s ibawen	Leymud	Seksu s ibawen
Tizemit i yexeldən	Ameḡir n tefsut	Tafurut	Ulaç-it
Tibiwt	Ulaç-it	Ulaç-it	Ulaç-it

Tamtunt n zzit	Tamtunt n zzit	Tamtunt n zzit	Tamtunt n zzit
Wayzaz	Wayzaz	Aħric	Ulac-it
Tuḡeḡla	Tuḡeḡla	Tuḡeḡla	Tuḡeḡla
Tamtunt	Tamtunt	Tamtunt	Tamtunt
Tabarkukest	Tabarkukest	Tabarkukest	Tabarkukest
Seksu s uyazıđ	Seksu s uyazıđ	Seksu s uyazıđ	Seksu s uyazıđ
Aħeddur	Aħeddur	Aħeddur	Afđır
Abazin	Aħelwiđ	Abazin	Abazin
Aḡeḡli	Ulac-it	Ulac-it	Ulac-it
Ayiḡac	Ulac-it	Ulac-it	Ayiḡac
Tarfas	Agarsal	agarsal	Tıreylin
Seksu n ufexsi	Seksu n ubelluđ	Seksu n ubelluđ	Seksu n ubelluđ
Tabuftat	Buftat	Tabuftat	Tabuftat
Arkac	Tarkuct	tarkuct	Ulac-it
Tıħbulin	Lesfenğ	lesfenğ	Lesfenğ
Seksu	Seksu	seksu	Seksu
Seksu s tyeddiwt	Seksu s tyeddiwt	Seksu s tyeddiwt	Seksu s tyeddiwt
Iniḡman di zzit	Iniḡman di zzit	Iniḡman di zzit	Iniḡman di zzit
Iwzan	Iwzan	Iwzan	Iwzan
Iles n wefrux	Iles n wefrux	Iles n wefrux	Iles n wefrux
Lmaḡarun deg waman	Lmaḡarun deg waman	Lmaḡarun deg waman	Lmaḡarun deg waman
Leğwaz n uzitun	Leğwaz n uzemmur	Leğwaz n uzemmur	Leğwaz n uzemmur

Leğwaz n llubyan	Leğwaz n llubyan	Leğwaz n llubyan	Leğwaz n llubyan
Leğwaz n lbaṭaṭa	Leğwaz n lbaṭaṭa	Leğwaz n lbaṭaṭa	Leğwaz n lbaṭaṭa
Leğwaz n lhemmez	Leğwaz n lhemmez	Leğwaz n lhemmez	Leğwaz n lhemmez
Ddewara	Ddewara	ddewara	Ddewara
Ulac-it	Leğwaz n lqarnun	Tifeywa	Leğwaz n tfeywa
Lbaṭaṭa yeqlan	Lbaṭaṭa yeqlan	Lbaṭaṭa yeqlan	Lbaṭaṭa yeqlan
Amam n lqaḍi	Ulac-it	Aemam n lqaḍi	Ulac-it
Abiṣar	Abiṣar	Abiṣar	Abiṣar
Abumeqful	Abumeqful	tameqfult	Ameqful
Lbaṭaṭa deg waman	Lbaṭaṭa deg waman	Lbaṭaṭa deg waman	Lbaṭaṭa deg waman
Lades	Leedes	Leedes	Leedes
Uftiyen	Uftiyen	uftiyen	Uftiyen
Ifelfel	Ifelfel	Ifelfel	Ifelfel
Timellalin	Timellalin	Timellalin	Timellalin
Taḥluqt	Taḥluqt	Taḥrirt	Taḥrirt
Timeqrunin	Lmeqrūḍ	Lmeqrūṭ	Lmeqrūṭ
Akanaf	Akanif	akanaf	Akanaf
Aksum aquran	Acedluḥ	Acedluḥ	Acedluḥ
Tizemmit n lleft	Seksu d lleft	Seksu d lleft	Seksu d lleft
Aseqqi	Aseqqi	Aseqqi	Aseqqi
Timḥemmezt	Timḥemmezt	Timḥemmezt	Tabarkukest n waman
Lemsemmen	Lemsemmen	lemsemmen	Lemsemmen
Ccarba	Ccarba	ccarba	Ccarba
Tibidest	Tibidas	tibidest	Tibitas

Ulac-it	Ulac-it	Ayrum bu sebea n yisufar	Ayrum bu sebea n leḥwal
Ulac-it	Ulac-it	Ulac-it	Adaryis
Ayrum n zzit	Ayrum aquran	Taḥnunt	Ayrum aquran
Timcewwect	Taḥbult n tmellalin	Abeyriṛ	Abeyriṛ
Ayrum n lmenzuz	Ayrum s ttmeṛ	Ayrum s ttmeṛ	Ayrum s ttmeṛ
Leḡwaz n taga	Leḡwaz n taga	Leḡwaz n taga	Leḡwaz n taga
Ayrum n yirden	Ayrum n yirden	Ayrum n yirden	Ayrum n yirden
Seksu n temẓin	Seksu n temẓin	Seksu n temẓin	Seksu n temẓin
Seksu n smid	Seksu n smid	Seksu n smid	Seksu n ssmid
Seksu s useqqi n lleft	Seksu s useqqi n lleft	Seksu s useqqi n lleft	Seksu s useqqi n lleft
Seksu s yiṛi	Seksu s yiṛi	Seksu s yiṛi	Seksu s yiṛi
Seksu s zbib	Seksu s zbib	Seksu s zbib	Seksu s zbib
Ssardin	Ssardin	Ssardin	Ssardin
Aṛruz	Aṛruz	Aṛruz	Aṛruz
Seksu n yirden	Seksu n yirden	Seksu n yirden	Seksu n yirden
Tiṛrifin	Tiṛrifin	Tiṛrifin	Tiṛrifin
Leḡwaz	Leḡwaz	Leḡwaz	Leḡwaz
Tarnast	Tarnast	Tarnast	Tarnast
Buzelluf	Buzelluf	Buzelluf	Buzelluf
Ayrum n bibras	Ayrum n bibras	Ayrum n bibras	Ayrum n bibras
Ayrum n zzater	Ulac-it	Ulac-it	Ayrum n zzaeter
Ayrum n fleyu	Ulac-it	Ayrum n felgu	Ulac-it
Axaluḍ	Abumexluḍ	Abumexluḍ	Abumexluḍ
Ayrum n ubelluḍ	Ayrum n ubelluḍ	Ayrum n ubelluḍ	Ayrum n ubelluḍ

Tiyrifin n llebşel	Tiyrifin	Tiyrifin	Tiyrifin
Tiyrifin n lmatteb	Tiyrifin n uneeruk	Tiyrifin n uneeruk	Tiyrifin n uneeruk

Seg 297 n yismawen, llan 192 n yismawen (64.64 %) yiwen-nsen di řbea n tiywanin (At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee).

Ger tamawt

Llan 29 n yismawen yiwen-nsen di řbea n tiywanin. Yal isem iawed-d řbea n yibardan. Nufa-d 192 n yismawen.

Isem	Tiywanin
Acewwađ	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Leğwaz n lhemmez	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tamtunt n zzit	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tużedla	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Taberkukest	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tamtunt	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Seksu s uyaziđ	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Seksu	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Laedes	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Uftiyen	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee

Ifelfel	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Timellalin	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Lbaṭaṭa deg waman	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Aseqqi	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Lemsemmen	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Ccarba	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Leḡwaz n taga	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Leḡwaz n lbaṭaṭa	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Seksu n temẓin	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Seksu n smid	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Seksu s useqqi n lleft	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Seksu s yiḡi	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Seksu s zbib	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Ssardin	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Arṛuz	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee

Seksu n yirden	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tiyrifin	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Leğwaz	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tarnast	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Buzelluf	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Ayrum n bibras	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Ayrum n ubelluđ	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Seksu s tyeddiwt	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Iniyman di zzit	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Iwzan	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Iles n wefrux	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Lmaqarun deg waman	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Ddewara	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Lbaṭaṭa yeqlan	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Akanaf	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee

Leğwaz n llubyan	At Wasif, At Dwala, Iezzügen, Meqlee
Abışar	At Wasif, At Dwala, Iezzügen, Meqlee
Timeqrunin	At Wasif, At Dwala, Iezzügen, Meqlee
Abumeqful	At Wasif, At Dwala, Iezzügen, Meqlee
Tibidest	At Wasif, At Dwala, Iezzügen, Meqlee
Axaluđ	At Wasif, At Dwala, Iezzügen, Meqlee
Tabuftat	At Wasif, At Dwala, Iezzügen, Meqlee
Ayrum n yirden	At Wasif, At Dwala, Iezzügen, Meqlee

Llan řeba n yismawen (1.3%) mgaraden amek i sen-ttsemmin di řeba n tyiwanin i d-nebder yakan.

At Wasif	At Dwala	Iezzügen	Meqlee
Ayrum n yicarwan	Ayrum n leħwal	takennurt	Accarid

Ger n 101 n yismawen-nniđen (34.00%).

Llan (8) n yismawen yiwen-nsen di krađ n tyiwanin (At Dwala, Iezzügen, Meqlee), mgaraden amek i sen-ttesemmin di tyiwant n At Wasif.

At Dwala, Iezzügen, Meqlee	At Wasif
Leğwaz n uzemmur	Leğwaz n uzitun
Seksu n ubelluđ	Seksu n ufexxi

Lesfenğ	Tiḥbulin
Acedluḥ	Aksum aquṛan
Seksu d lleft	Tizemmit n lleft
Aḡrum s ttmeṛ	Aḡrum n lmenzuz
Tiyrifin	Tiyrifin n lebšel
Tiyrifin n uneeruk	Tiyrifin n lmatteb

Llan řebea (4) n yismawen yiwen-nsen di kraḍ n tyiwanin (At Wasif, At Dwala, Iezzugen). Mgaraden amek i sen-ttemin di tyiwant n (Meqlee).

At Wasif, At Dwala, Iezzugen	Meqlee
Arkul	Tarbuẓt
Timegzert	Tifdawcin
Aḥeddur	Afdir
Timḥemmeẓt	Taberkukest n waman

Llan sin (2) n yismawen yiwen-nsen di tyiwant n (Iezzugen, Meqlee). Mgaraden amek i sen-ttsemmin di tyiwant n (At Wasif), mgaraden dayen di tyiwant n (At Dwala).

Iezzugen, Meqlee	At Wasif	At Dwala
Abeyrir	Timcewwect	Taḥbult n tmellelin
Abarbuc	Aḥetil	Abelbul

Llan sin (2) n yismawen yiwen-nsen di tyiwant n (At Dwala, Meqlee). Mgaraden amek i sen-ttsemmin di tyiwant n (At Wasif), mgaraden dayen di tyiwant n (Iezzugen).

At Dwala, Meqlee	At Wasif	Iezzugen
Seksu s yibawen	Tizemmit	Leymud
Ayrum aquan	Ayrum n zzit	Tahnunt

Yella yiwen n yisem yiwen-is di tyiwant n (At Dwala, Iezzugen), yemgarad amek is-ttesmmin di tyiwant n (At Wasif), yemgarad dayen di tyiwant n Meqlee.

At Dwala, Iezzugen	At Wasif	Meqlee
Agarsal	Ttarfas	Tireylin

Yella yiwen n yisem yiwen-is di kraḍ n tyiwanin (At Wasif, Iezzugen, Meqlee), yemgarad amek i s-ttsemmin di tyiwant n (At Dwala).

At Wasif, Iezzugen, Meqlee	At Dwala
Abazin	Aḥelwid

Yella yiwen n yisem yiwen-is di tyiwant n (At Wasif, At Dwala), yemgarad amek i s-qqaren di tyiwant n (Iezzugen, Meqlee).

At Wasif – At Dwala	Iezzugen – Meqlee
Tahluqt (tahyuqt)	Tahrirt

Yella yiwen n yisem yemgarad amek i s-ttsemmin di kraḍ n tyiwanin (At Wasif, At Dwala, Iezzugen), ulac-it di tyiwant n (Meqlee).

At Wasif	At Dwala	Iezzugen	Meqlee
Tizemmit i yxelden	Amejir n tefsut	Tafurut	Ulac-it

Llan sin (2) n yismawen di tɣiwant n (At Wasif) ulac-iten di kraɖ n tɣiwanin At Dwala, Iɛɛzzugen, Meqleɛ).

At Wasif	At Dwala, Iɛɛzzugen, Meqleɛ
Tibiwt	Ulac-it
Aɣɛɖli	Ulac-it

Yella yiwen n yisem di tɣiwant n (Iɛɛzzugen) yemgarad amek i s-qqaren di tɣiwant n (Meqleɛ) ulac-it di tɣiwant n (At Wasif) d (At Dwala).

Iɛɛzzugen	Meqleɛ	At Wasif – At Dwala
Aɣɣum bu sebɛa n yisufar	Aɣɣum bu sebɛa n leɣwal	Ulac-it

Yella yiwen n yisem yemgarad amek i s-qqaren di kraɖ n tɣiwanin (At Dwala, Iɛɛzzugen, Meqleɛ) ulac-it deg tɣiwant n (At Wasif).

At Dwala	Iɛɛzzugen	Meqleɛ	At Wasif
Leɣwaz n lqarnun	Tifeɣwa	leɣwaz n tfeɣwa	Ulac-it

Llan sin (2) n yismawen yiwen-n sen di tɣiwant n At (Wasif, Iɛɛzzugen) ulac-iten di tɣiwant n (At Dwala d Meqleɛ).

At Wasif – Iɛɛzzugen	At Dwala- Meqleɛ
Aɣɣum n fleyu (felgu)	Ulac-it
Aɛmam n lqadi	Ulac-it

Llan sin (2) n yismawen yiwen-n sen di tɣiwant n (At Wasif d Meqleɛ), ulac-iten di tɣiwant n (Iɛɛzzugen d At Dwala).

At Wasif - Meqlee	Iezzugen - At Dwala
Ayiyac	Ulac-it
Ayrum n zaeter	Ulac-it

Yella yiwen n yisem yiwen-is di tyiwant n (At Wasif d At Dwala), yemgarad amek i s-ttsemmin di tyiwant n (Iezzugen), ulac-it di tyiwant n (Meqlee).

At Wasif - At Dwala	Iezzugen	Meqlee
Wayzaz	Ahric	Ulac-it

Yella yiwen n yisem yiwen-is di kraḍ n tyiwanin (At Wasif, At Dwala, Iezzugen) ulac-it di (Meqlee). Akked yiwen n yisem yella kan di tyiwant n (Meqlee) ulac-it di kraḍ n tyiwanin (At Wasif, At Dwala, Iezzugen).

At Wasif - At Dwala - Iezzugen	Meqlee
Arkac (tarkact)	Ulac-it
Ulac-it	Adaryis

I. 2. Ismawen n leḥwal n usewwi d wamek i ten-sexdamen

Ismawen n leḥwal n usewwi	I wacu i ten-sexdamen
Tuggi - Taccuyt - Tasilt	Sewwayen deg-s aseqqi akked leḡwaz.
Tabaqit - lḡefna	Fetlen deg-s seksu Teggunt deg-s
Tabeqsit	Tedzent deg-s ifelfel
Iflew - Ayenḡa	Ttæmmiren-d yis lqewt
Tafarçit	Tetten yis Neqqren yis ayrum mi ara yettewa
Takufit	Ttaḡḡan deg-s irden, Iniyman, Timzin

Tissirt	zettten deg-s timzin
Taxsayt - Tayeccact - Taqruct	Senduyen deg-s
Taseksut	Sfuruyen deg-s ama d seksu ama d lxedra
Tasebbalt	Ttağğan deg-s aman
Tijyelt - Tayengawt	Tetten yis lqewt
Ayeddid	Ttağğan deg-s aman
Azduz - amehraz	D asyar d azuran tedzen yis
Taqellalt - Tacbalit	Ttağğan deg-s zzit
Tacekkukt	Ttagmen-d deg-s, Ttağğan deg-s iyi
Izyaren (azyar)	D ajeqdur ad yemsel ad yeqqed, Ttagmen-d deg-s aman
Aqecwal	Yexdem s wesyar ttawin deg-s lqewt yer lexla
Tagamilt - Taebart - Taywast	D taqebisit d tamectuht tteemmiren-d yis zzit
Ahellab	Srusun deg-s azemmur
Asagem	Ttagmen-d deg-s zik
Ameqli - Imecwi	Sexdamen-t i lqelyan, Sewwayent deg-s lesfeng, Lmeqrut d wayen-nniden
Taqedduht - Taqessult	D taqebisit n wakal tetten seg-s lqewt
tağin - Uskir	D ajeqdur xeddmn-t s wakal deg-s i sewwayen tamtunt
ṭbeq	Xeddmn-t s wesyar srusun deg-s ayrum akk temtunt
Ayenğa	Yella win n wesyar yella win n wuzzal, Yexdem am tyengawt d ameqran tteemmiren-d yis lqewt
Taqebisit	Tella tin n wakal, Tella tin n blastik, Tella tin n lğag, Tetten seg-s lqewt
Afenğal	Tessen seg-s lqehwa, Llatay....
Lluḥ - Tancirt - Tuffal	D tancirt tteggan fell-as ayrum akked

	temtunt
tamermit	Sewwayen deg-s lqewt, Ccarba, Leğwazat
Ayerbal	Sæddayen deg-s awren akken ad d- issif
Abuqal	Yexdem s wakal tessen seg-s aman
Tabeqlujt	Ssenduyen deg-s iyi
Akaju	D lhila d tameqrant ttawin deg-s: lesfeng, Aħeddur, Lhelwa
Tarbut	Texdem s wakal sewwayen deg-s ccarba
Taħebrit	Ttağğan deg-s zzit
Lemkub	Ttyummun yis tiyirfin mi ara ttewwant
Ayerbal imcařer - Ayerbal azuran	Sæddayen deg-s seksu azuran
Taqetart	D lhila d tameqrant teggen deg-s lesfeng
Tatawat - Takařunt	Sewwayen deg-s ayefki, Ĥemmun-d deg-s lqehwa
Tařefayt - Taqetart	Sæddayen deg-s ayefki mi ara yekuffet
Tabasant	Ssiriden deg-s ijeqduren, Ttačaren-tt d aman
Taqeccart n lbařařa	Ceqcaren yis lbařařa
Takařař n lxuđra	Sselfayen yis lxuđra
Sniwa	Srusun-d deg-s ifengalen akked ubarrad n uyefki
Abarrad - Tabeqrağt - Tařefayt	Srusun deg-s ayefki
Tabuskut - Abuseqqi - Tamermit	Texdem s wakal srusun deg-s aseqqi
Tacemmuxt	Texdem s wakal ttawin-d deg-s aman seg tala
Leyřa - Lyum - Ayummu	Ttyummun yis lqewt
Lmus	Gezzmen yis lxuđra

Llembuḍ - Lembuḍ - Inifif	Sexdamen-t mi ara smiren zzit seg lḥila yer tayed
Inyen	Xeddmn-t s wakal srusun fell-asen uskir ney tasilt mi ara ssewwen lqut
Lqaleb	Yexdem s wakal am tbuskut, Ttawin deg-s aseqqi, Tiyrifin.
Lya-lyan	D lḥila n wuzzal d tameqrant ḥemmun-d deg-s aman
Tisnit - Tarḥalit	D aqecwal d tamecṭuḥ ttawin deg-s lesfeng i teslit
Taseḍyet - taḍwist	Sexdamen-t i twafya, Tteffin yis aman seg lḥila yer tayed
Ayummy n tsebbalt	Tyummun yis tasebbalt
Timserbaḥt - Tasarbaḥt	Sewwayen deg-s aseqqi
Aqbuc	Tessen seg-s aman
Taḍajint n teyrifin	Sewwayen fell-as tiyrifin
Akufi	jemeen deg-s arrezq
Ayenga n taεεam - iflew	Ttεemmiren yis seksu
Tisemselt	Ttemsalen fell-as lmsemmen, gezzmen fell-as lmeqrud
Taqejmurt - Taqarumt - Tagezzamt	Ttqeddiren fell-as aksum
Tuggi tameqrant - Taccuyt tameqrant - Aqazan	Sewwayen deg-s aseqqi di tmeyriwin ney di lḡanaza

Amgarad yellan deg yismawen n leḥwal n usewwi

Deg tfelwit-agi llan 219 n yismawen s wid yemgaraden s wid yellan yiwen-nsen di rebea (4) n tyiwanin i d-nebder yakkan.

At Wasif	At Dwala	Iεezɣugen	Meqlee
Tuggi	Tasilt	taccuyt	Taccuyt
Tabeqsit	Ulac-t	Ulac-it	Ulac-it
Tabaqit	Lḡefna	lḡefna	Lḡefna

Iflew	Iflew	Ayənğa	Ayənğa
Taferciṭ	Taferciṭ	Taferciṭ	Taferciṭ
Akufi	akufi	akufi	Akufi
Tissirt	Tissirt	Tissirt	Tissirt
Taxsayt	Tayeccact	Taqruct	Tayeccact
Taseksut	Taseksut	Taseksut	Taseksut
Tasebbalt	Tasebbalt	Tasebbalt	Tasebbalt
Tijyelt	Tayənğalt	Tayənğawt	Tayənğawt
Ayeddid	Ayeddid	Ayeddid	Ayeddid
Amehraz	Amehraz	Amehraz	Amehraz
Acbayli	Acbali	acbaylu	Acbali
Tacekkukt	Tacekkukt	Tacekkukt	Tacekkukt
Aqecwal	Aqecwal	Aqecwal	Aqecwal
Tagamilt	Taəbart	tagamilt	Tagamilt
Aḥellab	Aḥellab	Aḥellab	Aḥellab
Asagem	Ulac-it	asagem	Asagem
Ameqli	Lmecwi	lmeqli	Lmeqli
Taqedduḥt	Afekrur	Taqedduḥt	Taqessult
Uskir	Aḍajin	Aḍajin	ṭağin
ṭbeq	ṭbeq	ṭbeq	ṭbeq
Afenğal	Afenğal	Afenğal	Afenğal
Tancirt	Lluḥ	tuffal	Lluḥ
Tamermit	Tamermit	Tamermit	Tamermit
Ayerbal	Ayerbal	Ayerbal	Ayerbal
Abuqal	Abuqal	Abuqal	Abuqal
Tabeqlujt	Ulac-it	tabeqlujt	Tabeqlujt
Akajut	Akaju	akaju	ṭbeq
Tarbut	Tarbut	Tarbut	Tarbut
Lemkub	Lemkub	lemkuba	Tadebr̥it
Ayerbal imcarcer	Ayerbal imcarcer	Ayerbal azuran	Ayerbal imcarcer
Ulac-it	Ulac-it	Ulac-it	Taqetart

Tatawat	Takaşrunt	Takaşrunt	Takaşrunt
Taşefayt	Taşefayt	Taşefayt	Taşefayt
Tabasant	Tabasant	Tabasant	Tabasant
Timseqcert n lbaṭaṭa	Taqeccart n lbaṭaṭa	Taqeccart n lbaṭaṭa	Taqeccart n lbaṭaṭa
Takaraṭ n lxuḍra	Takaraṭ n lxuḍra	Takaraṭ n lxuḍra	Takaraṭ n lxuḍra
Sniwa	Sniwa	Sniwa	Sniwa
Abarrad	tabeqrajt	tabeqrajt	Taşefayt
Tabuskut	abuseqqi	Tamermit	Tamermit
Tacemmuxt	Tacemmuxt	Tacemmuxt	Tacemmuxt
Lyum	Ayumu	Leyṭa	Leyṭa
Lmus	Lmus	Lmus	Lmus
Lembuḍ	Lembuḍ	inifif	Lembur
Inyen	Inyen	Inyen	Inyen
Lqaleb	Lqaleb	lqaleb	lqaleb
Tisnit	Tareḥalit	Ulaç-it	Tareḥalit
Taḍwist	Taseḍyet	Taseḍyet	Taseḍyet
Aseqfel	Aseqfel	aqfal	aqfal
Tuggi tameqrant	Aqazan	Aqazan	Taccuyt tameqrant
Taqecwalt	Taqecwalt	Taqecwalt	Taqecwalt
Taqejmurt	tagezzamt	Taqarṛumt	taqejmurt
Acwari	Acwari	Acwari	Acwari
Taḍebisit	taqessult	Taqessult	taqessult
Taqellalt	Taqellalt	Tacbalit	taqellalt

Seg 219 n yismawen-agi. Llan 116 (52.96%) n yismawen yiwen-nsen di ṛeḃea (4) n tyiwanin.

Ger tamawt

Llan 29 n yismawen yiwen-nsen, Yal isem iɛawed-d ṛeḃea (4) n yibardan nufa-d 116 n yismawen).

Isem	Tiyiwanin
Taferciṭ	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Akufi	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tissirt	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Taseksut	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tasebbalt	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Ayeddid	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Amehraz	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Acwari	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Acbayli	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tacekkukt	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Aqecwal	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Aḥellab	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
tbeq	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Afenḡal	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tameṛmiṭ	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Ayerbal	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Abuqal	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tarbut	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Taṣefayt	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tabasant	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Timseqcert n lbaṭaṭa	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Takaṛaṭ n lxuḍra	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee

Sniwa	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Tacemmuxt	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Lmus	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Inyen	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Lqaleb	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Aseqfel	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee
Taqecwalt	At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlee

Seg 103 n yismawen i d-yegran (47.03%) ger-asen:

Llan setta (6) n yismawen yiwen-nsen di kraḍ n tɣiwanin (At Dwala, Iezzugen, Meqlee) mgaraden amek i sen-ttsemmin di tɣiwant n (At Wasif).

At Dwala, Iezzugen, Meqlee	At Wasif
Lḡefna	Tabaqit
Tayenjawt	Tijyelt
Aḍajin	Uskir
Takaṣṣunt	Taṭawat
Tasedyet	Taḍwist
Taqessult	Taḍebsit

Llan kraḍ (3) n yismawen yiwen-nsen di kraḍ n tɣiwanin (At Wasif, At Dwala, Meqlee), mgaraden amek i sen-qqaren di tɣiwant n (Iezzugen).

At Wasif, At Dwala, Meqlee	Iezzugen
Ayarbal imcarcer	Ayarbal azuran
Lembuḍ	Inifif
Taqellalt	Tacbalit

Llan sin (2) n yismawen yiwen-nsen di kraḍ n tɣiwanin At Wasif, At Dwala, Iɛezzugen) mgaraden amek i sen-ttsemmin di tɣiwant n (Meqlee).

At Wasif, At Dwala, Iɛezzugen	Meqlee
Akaju	Tbeq
Lemkub	Tadebrit

Llan sin (2) n yismawen yiwen-nsen di kraḍ n tɣiwanin (At Wasif, Iɛezzugen, Meqlee) mgaraden amek i sen-qqaren di tɣiwant n (At Dwala).

At Wasif, Iɛezzugen, Meqlee	At Dwala
Tagamilt	Taebert
Ameqli	Lmecwi

Llan sin (2) n yismawen yiwen-nsen di snat n tɣiwanin (At Dwala d Meqlee) mgaraden amek i sen-ttsemmin di tɣiwant n (At Wasif) mgaraden dayen di tɣiwant n (Iɛezzugen).

At dwala, Meqlee	At Wasif	Iɛezzugen
Tayeccact	Taxsayt	Taqrunt
Lluḥ	Tancirt	Tuffal

Llan sin (2) n yismawen yiwen-nsen di snat n tɣiwanin (Iɛezzugen, Meqlee) mgaraden amek i sen-qqaren di tɣiwant n (At Wasif) mgaraden dayen di tɣiwant n (At Dwala).

Iɛezzugen, Meqlee	At Wasif	At Dwala
Taccuyt	Tuggi	Tasilt
Tamarmit	Tabuskut	Abuseqqi

Llan sin (2) n yismawen yiwen-nsen di snat n tɣiwanin n (At Dwala d Iɛezzugen) mgaraden amek i sen-qqaren di tɣiwant n (At Wasif) mgaraden dayen di tɣiwant n (Meqlee).

At Dwala, Iezzugen	At Wasif	Meqleε
Tabeqlujt	Abarrad	Taṣefayt
Aqazan	Tuggi tameqrant	Taccuyt tameqrant

Llan sin (2) n yismawen yiwen-n sen di snat n tɣiwanin (At Wasif d At Dwala) mgaraden mgaraden amek i sen-ttsemmin di tɣiwant n (Iezzugen d Meqleε).

At Wasif, At Dwala	Iezzugen, Meqleε
Iflew	Ayengā
Lyum	Leyta

Yella yiwen n yisem yiwen-is di snat n tɣiwanin (At Dwala d Meqleε) yemgarad amek i s-qqaren di tɣiwant n (At Wasif) ulac-it di tɣiwant n (Iezzugen).

At Dwala, Meqleε	At Wasif	Iezzugen
Taṣḥalit	tisnit	Ulac-it

Yella yiwen n yisem yiwen-is di snat n tɣiwanin (At Wasif d Meqleε) yemgarad amek i s-qqaren di tɣiwant n (At Dwala) yemgarad dayen di tɣiwant n (Iezzugen).

At Wasif - Meqleε	At Dwala	Iezzugen
Taqejmurt	tagezzamt	Taqrumt

Yella yiwen n yisem yiwen-is di snat n tɣiwanin (At Wasif d Iezzugen) yemgarad amek i s-qqaren di tɣiwant n (At Dwala) yemgarad dayen di tɣiwant n (Meqleε).

At Wasif - Iezzugen	At Dwala	Meqleε
Taqedduht	afekrur	Taqessult

Llan sin (2) n yismawen yiwen-n sen di krađ n tɣiwanin (At Wasif, Iezzugen, Meqlee) ulac-iten di tɣiwant n (At Dwala).

At Wasif - Iezzugen - Meqlee	At Dwala
Asagem	Ulac-it
Tabeqlujt	Ulac-it

Yella yiwen n yisem di tɣiwant n (Meqlee) ulac-it di krađ n tɣiwanin (At Wasif, At Dwala, Iezzugen). Akked yiwen n yisem yella di tɣiwant n (At Wasif) ulac-it di krađ n tɣiwanin (At Dwala, Iezzugen, Meqlee).

Meqlee	At Wasif	At Dwala	Iezzugen
Taqetart	Ulac-it	Ulac-it	Ulac-it
Ulac-it	Tabeqsit	Ulac-it	Ulac-it

Ger tamawt

Di tfelwit-agi n umawal n yismawen n leħwal n usewwi ulac ula d yiwen n yisem i yemgaraden akk di řeb̄ea (4) n tɣiwanin i deg d-nejmee amud-ntey.

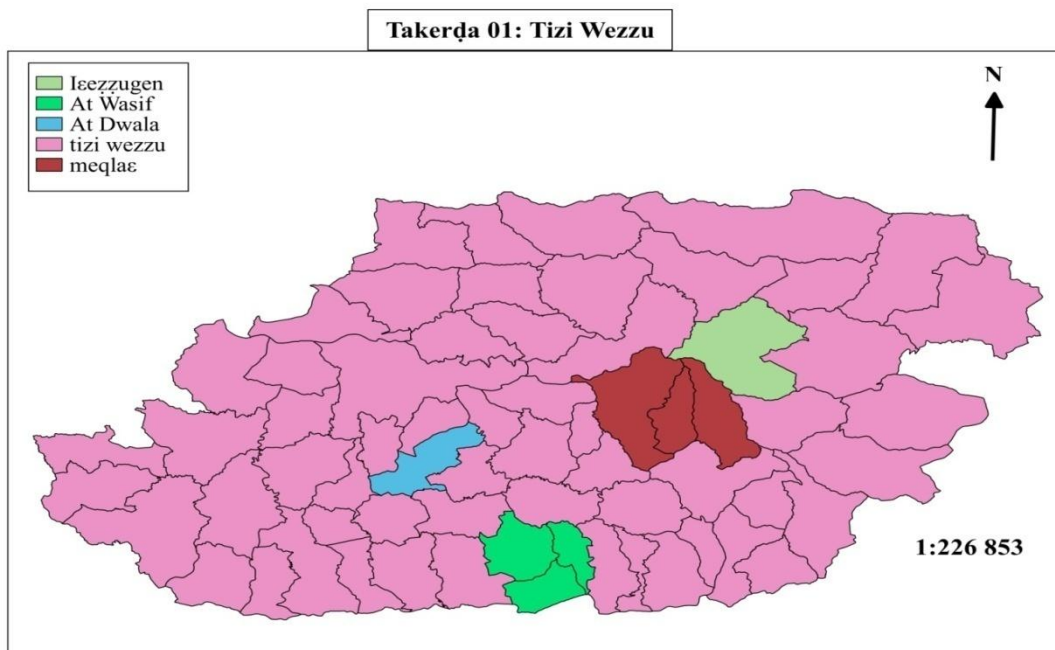
Deg yixef-agi n tezrawt n umawal tban-d tenđawit yellan ger yismawen n wamud-ntey. Ɠas akken tuget n yismawen-agi yiwen-n sen di tɣiwanin i d-nebder yakkan.

IXEF WIS krad

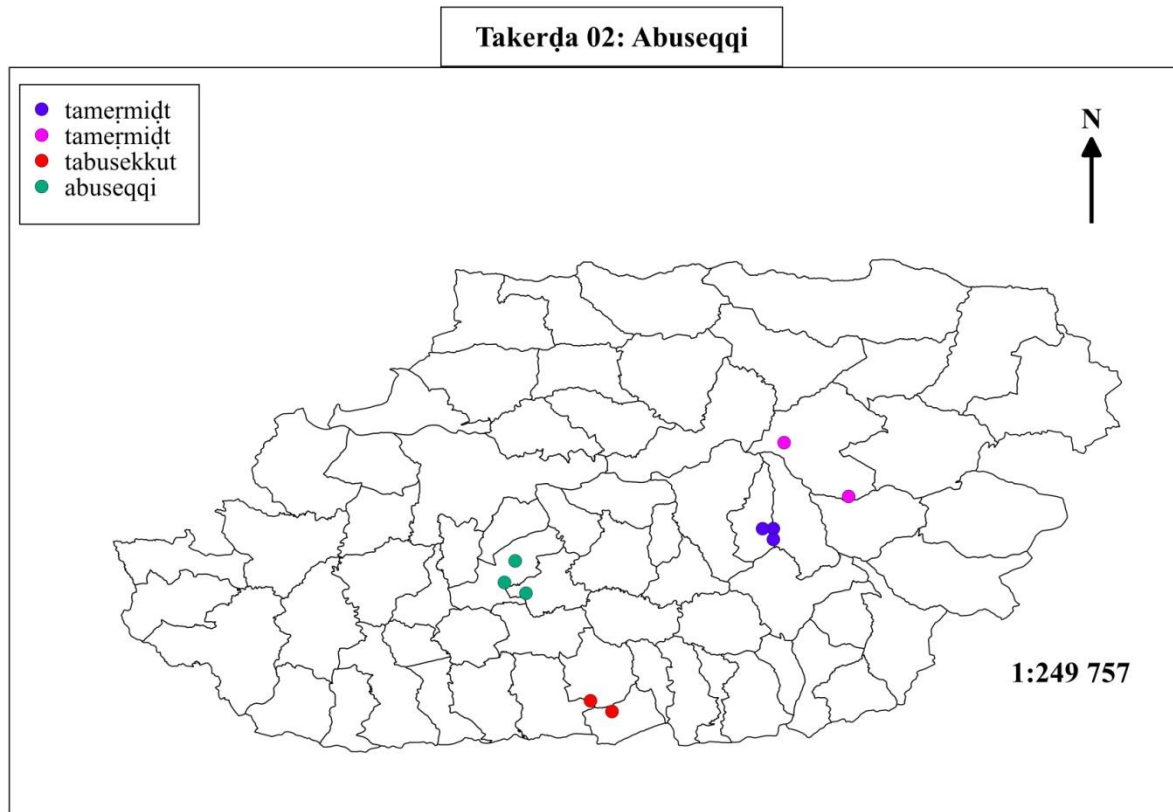
Deg yixef-agi n tezrawt n tkarđa neered ad d-nesbin amgarad yellan deg użar akked talıa n kra n yismawen n wamud-ntey, i d-nejmee seg řeba n tyiwanin (At Wasif, At Dwala, Iezzugen, Meqlae). I waya nexxdem 24 n tkařđiwin s ttawil n useyzen QGIS akked Google Maps.

QGIS:

« Est un logiciel SIG libre qui a débuté en 2002 et s'est établi en tant que projet sur Source Forge en jui 2002. QGIS se veut être un logiciel simple a utiliser. Il gère un grand nombre de formats raster et vecteur ».¹

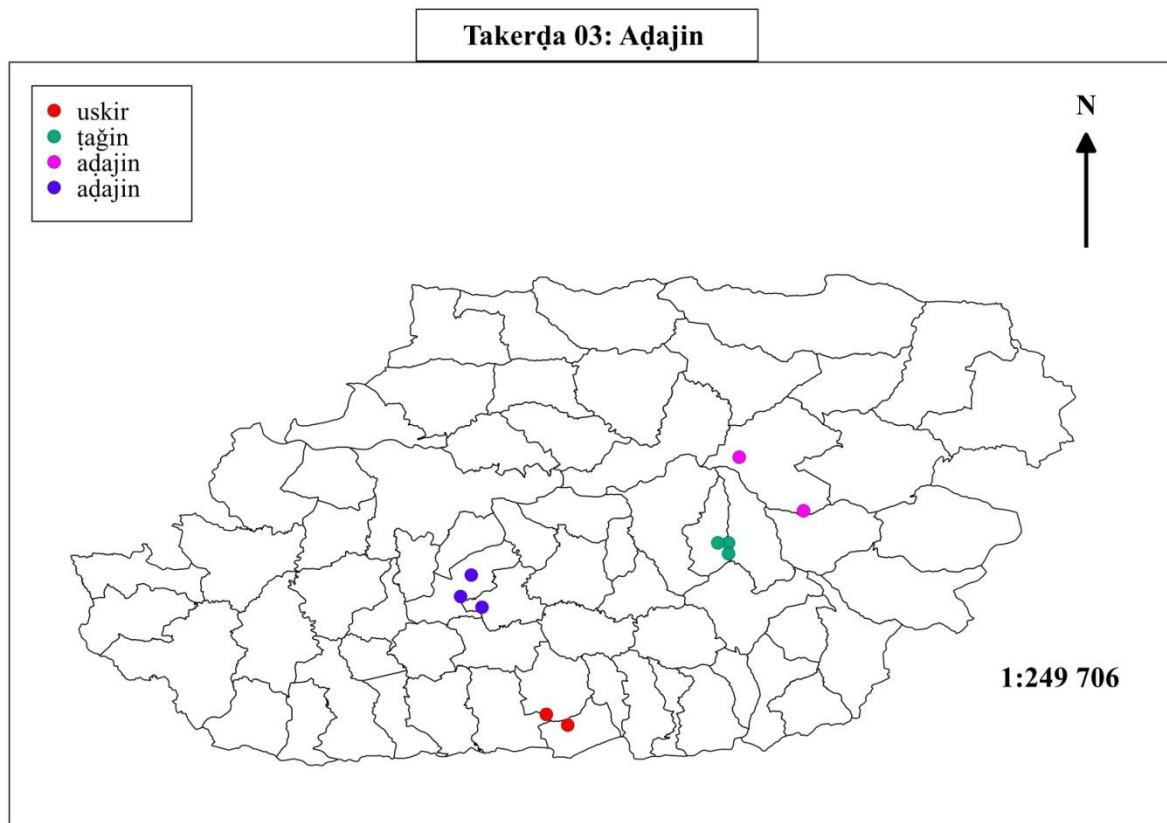

¹ Www. QGIS. Org.

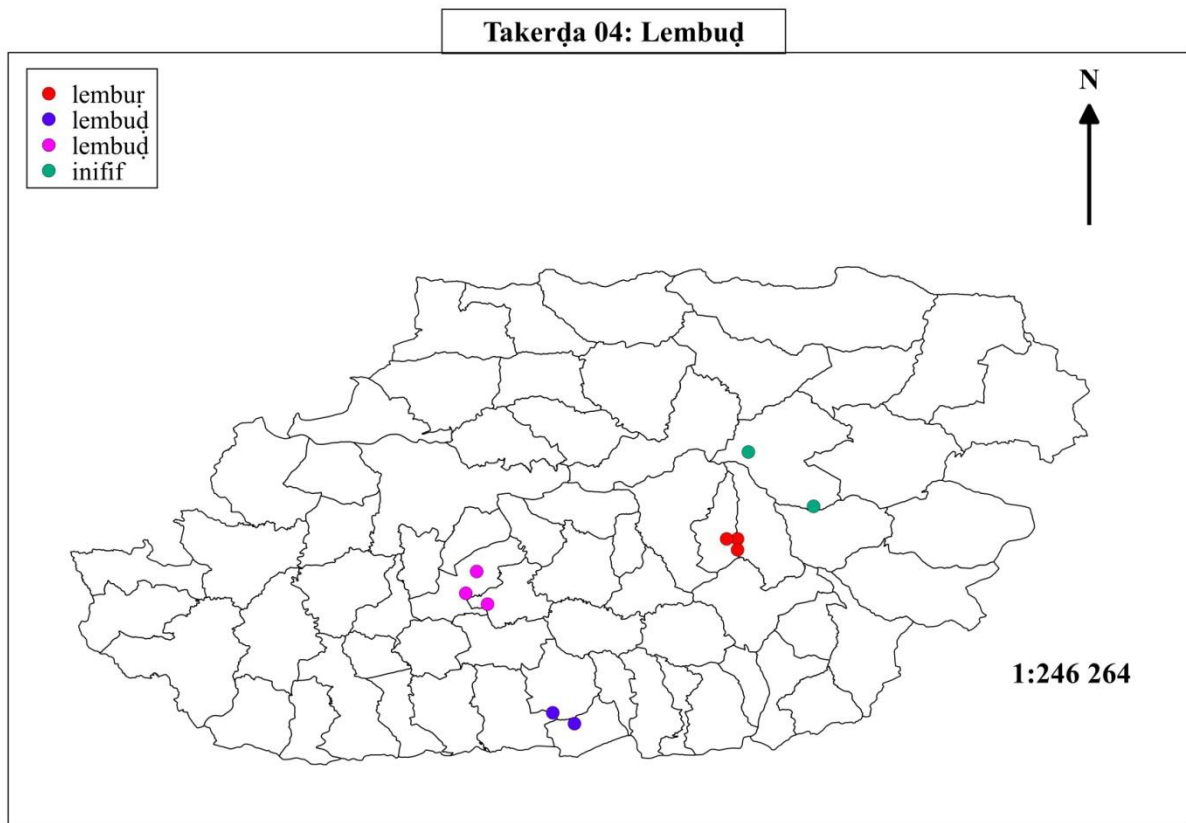
Takerđa-agi tessebgan-d krađ n yismawen n leħwal n usewwi d aknawen: Abuseqqi (SQ), Tamermit (RMD), Tabuskut (SK).

Isem « tamermit » Yella di xemsa (5) n temnađin, Meqlae (Şwamae, At Zellal, Belyezli), Iezzugen (At Buəđa, Iyil n wuzzal), s yiwen użar (RMD), d yiwet n talya d isem unti asuf, yemgarad yef yiwen n yisem « Tabuskut » deg użar (SK) di snat n temnađin n At Wasif (At ččebbla, Timeyras), akken yemgarad dayen yef yiwen n yisem (Abuseqqi) deg użar (SQ) di krađ n temnađin n At Dwala (At Buyehya, At Bueli, Tagemmut Azzuz).

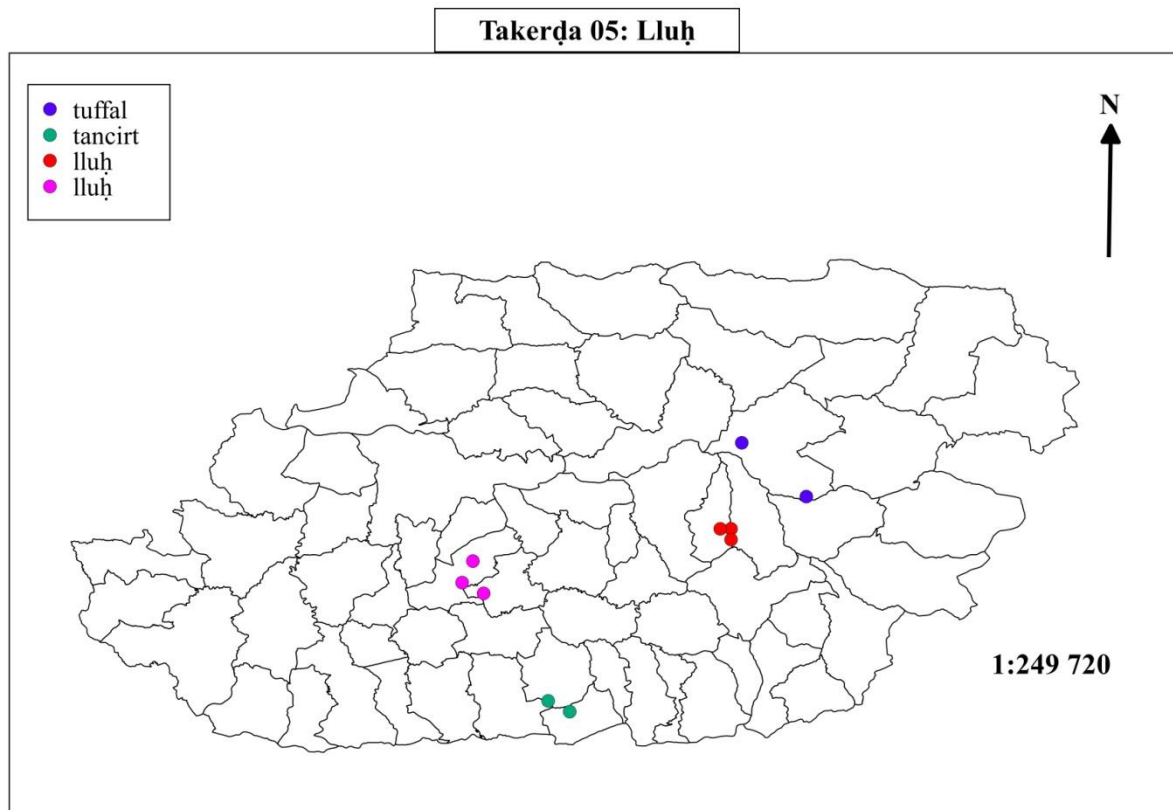
Takerđa-agi tessebġan-d krađ n yismawen n leħwal n usewwi d aknawen Ađajin (ĐJN), țăġin (ŢĠN), Uskir (SKR).

Isem « Ađajin » yella di xemsa (5) n temnađin At Dwala (At Buyeħya, At Bueli, Tagemmut Azzuz), Ieēzzugen (At Buēđa, Iyil n wuzzal), s yiwen n użar (ĐJN) d yiwet n talya d isem amalay asuf, yemgarad yef yiwen n yisem « țăġin » deg użar (ŢĠN) di krađ n temnađin (At Zellal, Ţwamaē, Belyezli) Meqlaē, akken yemgarad yef yiwen n yisem « uskir » deg użar (SKR) di snat n temnađin n At wasif (At Ččebła, Timeyras).

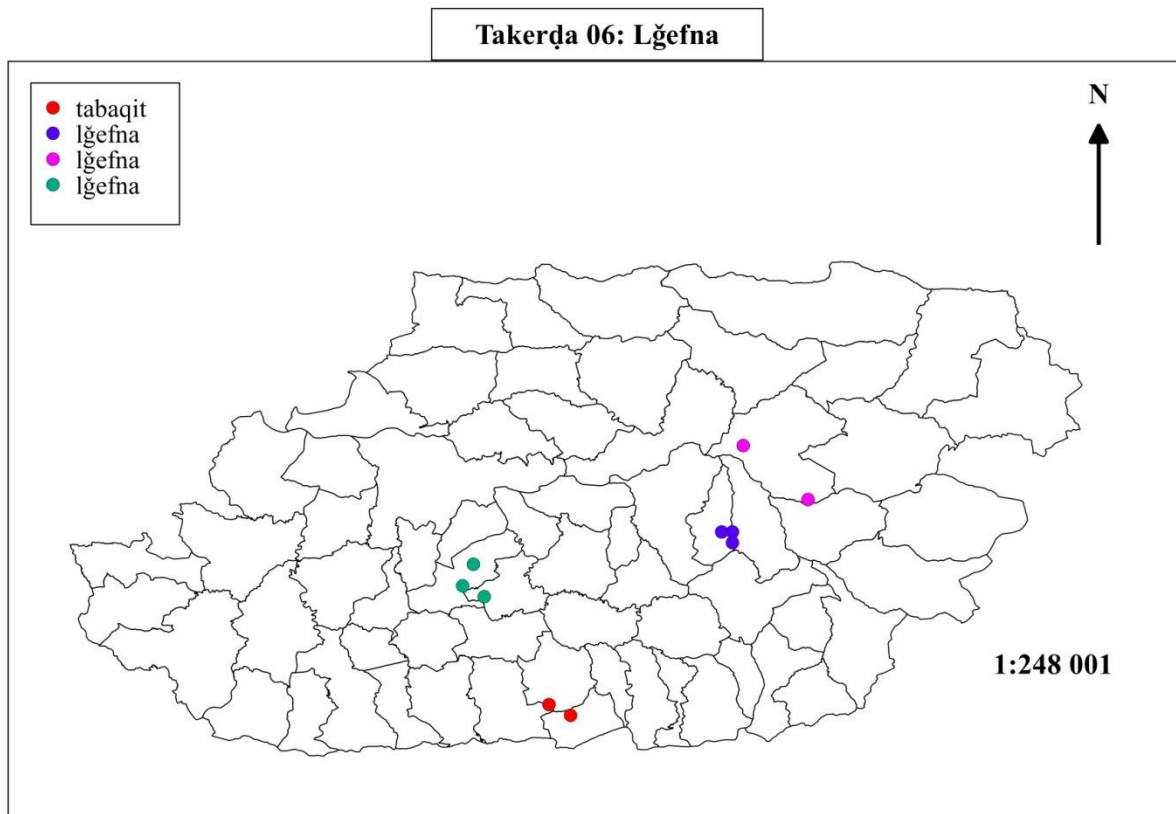
Takerđa-agi tessebgan-d krađ n yismawen n leħwal n usewwi d aknawen: Lembuđ (MBD), Lembur (MBR), Inifif (NF).

Isem « lembuđ » yella di xemsa (5) n temnađin At Dwala (At Buyeħya, At Bueli, Tagemmut Azzuz), At Wasif (Timeyğras, At ččebila) s yiwen uẓar (MBD) d yiwet n talɣa d isem amalay asuf, yemgarad ɣef yisem « lembur » deg uẓar (MBR) di krađ (3) n temnađin n Meqlae (At Zellal, Šwamae, Belɣezli), akken yemgarad dayen ɣef yisem « inifif » deg uẓar (NF) di snat n temnađin n Ieẓẓugen (At Bueda, Iyil n Wuzzal).

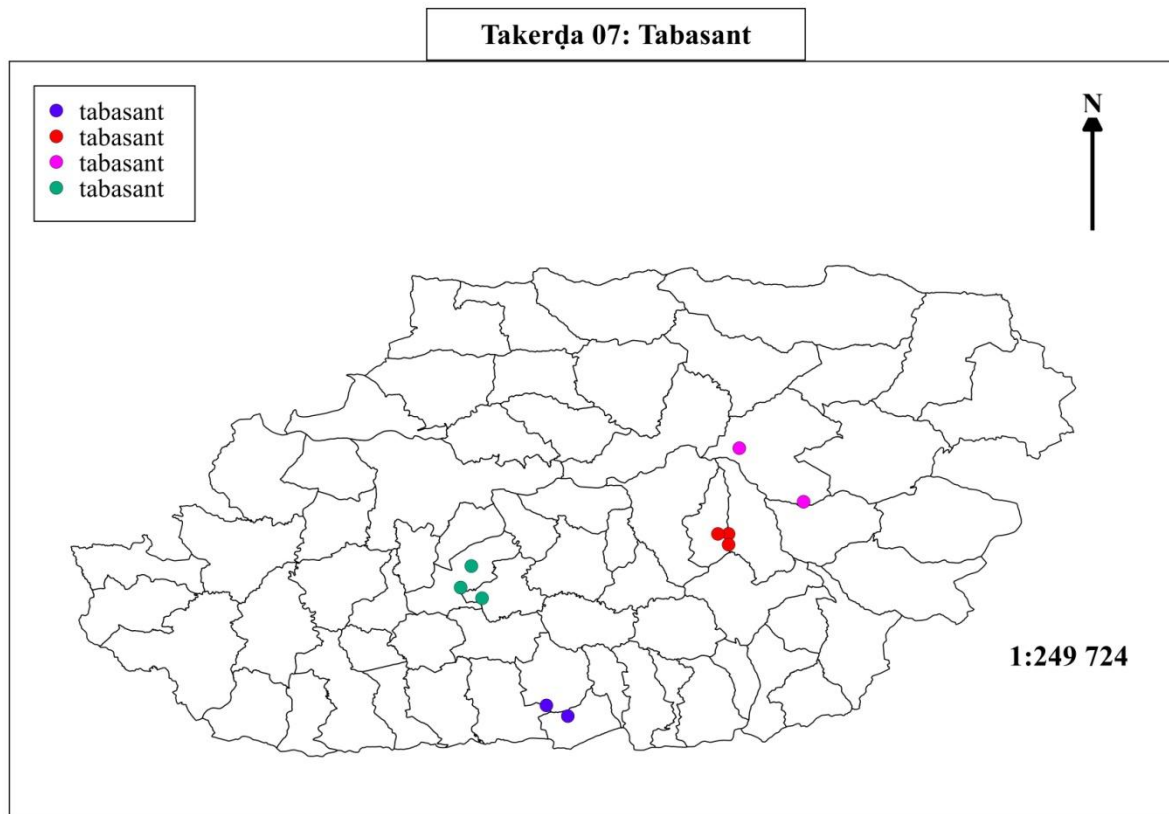
Takerđa-agi tessebzan-d krađ n yismawen n leħwal n usewwi d aknawen: Lluđ (LĤ), Tancirt (NCR), tuffal (FL).

Isem « lluh » yella di snat n temnađin At Dwala (At Buyeħya, At Bueli, Tagemmut Azzuz), Meqlae (şwamae, At Zellal, Belyezli) s yiwen n użar (LĤ) d yiwet n talya d isem amalay asuf, yemgarad yef yisem « tancirt » deg użar (NCR) di snat n temnađin n At Wasif (At ččebila, Timeyřas), akken yemgarad dayen yef yiwen n yisem (tuffal) deg użar (FL) di krađ n temnađin n Meqlae (At Zellal, Şwamae, Belyezli).

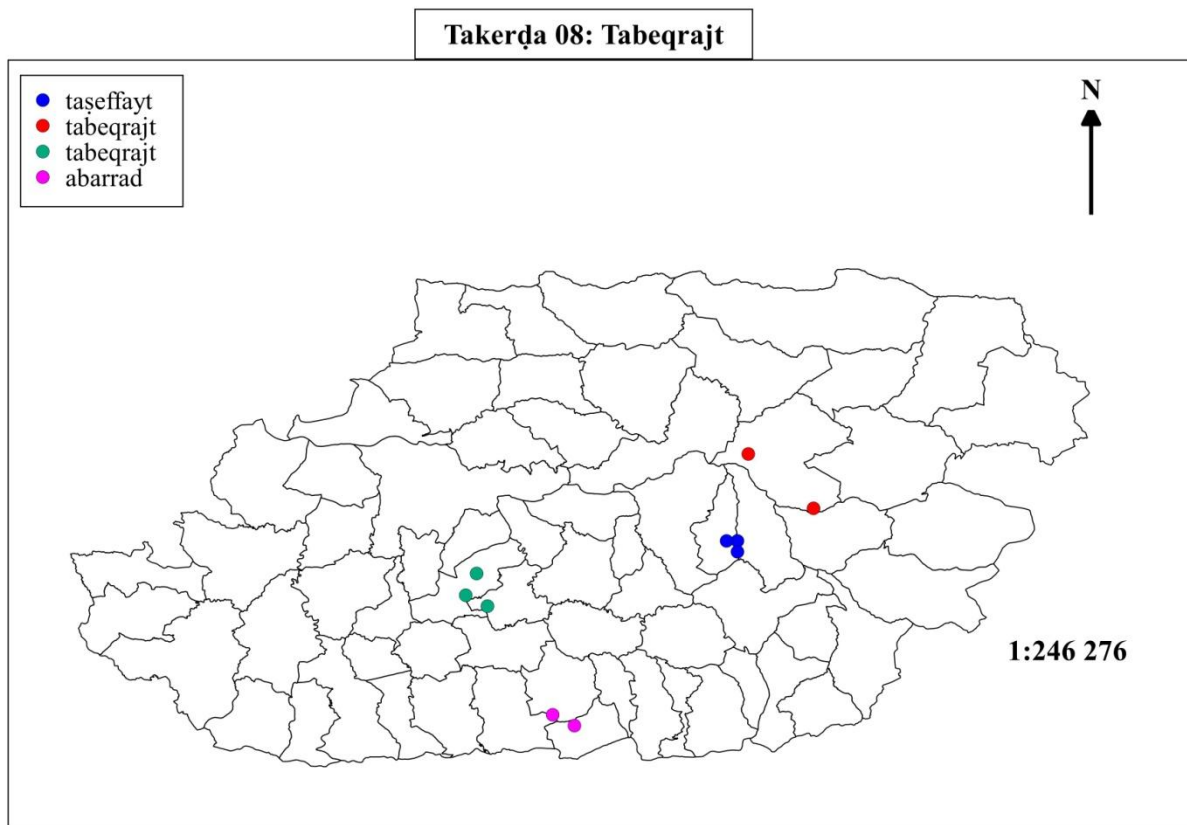
Takerđa-agi tessebzan-d sin n yismawen n leħwal n usewwi d aknawen: Lğefna (ĠFN), Tabaqit (BQ).

Isem « lğefna » yella di tmanyā (8) n temnađin At Dwala (At Buyeħya, At Bueli, Tagemmut Azzuz), Meqlae (Şwamae, At Zellal, Belyezli), Ieəzzugen (At Buəđa, Iyil n Wuzzal) s yiwen n użar (ĠFN) d yiwet n talya d isem unti asuf, yemgarad yef yiwen n yisem « tabaqit » deg użar (BQ) di snat n temnađin n At Wasif (At Ččebila, Timeyṛas).

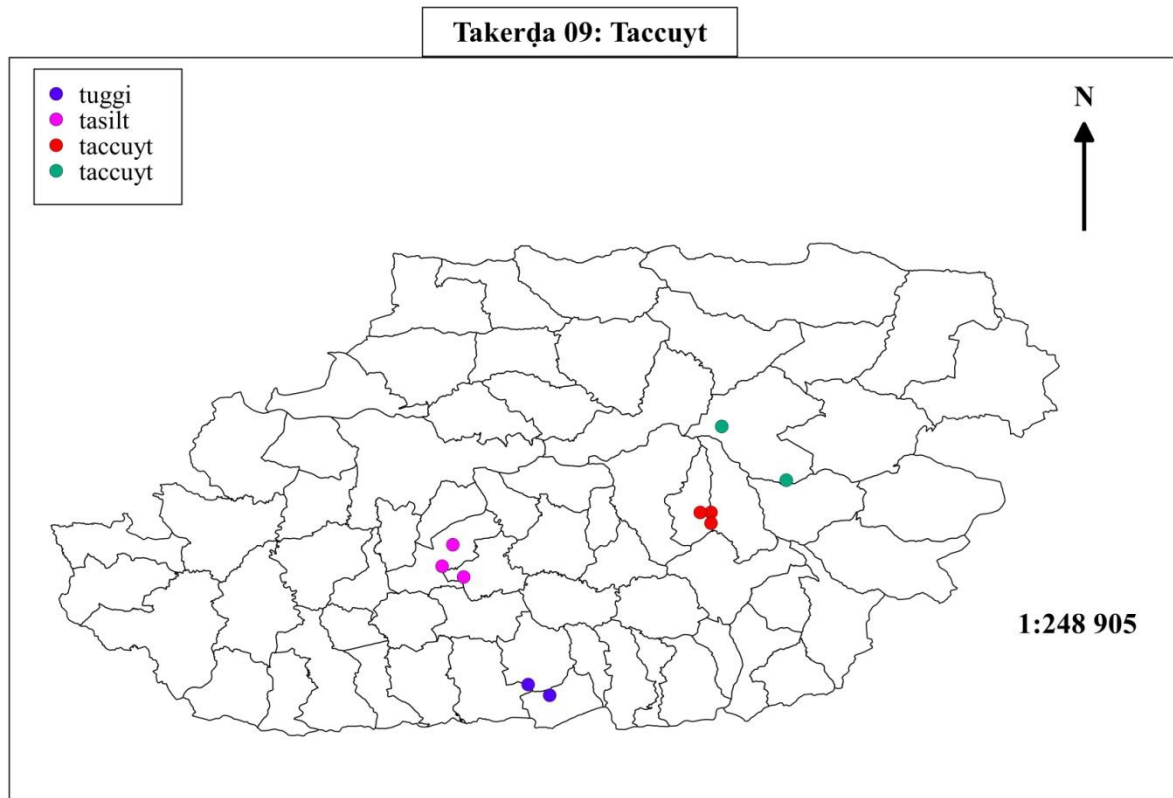
Takerđa-agi tessebgan-d yiwen n yisem n leħwal n usewwi : Tabasant (BSN).

Isem « Tabasant » yella deg mraw (10) n temnađin, At Dwala (At Buyeħya, At Bueli, Tagemmut Azzuz), Meqlae (Şwamae, At Zellal, Belyezli), Ieezzugen (At Buęđa, Iyil n Wuzzal), At Wasif (At Ččebła, Timeyğras), s yiwen n uğar (BSN) d yiwet n talya d isem unti asuf.

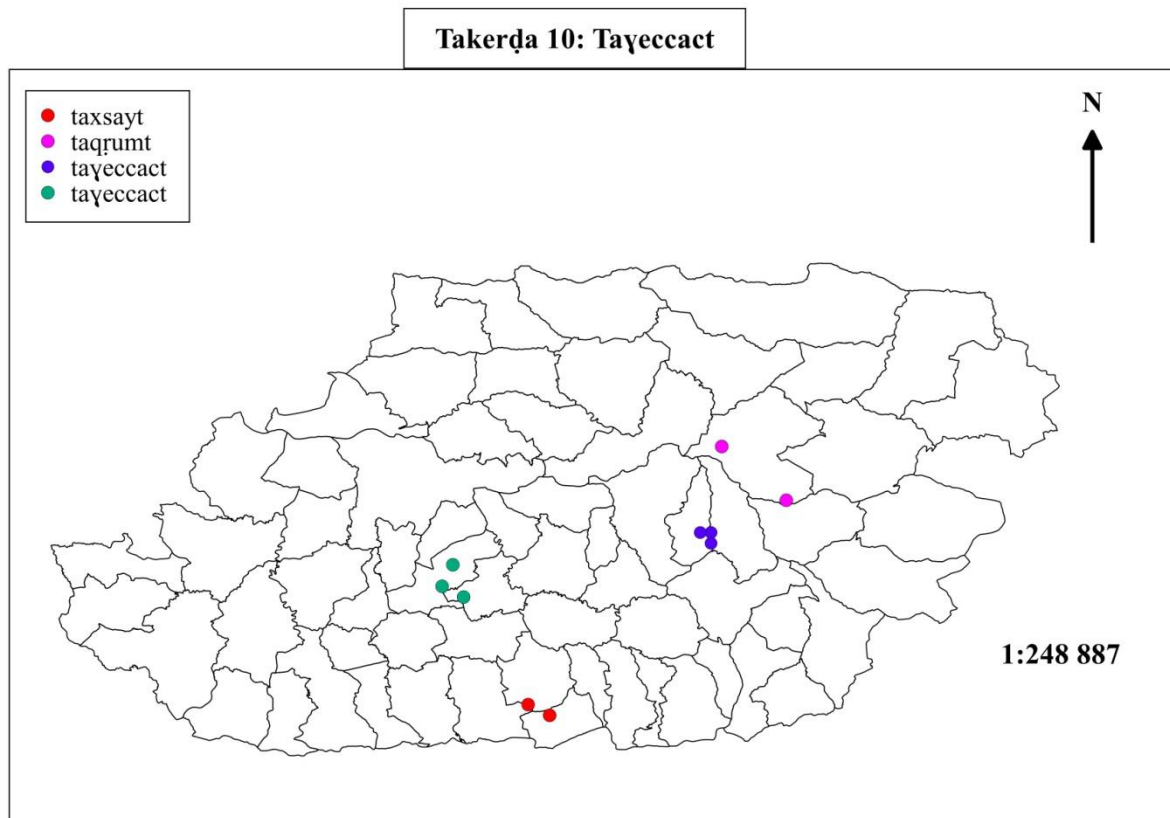
Takerđa-agi tessebgan-d krađ n yismawen d aknawen tabeqrajt « BQRJ », taşeffayt « ŞF », abarrad « BRD ».

Isem « tabeqrajt » yella deg xemsa (5) n temnađın At Dwala (At Buyehya, Tagemmunt Azzuz, At Bueli), iezzugen (At Buđa, Iyil Buzzal), s yiwen n użar (BQRJ), d yiwet n talya d isem unti asuf, yemgarad yef yiwen n yisem « taşeffayt » (ŞF) deg użar deg krađ (3) n temnađın n Meqlaē (At zellal, Şwamaē, Belyezli), akken yemgarad dayen yef yisem « abarrad » deg użar (BRD) deg snat n temnađın At Wasif (Timeyṛas, At Ččebila).

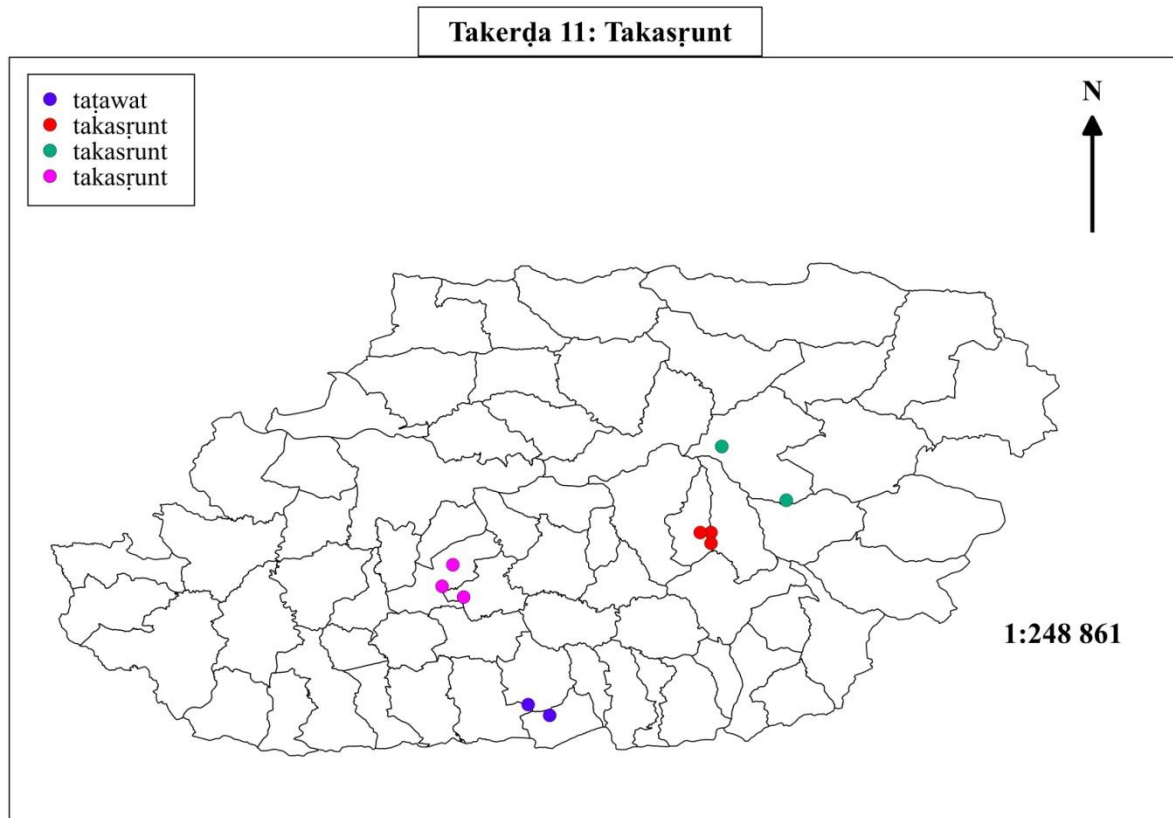
Takerđa-agi tessebgan-d krađ n yismawen n leħwal n usewwi d aknawen : Taccuyt (CY), Tasilt (SL), Tuggi (G).

Isem « Taccuyt » yella deg xemsa (5) n temnađin, Iezzugen (At Buəđa, Iyil n Wuzzal), Meqlae (At Zellal, Şwamae, Belyezli) s yiwen n użar (CY) d yiwet n talya d isem unti, yemgarad yef yiwen n yisem « Tasilt » deg użar (SL) deg krađ n temnađin n At Dwala (At Buyehya, At Bueli, Tagemmut Azzuz), akken yemgarad yef yiwen n yisem « Tuggi » deg użar (G) di snat n temnađin n At Wasif (At Ččebła, Timeyras).

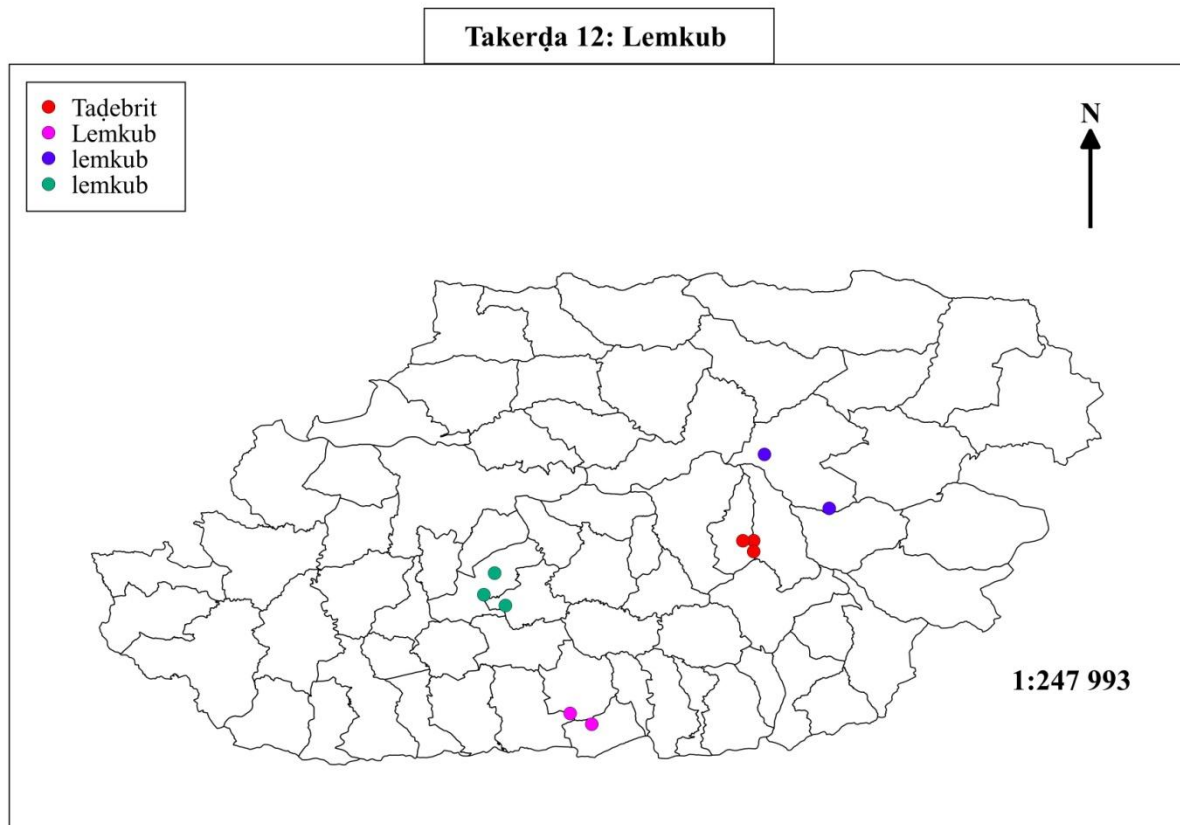
Takerđa-agi tessebzan-d krađ n yismawen n lehwal n usewwi : Tayeccact (ΓC), Taxsayt (XSY), Taqrumt (QRM).

Isem « Tayeccact » yella di setta (6) n temnađin, At Dwala (At Buyehya, At Bueli, Tagemmut Azzuz), Meqlae (Şwamae, At Zellal, Belyezli) s yiwen n użar (ΓC) d yiwet n talya d isem unti asuf, yemgarad yef yiwen n yisem « Taxsayt » deg użar (XSY) di snat n temnađin n At Wasif (At Ččebila, Timeyras), akken yemgarad dayen yef yisem « Taqrumt » deg użar (QRM) di snat n temnađin n Iezzugen (At Buada, Iyil n Wuzzal).

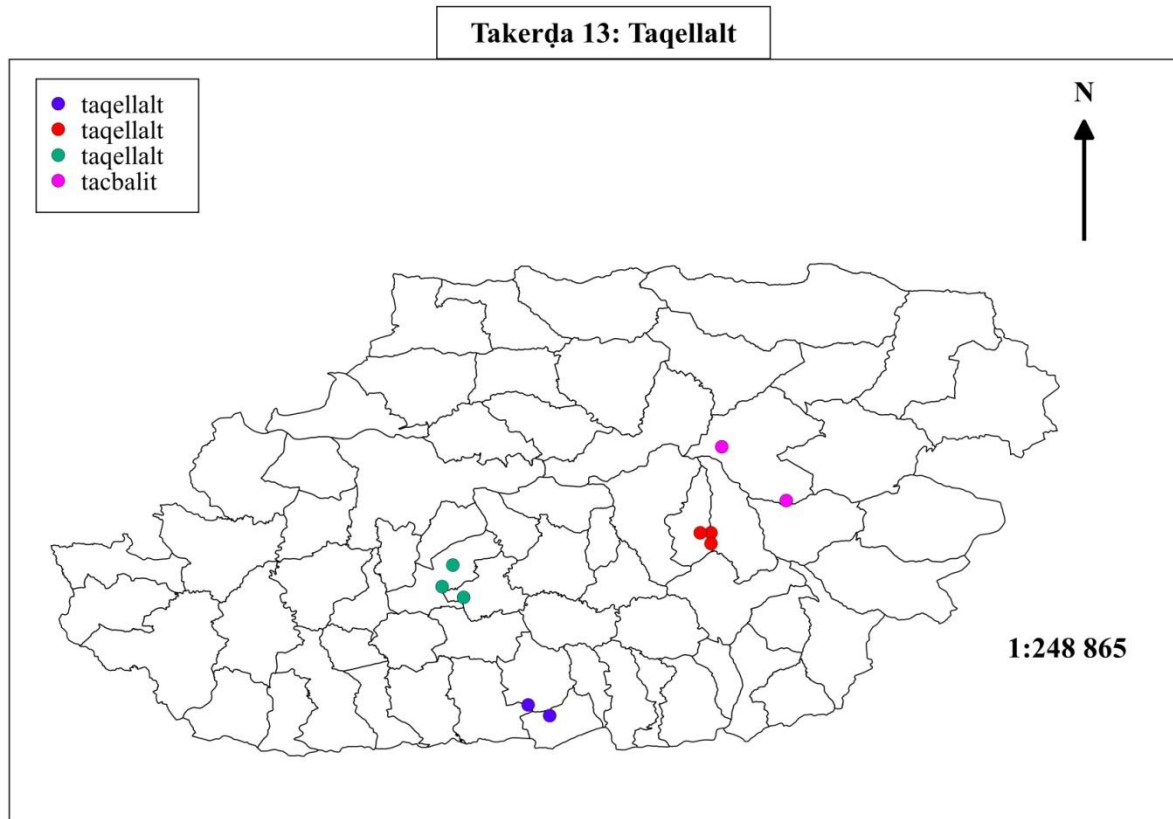
Takerđa-agi tessebgan-d sin n yismawen d aknawen takasrunt « ksřn », tařawat « řw ».

Isem « takasrunt » yella deg tmany (8) n temnađin , At Dwala (At Buyehya, Tagemmunt Azzuz, At Bueli), Ieězugen (At Buęđa, Iyil Buzzal), Meqlae (At Zellal, řwamae, Belyezli), s yiwen n uřar (ksřn), d yiwet n talya d isem unti amalay asuf, yemgarad řef yiwen n yisem « tařawat » deg uřar (řw) di snat n temnađin n At Wasif (Timeyřas, At řřebla).

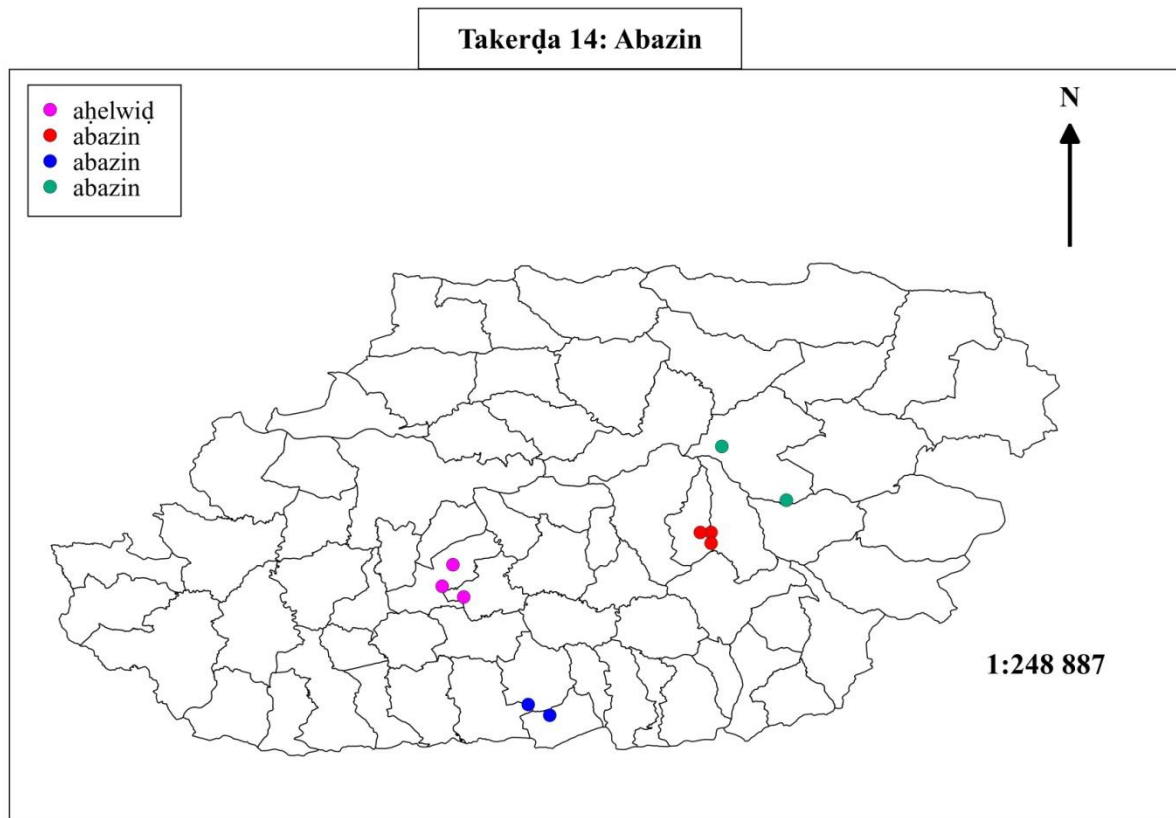
Takarđa-agi tessebgan-d sin n yismawen d aknawen : Lemkub(KB), Tađebrit (ĐBR)

Isem « Lemkub » yella di sebea n temnađin (At Ččebła, Timeyras)At Wasif, (At Bueli, At Buyehya, Tagemmunt Azzuz)At Dwala, (At Buđa, Iyil n Wuzzal)Ieəzzugen, s yiwen n użar (KB) d yiwet n talya « lem kub » d isem amalay d asuf, yemgarad yef yiwen n yisem (Tađebrit) yellan di krađ n temnađin n Meqleə(At zellal, Şwameə, Belyezli) deg użar (ĐBR) (Tađebrit) d isem unti d asuf.

Takerđa-agi tessebgan-d sin n yismawen n leħwal n usewwi d aknawen : Taqellalt (QL), Tacbalit (CBL).

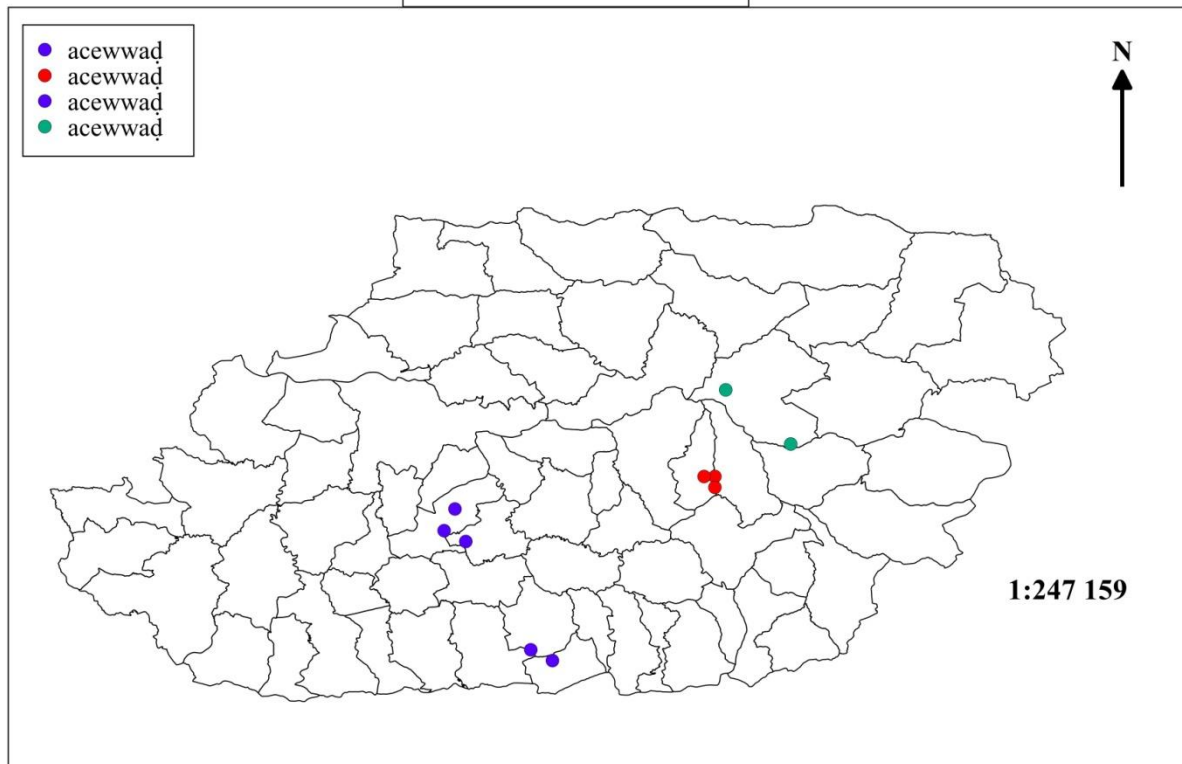
Isem « Taqellalt » yella deg tmany (8) n temnađin, At Wasif (At Ččebła, Timeyřas), At Dwala (At Buyehya, At Bueli, Tagemmut Azzuz), Meqlae (řwamae, At Zellal, Belyezli) s yiwen uřar (QL) d yiwet n talya d isem unti asuf, yemgarad yef yiwen n yisem « Tasebbalt » deg uřar (CBL) deg snat n temnađin n Ieezzugen (At Buęđa, Iyil n Wuzzal).

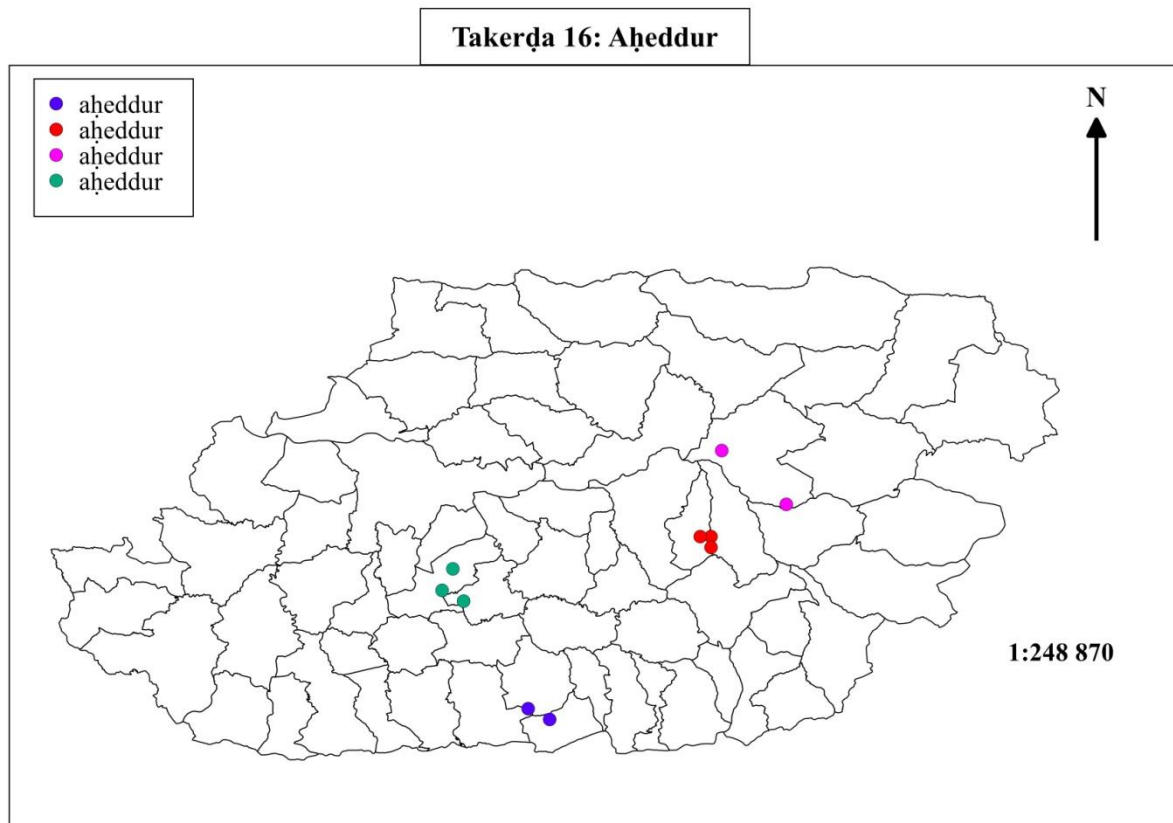
Takarđa-agi tessebgan-d sin n yismawen n usewwi d aknawen : Abazin (BZN), Aḥelwiđ (HLWD).

Isem « Abazin » yella di sebea n temnađin yellan deg krađ n tɣiwanin, At wasif (At ččebła, Timeyras), Iezzugen (At Buəđa, Iyil n wuzzal), Meqlee (At zellal, Şwamee, Belyezli) s yiwen n uẓar d yiwet n talɣa (Abazin) d isem amalay d asuf aẓar-is (BZN). Yemgarad yef yisem (Aḥelwiđ) i yellan deg krađ n temnađin yellan di tɣiwant n At Dwala (At Bueli, At Buyehya, Tagemmunt Azzuz) deg uẓar (HLWD).

Takerđa 15: Acewwađ

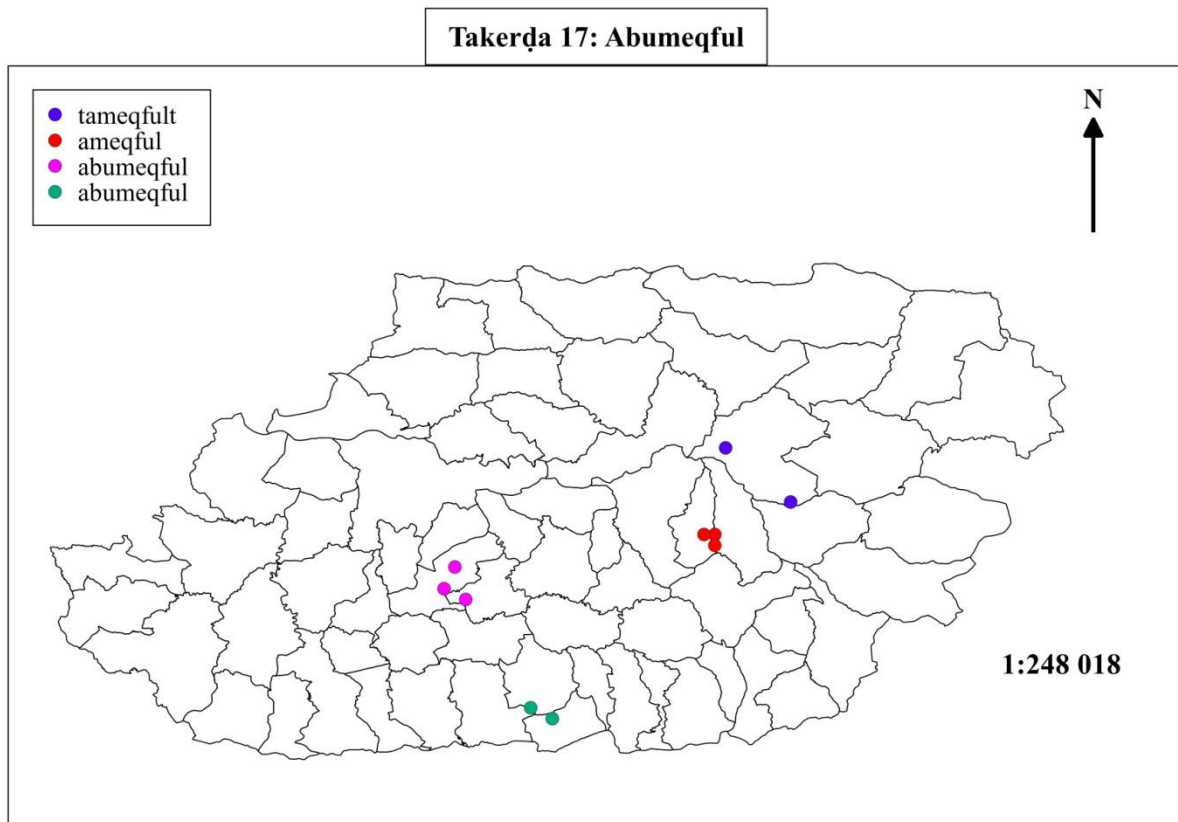

Takarđa-agi tessebgan-d yiwen n yisem n usewwi (Acewwađ) yellan di mraw n temnađin (At ččebła, Timeyras) At wasif, (At zellal, Şwamee, Belyezli) Meqlee, (At Bueli, At Buyehya, Tagemmunt Azzuz) At Dwala, (At Buęđa, Iyil n wuzzal) Ięezżugen, s yiwet n talya d yiwen n uzar (CWD) d isem amalay asuf.

Takarđa-agi tessebgan-d sin n yismawen n usewwi d aknawen : Aĥeddur (HĎR), Afđir (FĎR).

Isem « Aĥeddur » yella deg sebċa n temnađin yellan deg krađ n tȳiwanin , At wasif (At ċċebla, Timeyras), At Dwala (At Buyĥya, At Bueli, Tagemmunt Azzuz), Iċezzugen (At Buċċa, Iȳil n Wuzzal) s yiwen n uȳar (HĎR) d yiwet n talȳa d isem amalay d asuf. Isem-agi Yemgarad deg krađ n temnađin yellan di tȳiwant n Meqlee (At Zellal, Ŗwameċ, Belȳezli) deg uȳar (Afđir) d isem amalay d asuf aȳar-is (FĎR).

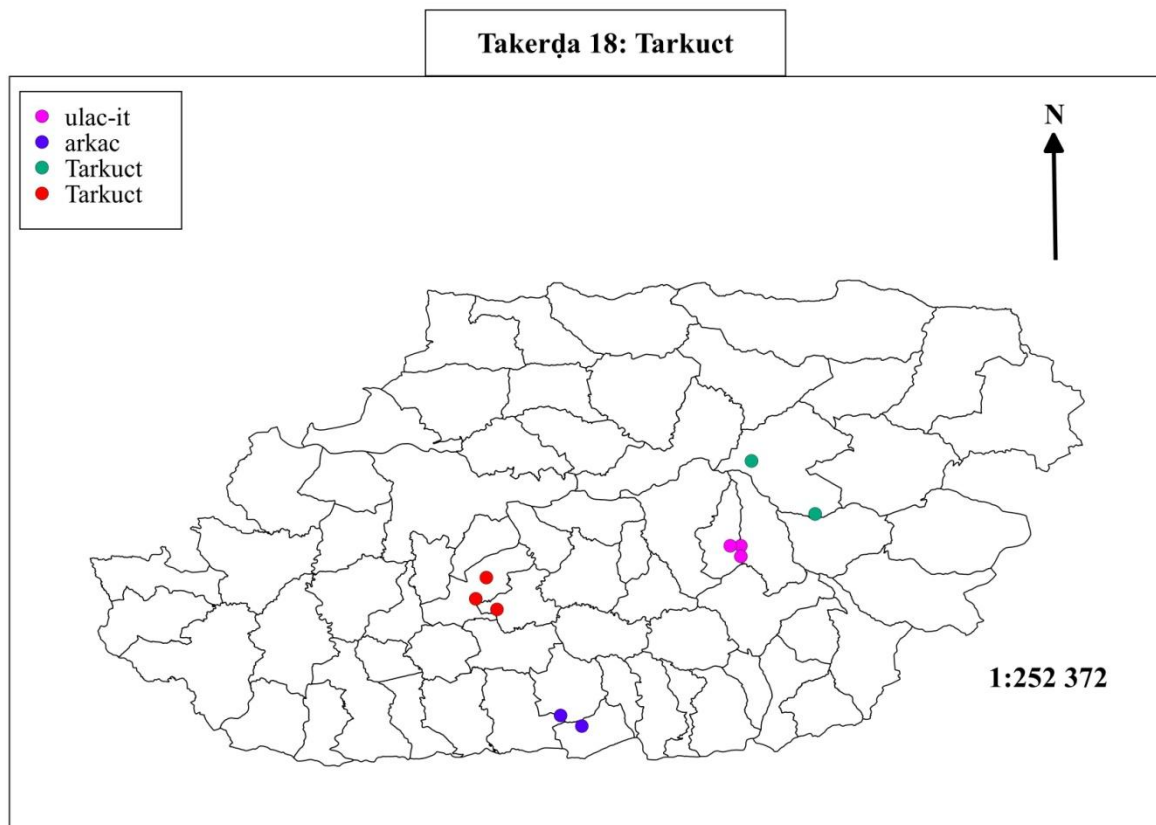

Takarđa-agi tessebgan-d yiwen n yisem n usewwi (Abumeqful) yellan di mraw n temnađin (At Ččebła, Timeyras) At Wasif, (At zellal, Şwamee, Belyezli) Meqlee, (At Buyehya, At Bueli, Tagemmunt Azzuz) At Dwala, (At Buđa, Iyil n Wuzzal) Ieezzugen, s yiwen n uzar (QFL) lameena talya temgarad .

Deg temnađin n tyiwant n At wasif (At Ččebła, Timeyras) akked tyiwant n At Dwala (At Buyehya, At Bueli, Tagemmunt Azzuz) qqaren (Abumeqful) d isem d amalay.

Deg temnađin n tyiwant n Ieezzugen (At Buđa, Iyil n Wuzzal) qqaren (Tameqfult) d isem unti.

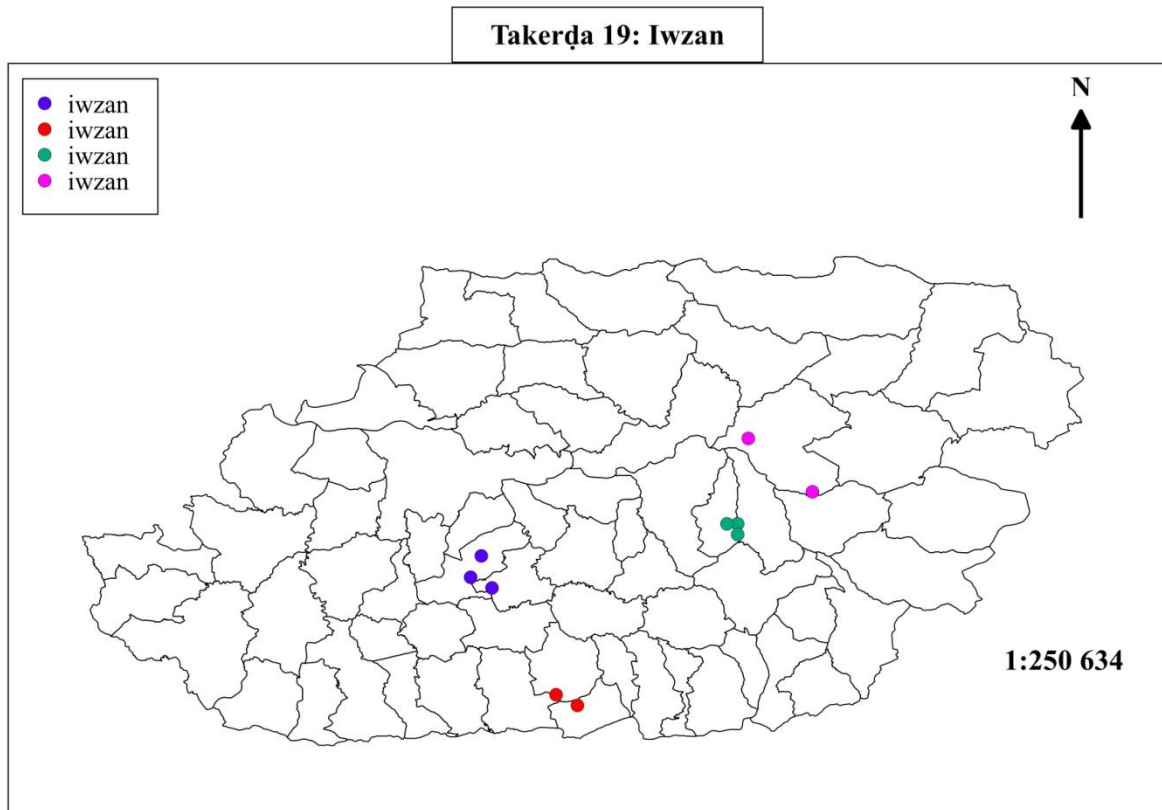
Di temnađin n tyiwant n Meqlee (At Zellal, Şwamee, Belyezli) qqaren (Ameqful) d isem amalay.

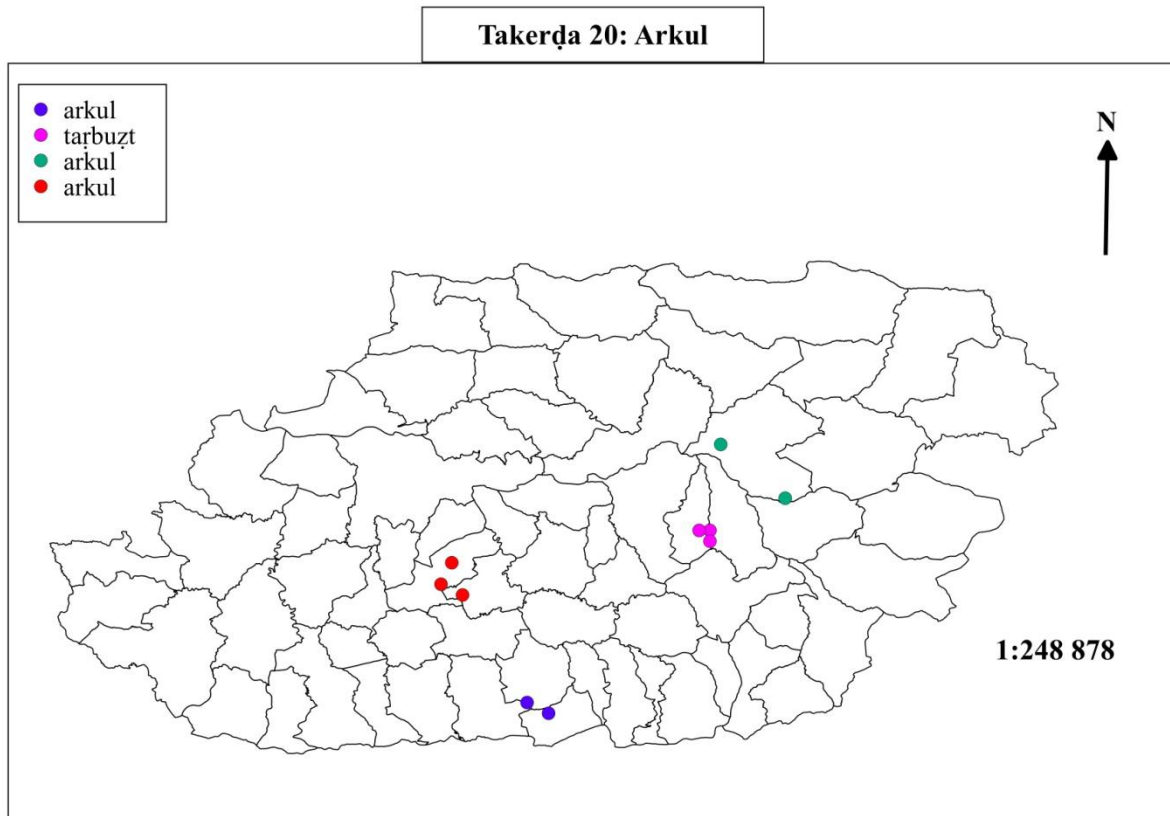
Takarđa-agi tessebgan-d yiwen n yisem n usewwi (Tarkuct) yellan deg sebɛa n temnađin (At Ččebła, Timeyras) At wasif, (At Buɛđa, Iyil n Wuzzal) Iɛzzugen, (At Buɛli, At Buyeħya, Tagemmunt Azzuz) At Dwala s yiwen n uẓar (RKC) lameena yemgarad deg talɣa acku deg snat n temnađin n At wasif (At Ččebła, Timeyras) qqaren « Arkac » d isem amalay asuf.

Di temnađin n Iɛzzugen (At Buɛđa, Iyil n wuzzal) Akked (At Buɛli, At Buyeħya, Tagemmunt Azzuz) At Dwala, qqaren « Tarkuct » d isem unti asuf

Ma yella deg temnađin n Meqlɛɛ (At zellal, Šwameɛ, Belyezli) Isem-agi ulac-it.

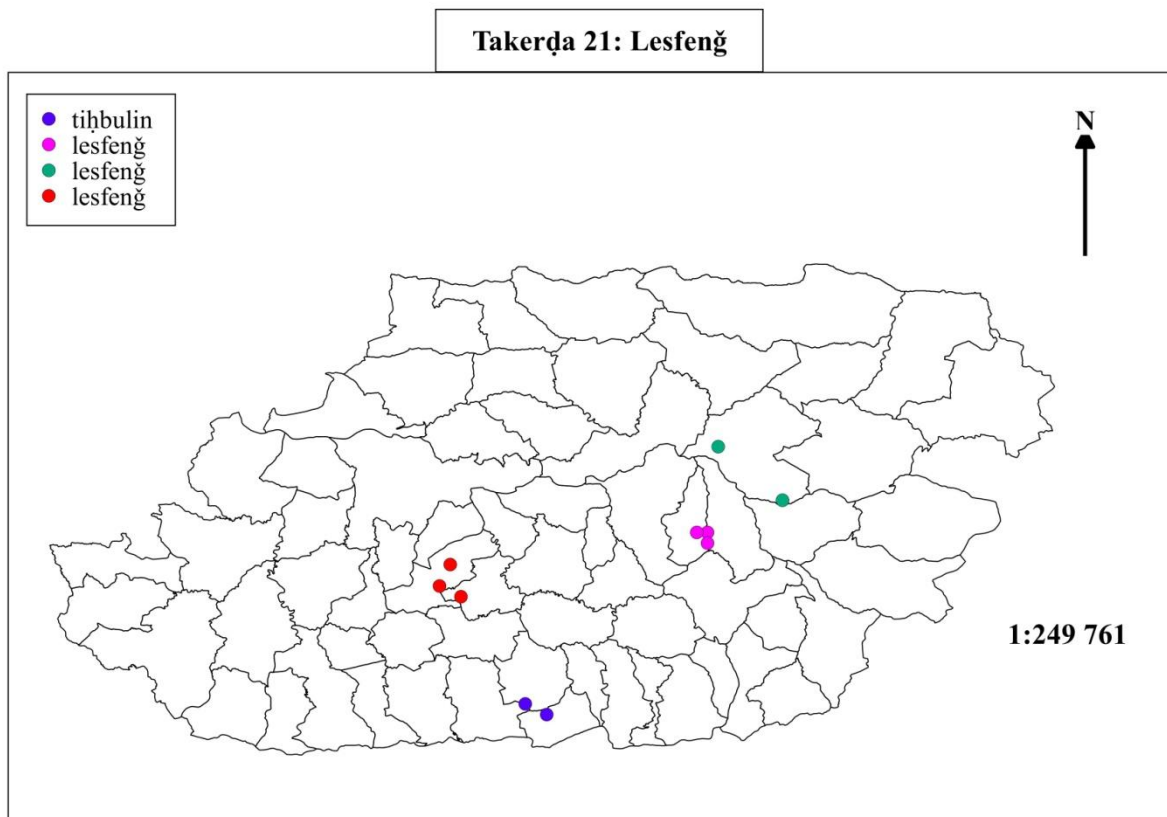

Takarđa-agi tessebgan-d yiwen n yisem n usewwi (Iwzan) yellan egi mraw n temnađin, (At Ččebła, Timeyras) At Wasif, (At Zellal, Šwamee, Belwezli) Meqlee, (At Bueli, At Buyehya, Tagemmunt Azzuz) At Dwala, (Iyil n Wuzzal, At Buđa) s yiwen n użar (WZ) d yiwet n talya d isem amalay d asget.

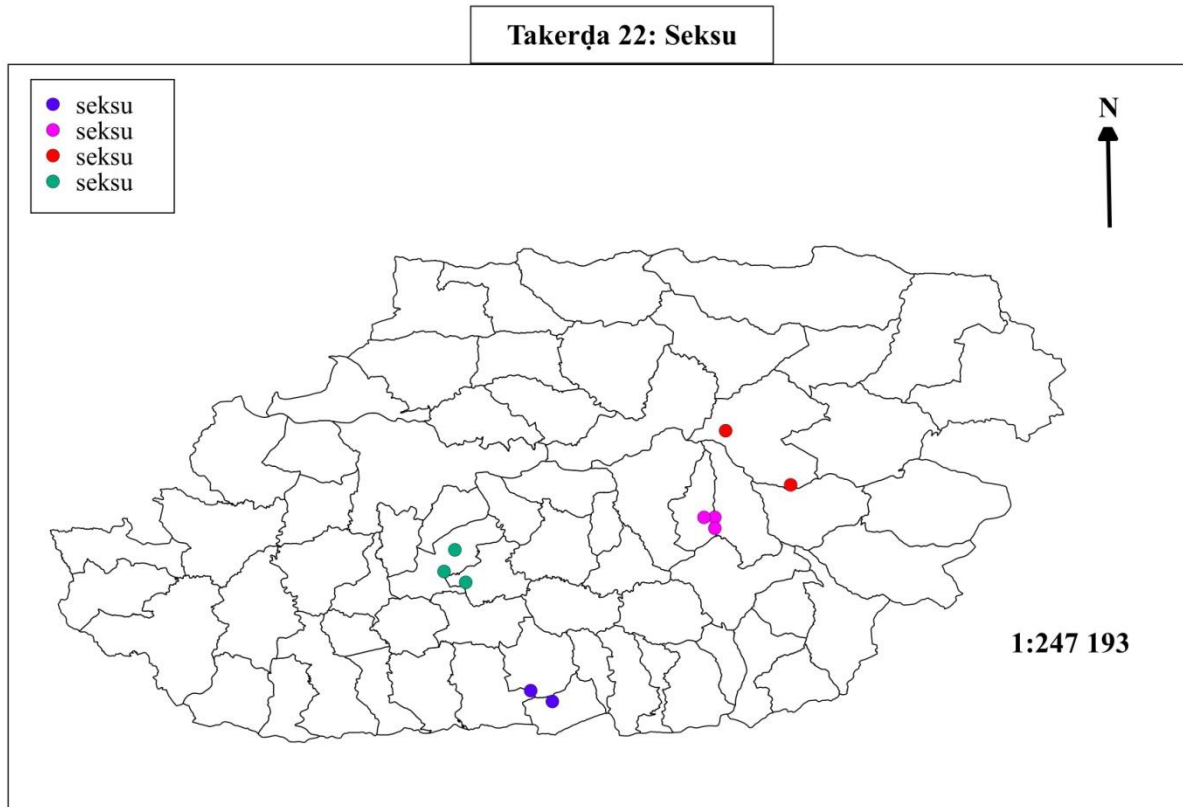
Takarđa-agi tessebzan-d sin n yismawen n usewwi d aknawen : Arkul (RKL), Tarbužt (RBZ)

Isem « Arkul » yella deg sebɛa n temnađin yellan di krađ n tɣiwanin, At Wasif (At Ččebɛla, Timeyras), At Dwala (At Buyehya, At Bueli, Tagemmunt Azzuz), Iezzugen (At Buɛđa, Iyil n Wuzzal) s yiwen n uẓar (RKL) d yiwet n talɣa (Arkul) d isem amalay d asuf. Yemgarad deg krađ n temnađin n tɣiwant n Meqlɛ (At Zɛllal, Šwameɛ, Belyzli) deg uẓar (Tarbužt) d isem unti d asuf aẓar-is (RBZ).

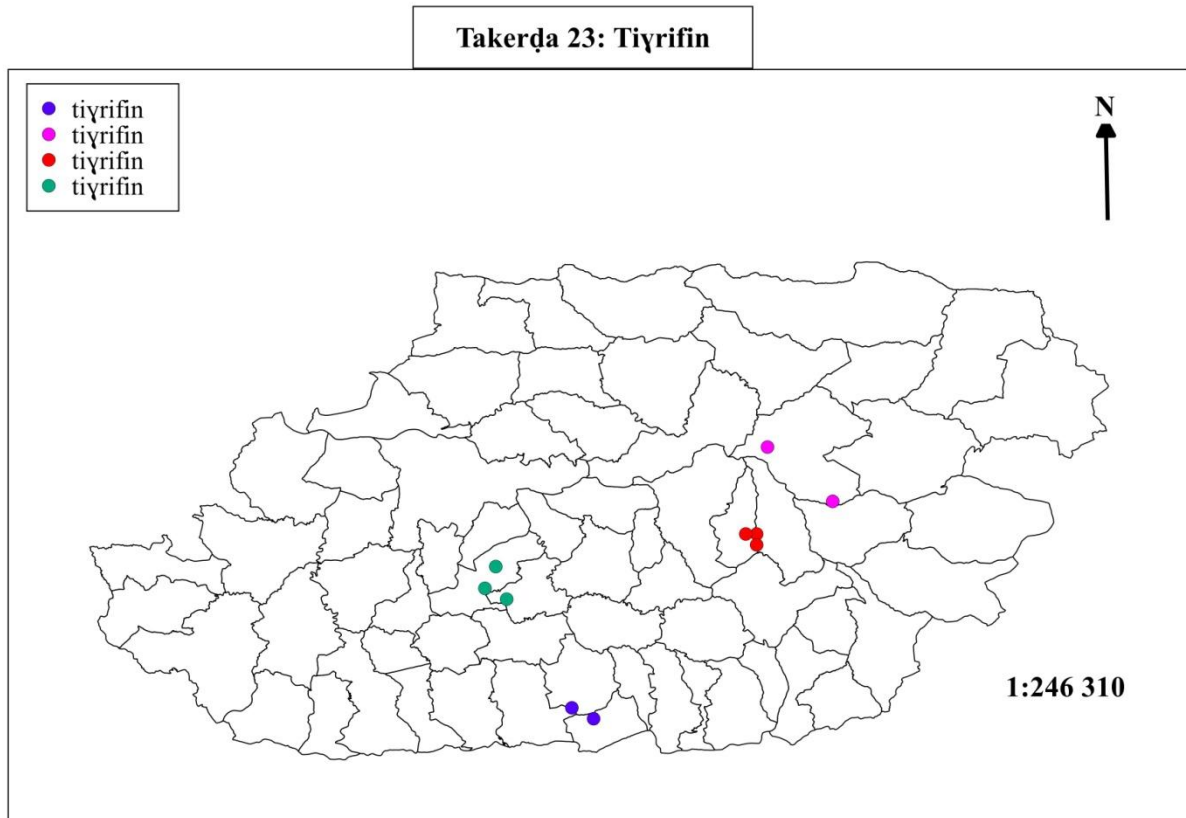

Takarđa-agi tessebġan-d sin n yismawen n usewwi d aknawen : Lesfengġ (SFNGġ), Tiġbulin (HBL)

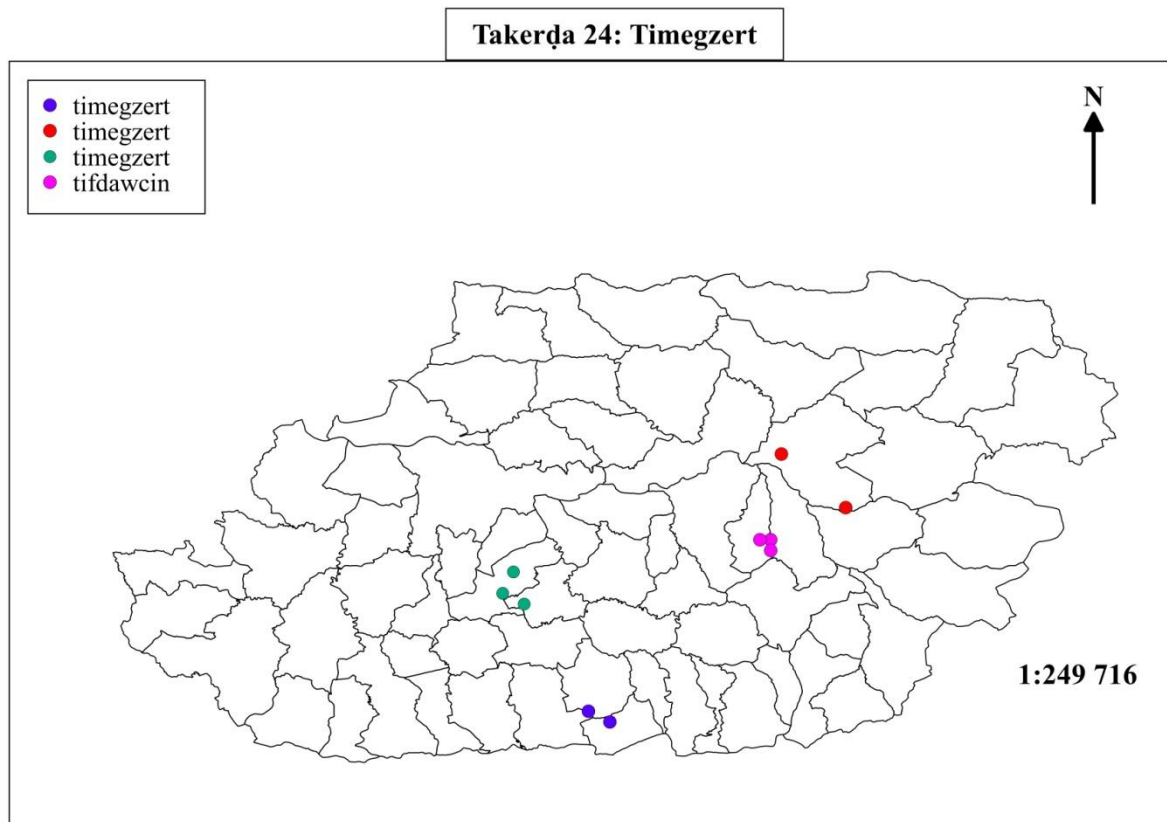
Isem « Lesfengġ » yella deg tmany n temnađin yellan deg krađ n tyiwanin : At Dwala (At Bueli, At Buyeġya, Tagemmunt Azzuz), Ieżżugen (At Buęđa, Iyil n Wuzzal), Meqleę (At Zellal, Şwameę, Belęezli) s yiwen n użar (SFNGġ) d yiwet n talęa d isem amalay asget. Yemgarad yisem-agi deg snat n temnađin n tyiwant n At Wasif (At Ččebła, Timeęras) deg użar (Tiġbulin) d isem unti asget ażar-is (HBL).

Takarđa-agi tessebgan-d yiwen n yisem n usewwi « Seksu » yellan deg mraw n temnađin , (At Ččebła, Timeyras)At Wasif, (At Zellal, Šwamee, Belyezli) Meqlee, (At Bueli, At Buyehya, Tagemmunt Azzuz) At Dwala, (Iyil n Wuzzal, At Buęđa) Ięezżugen s yiwen n użar (SKS) d yiwet n talya d isem amalay asuf.

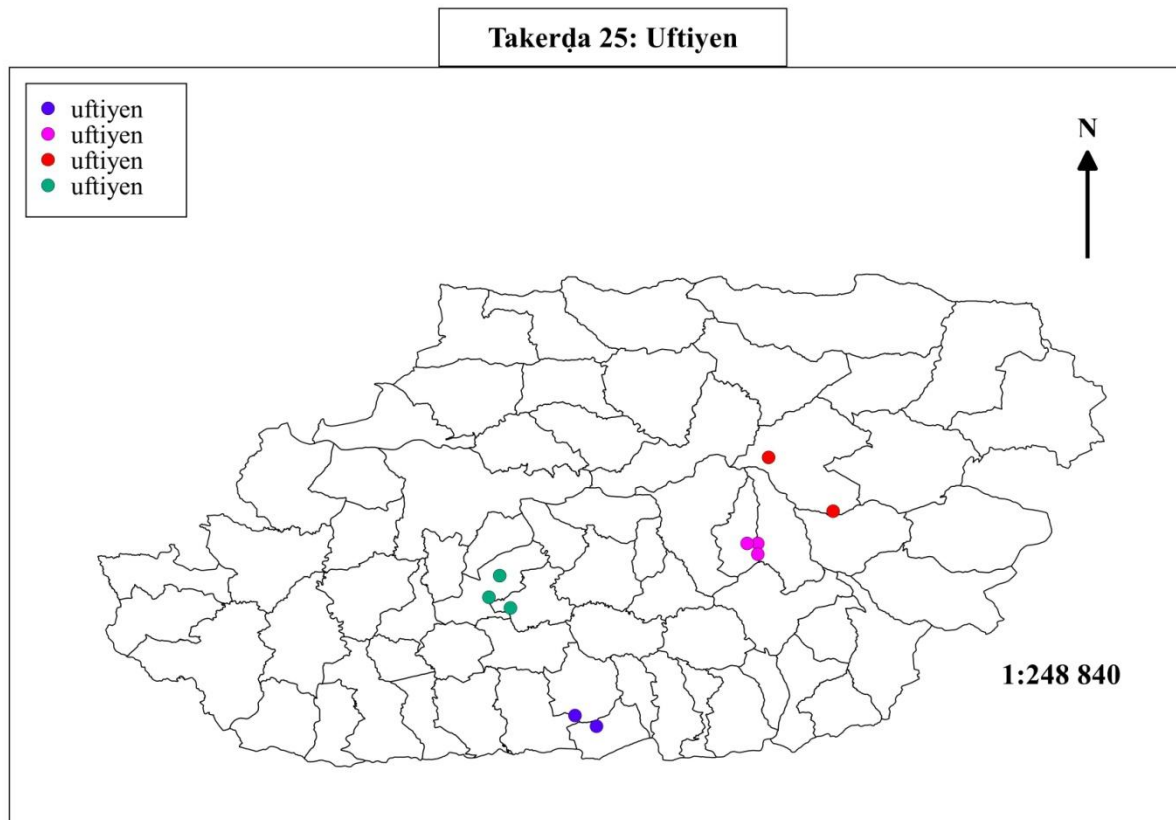

Takarđa-agi tessebgan-d yiwen n yisem n usewwi « Tiyrifin » yellan deg mraw n temnađin , (At Ččebła, Timeyras) At wasif, (At Zellal, Şwamee, Belyezli) Meqlee, (Iyil n Wuzzal, At Buęđa) Ięezżugen, (At Buyehya, At Buęli, Tagemmunt Azzuz) At Dwala s yiwen n uzar (TRF) d yiwet n talya (tiyrifin) d isem unti asget.

Takarđa-agi tessebgan-d sin n yismawen d aknawen : Timegzert (GZR), Tifdawcin (FDWC)

Isem « Timegzert » yella deg sebċa n temnađin yellan deg krađ n tȳiwanin : At Wasif (At Čċebċla, Timeȳras), At Dwala (At Buyeĥya, At Buċli, Tagemmunt Azzuz), Iċeżżugen (At Buċċa, Iȳil n Wuzzal) s yiwen n uȳar (GZR) d yiwet n talȳa d isem unti, yemgarad deg krađ n temnađin yellan deg tȳiwant n Meqleċ (At Zellal, Ŗwameċ, Belȳezli) deg uȳar « Tifdawcin » aȳar-is (FDWC), d isem unti asget.

Takarđa-agi tessebgan-d yiwen n yisem n usewwi « Uftiyen » yellan deg mraw n temnađin yellan di řeba n tıwanin , At Wasif(At Ččebła, Timeyras), At Dwala(At Buyehya, At Bueli, Tagemmunt Azzuz), Ieżżugen (Iyil n Wuzzal, At Buđa), Meqlee(At Zellal, Şwamee, Belyezli) s yiwen n użar (FTY) d yiwet n talya d isem amalay asget.

Tagrayt

Ar tagara n tezrawt n tkarđiwin-agi iban-d akken llan kra n yismawen mgaraden deg użar ęas akken ur mbaealent ara temnađin i ten-isemrasen.

TAGRAYT

TAMATUT

Tagrayt tamatut

Deg tagara n tezrewt-ntey i nexdem yef yismawen n yisewwiyen d lehwal n usewwi yellan deg mraw (10) n temnaɗin n (At Wasif, At Dwala, Iɛezzugen, Meqlɛɛ), nessawed ad d-nesbin taɗawit yellan ger-asent.

Deg tezrawt talɣawit, nufa-d akken d isem Amalay i yettuqten yef unti deg yismawen n usewwi s wazal n 61.37%, deg yismawen n lehwal n usewwi d unti i yettuqten yef umalay s wazal n 57.57%. Di tuget n yismawen-agi d isem anaɣli i yellan s waɗas azal n 86.88% yef yisem amaɗɗil 13.11%.

Deg tezrawt n umawal iban-d umgarad yellan deg usemres n yismawen-agi seg temnadt yer tayed, ulama ur yettuqet ara acku tuget n yismawen-agi yiwen-nsen.

Ayagi ibanay-d mlih deg tkaɗɗiwin anda i d-nezrew talɣa d uɣar n yismawen-agi akken i d-nufa mačči d ambaɛad yellan ger temnaɗi i d-nebder yakan i d sebba n umgarad ger yismawen-agi.

TITBULA

Idlisen

CHAKER S. *Manuel de linguistique Berbère*, Alger, Ed, BOUCHENE, 1991.

CHAKER S. *Manuel de linguistique Berbère-II, syntaxe et diachronie*, Alger, Ed, ENAG, 1996.

LEHMAN A., MARTINET B., *Introduction a la lexicologie (Sémantique et morphologie)*, NATHAN, Paris, 1998, P.132.

NAIT-ZERRAD K. *Grammaire du Berbère contemporain (Kabyle)*, Alger, Ed, ENAG, 1995.

Imagraden

KAHLOUCHE R. « Critères d'identification emprunts », *IN symposium linguistique franco-algérien*, Ed, Bastia, 9-10 aout 1993.

Imawalen

DALLET J. *Dictionnaire Français – Kabyle, parler des At Mangellat*, Algérie, Ed, SELAF, 1985.

DALLET J. *Dictionnaire Kabyle – Français, parler des At Mangellat*, Algérie, Ed, SELAF, 1982.

DUBOIS J. *Dictionnaire de la linguistique et des sciences du langage*, LAROUSSE, Paris, 1990.

MOUNIN G. *Dictionnaire de linguistique*, paris, Ed, PUF, 1974.

Ikatayen

(*Ein el Hemmam*), At Mlikec(*Tazmalt*), Bgayet(*Tamdint*), Tazrawt n taggara n turagt, Tasdawit n lmulud At Msemmer, Tizi wezzu.

BOUDJEMAA S. et YOUNSI F. *Taşleţ tasnalsit n umawal n ibeεεucen di snat n temnađin (At Wasif akked Mεatqa)*, Akatay n taggara n turagt, Tasdawit n lmulud At Msemmer, Tizi wezzu.2004 /2005

OUAZZI L. et OUDJOUDI F. *Tanđawit Tasnalsit di krađet n temnađin At Waeban*

TIMERNA

La langue Berbère se compose de plusieurs dialectes qui se parle sur un vaste aire géographique : l'Afrique du Nord comme l'Algérie, le Maroc, la Tunisie, la Lybie jusqu'à l'Egypte et quelques pays africaine : Mali, Niger, la Mauritanie, Burkina-Faso jusqu'à les îles canaries, les échanges linguistiques entre ces groupes berbérophones son lacunaires en raison de ces distances.

Dans notre corpus nous avons constaté que les noms sont les plus touchés par la variation. Donc le nom en Berbère peut être du genre masculin ou féminin, singulier ou pluriel, comme il peut être en état libre ou en état liée (annexion).

Le masculin

- Le nom masculin commence en général par une des voyelles initiales **a , i ou u**.
- Tous les noms commençant par une voyelle sont masculins, mais il ya quelques exceptions.
- Certains noms masculins n'ont pas de voyelle initiale
- **Les noms masculins relient dans nos corpus qui commencent par « a » :**

EX : Aqecwal – axaluḍ

- **Les Noms masculins qui commencent par “i” :**

Ex : Inyen – Ibawe

- **Les noms masculins qui commencent par “u”:**

Ex: Uskir - Uftiyen

- **Les noms masculins qui commencent par une consonne:**

Ex: Seksu – lluh

Le féminin

Il se forme généralement sur le masculin par la préfixation et la suffixation de “t”

Il exprime le diminutif, le genre, le nom d'unité d'un collectif (végétaux, animaux). Il peut également avoir un sens dépréciatif ou péjoratif.

Certains noms féminins se terminent par **t** (dans les parlers où ce phonème existe) ou par une voyelle, d'autre par une consonne différente de “t”.

Certains noms féminins dérivent d'une racine différente du masculin.

- Les noms féminins qui se composent par t ____ t

EX: Taqellalt – tacewwat

- Les noms féminins qui commencent uniquement par “t”

EX: Tibidas - Tuggi - Taga

- Les noms féminins qui commencent par une consonne

EX: lğefna - Sniwa

- Les noms féminins qui n’ont pas du maculin

Ex: Tabaqit

- Les noms masculins qui n’ont pas de féminins

EX: Afđir - Amehraz

Le nombre

Le Berbère possède un singulier et un pluriel. On distingue trois types de pluriel: externe (ajout d’un suffixe), un pluriel interne (alternance interne) et un pluriel mixte (suffixe + alternance interne). Il y a des modifications de la voyelle initiale pour les trois types de pluriel (en général **a** devient **i**).

Certains noms n’existent qu’au pluriel.

D’autres noms n’existent qu’au singulier .

En règle générale ces parlers ont les procédés de formation du pluriel. Cependant, nous avons relevé quelques procédés différents dus à l’utilisation de schémas différents, ou simplement à des faits accidentels.

- Les changements des voyelles initiales

Les noms singuliers

_Voyelle initiale « a » → « i » : Afenğal → Ifenğalen

Ayrum → Iyarman

_Voyelle initiale « i »

La voyelle initiale « i » au singulier ne change pas au pluriel

EX : Ibiw → Ibawen

-Voyelle initiale « u »

EX : Uskir → uskiren

- **Les types de pluriels**

On peut construire les noms pluriels en Berbère sur la base du singulier, et cela par des modifications de la voyelle initiale et pour cela on distingue trois types de pluriel.

Pluriel interne (l'alternance vocalique)

Il se forme par alternance de la voyelle interne (et plus rarement d'une consonne), sans suffixe. Dans beaucoup de cas le pluriel régulier existe également

Pluriel externe

Ce pluriel se forme en ajoutant un suffixe au nom, la voyelle initiale « a » devient « i »

- **les noms masculins (suffixation « en »)**

Ex : aɣerbal → iɣerbalen

- **les noms féminin (suffixe « in »)**

Ex : tiflewt → tifelwin

- **Suffixation « an » :** Akufi → ~~ika~~fan

Pluriel mixte (la suffixation et l'alternance vocalique)

Cette forme du pluriel est caractérisé par une suffixation et une alternance vocalique

Ex: Acraw → Icarwan

- **Les noms pluriels qui n'ont pas de singulier**

Ex: uftiyen - inyen

- **Les noms singuliers qui n'ont pas de pluriels**

Ex: Arkul - Arkac

L'état

L'état oppose deux Formes d'état qui se distinguent par leur morphologie l'état libre et l'état d'annexion.

- **L'état libre**

On dit que le nom est à L'état libre quand il apparait sous la forme qu'il prend habituellement lorsqu'il est hors syntagme.

EX : Abışar – Axaluđ - Ađebsi

- **L'état d'annexion**

➤ **Voyelle « a » vers « u »**

EX : Axaluđ → uxaluđ

➤ **« i » vers « yi »**

Ex : ifelfel → yifelfel

- **Les noms féminins**

➤ **« Ta » vers « t »** : Taqecwalt ~~tqec~~walt

L'analyse lexicale est l'un des critères les plus fiables pour déterminer les degrés d'homogénéité d'un système linguistique donc le niveau lexical est le plus superficiel dans la langue. De plus, nous espérons que notre travail sera d'un apport (aussi modeste soit-il), au processus d'aménagement auquel s'attellent les spécialistes et les praticiens de la langue Berbère.

Dans le chapitre lexicale, nous avons compté sur quatre régions: Beni Douala (Ait Bouyahia, Ait Buali, Tagemmut Azzuz), Ouacif (Ait Chebla, Timeghras), Mekla (Ait Zellal, Swamàa, Belghezli), Azazga (Ait Buada, Ighil Buzzal), pour obtenir des informations qui concernent la variation lexicale.

Nous avons conclus

- La plupart des noms sont les mêmes dans les quatre régions.

Exemples :

Ouacif	Beni Douala	Mekla	Azazga
Ifelfel	Ifelfel	Ifelfel	Ifelfel
Ddewara	Ddewara	Ddewara	Ddewara
Ccerba	Ccerba	Ccerba	Ccerba
Taferciṭ	Taferciṭ	Taferciṭ	Taferciṭ
Tissirt	Tissirt	Tissirt	Tissirt
Taseksut	Taseksut	Taseksut	Taseksut

- Quelques noms sont les mêmes dans les trois régions Beni Douala, Azazga, Mekla, qui se diffèrent par rapport à la région de Ouacif.

Beni Douala, Azazga, Mekla	Ouacif
Tiflewt	Tijyelt
Acedluḥ	Aksum aquṛan
Lesfengḡ	Tiḥbulin
Takasṛunt	Taṭawat

- Quelques noms sont les mêmes dans les deux régions Beni Douala, Mekla, qui se diffèrent par rapport à la région de ouacif, qui se diffèrent à la région d'Azazga.

Beni Douala, Azazga, Ouacif	Mekla
Arkul	Tabuṣt
Timegzert	Tifdawcin

Lemkub	Tadebrit
Akaju	ṭbeq

- Quelques noms sont les mêmes dans les deux régions Beni Douala, Mekla, qui se différent par rapport à la région de Ouacif, qui se différent par rapport à la région d’Azazga

Beni Douala, Mekla	Ouacif	Azazga
Tayeccact	Taxsayt	Taqrumt
Lluḥ	Tancirt	Tuffal
Seksu s ibawen	Tizemmit	Leymud

- Quelques noms sont les mêmes dans les deux régions Beni Douala, Ouacif, se différent par rapport à les deux régions Azazga, Mekla.

Beni Douala, Ouacif	Azazga, Mekla
Taḥluqt	Taḥrirt
Iflew	Ayengā
Lyum	Leyṭa

Conclusion

À la fin de notre étude sur les plats et les ustensiles de cuisine. Nous avons conclus une variation morpho-lexicale, dont on a constaté une différence sur la forme des noms et ses racines, c’est ce que nous voulons prouver dans l’analyse des cartes.

AGBUR

Tamaziyt	Tafransist
Tasnelya	Morphologie
Talyawit	Morphologique
Targalt	Consonne
Tasnalsit	Linguistique
Tawsit	Genre
Tayent	Unité
Tayra	Voyelle
Timsislit	Phonétique
Agbur	Contenu
Asentel	Thème
Asun	Daïra
Amḍan	Nombre
Amgarad	Divergence
Asalay	Schème
Aẓar	Racine
Amyag n tyara	Verbe d'état
Amyag n tigawt	Verbe d'action
Addad	L'état
Adfir	Suffixe
Asuddem	Dérivation
Asuddem n tyedda	Dérivation d'orientation
Asuddem n tyara	Dérivation de manière
Asuddes s usdukel	Composition synaptique
Asuddes s usented	Composition proprement dit
Asuddes	Composition
Afeggag	Radicale
Talya	Forme
Asuf	Singulier
Unti	Féminin
Amalay	Masculin
Aḥerfi	Simple

Akenni	Comparaison
Ilelli	Libre
Amaṛḍil	L'emprunt
Amaruz	Annexion
Imesli	Lexème
Tasnawalt	lexicologie
Tazwart	Introduction
Asenzi	Modalité – marque
Asiley	La formation
Anamek	Sens
Asnamek	Signifiant
Timitar	Modalité
Arbib	L'adjectif
Tarrayt	Théorie
Iswi	But
Amawal	Dictionnaire – lexique
Azwir	Préfixe
Tazrawt	Analyse
Tagrayt	Conclusion
Asget	Pluriel

1. divers		
date de collecte :	18 / 3 / 2015	
lieu :	Village : Ait Bouada	
support de l'enregistrement :	Dictaphone	
durée de l'enregistrement :	23min et 06 s	
lieu de l'enregistrement :	maison	
sujet de l'enregistrement :	Les plats et les ustensiles de cuisine	
Y avait-il un public ?	Non	
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	Nassima	
Date de naissance :	56 ans	
Sexe :	Féminin	
Village d'origine :	Ait Bouada	
Tribu :		
Domicile actuel (village, région):	Village, Ait Bouada Commune : Azazga	
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	/	
(Au travail :)	/	

(À la maison :)	Kabyle	
Séjour (s) à l'étranger	/	
	/	
Durée du/des séjour(s)	/	
Scolarité et formation	/	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Kabyle	
Profession :	Femme au foyer	
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	Aucun lien	
- lieu d'origine :	Ait Bouada	
- scolarité (et langues d'enseignement) :	/	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	Marier (mère de famille)	
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	
attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	Kabyle	

3. Collecteur		
nom, prénom:	Hessas Sonia	
langue (s) parlée (s) :	Kabyle-Français-Arabe-Anglais	
origine :	Tizi-ouzou	
relation enquêteur-enquêté :	Aucune relation	
4. Debriefing		
conscience du micro :	Oui	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	Mal alaise	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	Mal alaise	
5. Autres infos		

Dduzan si nsewway yakk zik, taccuyt d tseksut ufexxar, tarbut ufexxar, zğefna ufexxar, zğefna diɣ n wesɣar, nessexdam zğefna tella tin ufexxar tella tin n wesɣar kull yiwen dachu i yessexdam, taccuyt-agi nsewway deg-s seksu d useqqi lxedra tazegzawt, nsewway aseqqi aquran nxeddem-it s lbaṭaṭa, lhemmez, llubyan, laedes, lxedra taleqqagt, nsewway-it di lawan n cceṭwa nxeddem taga, tayeddiwt, nxeddem-as zrudiya, nrennu-as tacnint d ibawen imecṭiṭaḥ qecben qqaren-asen medden tacnint, sewwayen yis-sen abiṣar, umbaed nsewway seksu n yirden, nnama nezzaḍ-iten-id nnama lakked yirden ad ten-id-nezzed ḥaca ma nezzed-iten-id maṣṣi am tura yeshel kullec iteddu-d i tcekkart, nxeddem-d yis seksu nxeddem-d yis ayrum aquran, nxeddem-d tamtunt, nxeddem-d tabubtat, nxeddem-d acewwaḍ, nxeddem-d tamtunt n zzit, nxeddem-d berkukes, nxeddem-d, zik kulleci d lxedma i t-nxeddem ur yelli di ṭhanut,

kullec deg uxxam i t-nxedem, berkukes ad t-necyel d seksu haca ma yewwed annectiyat neqqar-as imiren berkukes axaṭar ixulef seksu d amecṭiṭuḥ winna isea uza d aṣerbaz-ines ixuzef winna s wayes ara trefdeḍ, berkukes nreffed-it s uṣerbaz isea aṭuṭuc-ines d imeqranen, nxeddem tabubtat, kifkif diṯ nxeddem am ucewwaḍ mana mxazzaf amek i t-xeddmen ad tarked umbad mi tarked, tabubtat tuqamen-tt s yiwet n tkennurt, s yiwet n tbunyint ad tt-tmeszeḍ s tuffaz n wesṯar haca ma tewwed d timḍewwart annectizat d tarqaqt umbad as-nesseww aseqqi, laedes, llubyan-nni n tmurt ad yeww, wa yarennu-as txsayt taqurant wa akken-nni kan, as-nuqem taḥcict, mi yewwa winna as-negger tinna yerna ad tesfureḍ sufella tseksut umbad mi tfur ad tt-id-gezmeḍ akka d timecṭaḥ ad d-ffey ackit, umbad imir acewwaḍ ad yaerek diṯ kifkif mana s snat n tbunyin mi tt-teqqarseḍakk d tikennurin umbaed ad tt-tessemzazeḍ kull snat akken mi tedḍahneḍ yiwet s ciṭuḥ n zzit as-tezzuzreḍ ciṭuḥ n wewren ad tesdukzeḍ ad d-ffay d yiwet umbaed imir ad tmeszeḍ kifkif haca ma yewwed diṯ d tawriqt annectizat d timḍewwart umbad diṯ winna ad t-sewwed deg uḍajin, tabubtat ur tettewwa ara d asefuru, acewwaḍ ittewwa deg uḍajin akken ara t-greḍ ar uḍajin ad ittcuffu, ad iqgez kull tawriqt waḥed-d, acewwaḍ yedhen izaq akken-nni ara d-yeffay akken ara t-greḍ ar uḍajin ad yefraq as-txedmeḍ s ufus-im hakk kull tawriqt ad truḥ waḥed-s kull tabunnit ad ferqent d yiwet umbaed imir ad t-kseḍ a dihin nettawi-t i temnifrit nettawi-t, nekkni d acewwaḍ i s-nxeddem ass n wass telt iyyam ad truḥeḍ as-thenniḍ, umbad imir nsewway-it deg iṯiy, umbad imir nrennu acedduq nrennu tabazint, taberbuct, acedduq amek i t-sewwayen lxeḍra-nni i d-nettekkes, tayeddiwt, mi tt-necrew lxeḍra-nni ad tt-nseww i weseqqi seksu d tṯeddiwt surtu ma terniḍ-as aksum, ma d tacrawt-nni ad tt-nessired ad tt-nuqem ar tarbut ad tt-negzem ad teww s uwren ad tt-tarred ad terkem as-tarred ciṭuḥ n waman, zzit, ad tt-tmezḥeḍ ad tt-txedmeḍ ad terkem, tabazint akka i s-xeddmen ad tt-treggiḍ haca ma tewwa, ad tt-tafeḍ ziḍet bninet akken ara tewwaṯas deg uwren-nni ad d-affay bninet cṯez d lakrim ara d-ffay ad tt-teddahneḍ s zzit n tmurt ad tt-id-serseḍ i zwacuz ad tt-ččen saḥḥa, umbaed imir diṯ, acedduq ixeddem s tinna nxeddem tameqfult nxeddem-itt s lleft nxeddemitt s tagi n lexza, tarirast i nxeddem tameqfult, kull yiwen daci i tt-issexdam umbaed tacriwt-nni n lleft nxeddem-it diṯ d acedduq am tagi n tṯeddiwt ad tetfeḍ ad tt-tessirded akk ad tt-tsewwed deg aman tagi tettewwa deg aman mačči am tbazint mi yerkem yewwa ad tesqitred akk ad t-xedmeḍd tikennurin ad t-uqmeḍ ar tseksut ad t-uqmeḍ ad yismiḍ as-taddiḍ ad t-id-arred ar zḡefna ad tgezmeḍ akk s zmus d imecṭiṭaḥ, ad t-reggiḍ s uwren ad treggiḍ ad t-zziḍ haca ma yaedeḍ akk nett d uwren-nni mi yaedeḍ ad t-waziḍ yelha yexḍez yettbini-d izaq ad yuqem d azegzaw mziḥ u izaq ad iqqim d acebḥan akken ad ittefuḥ d acedduq axaṭar mulac ad ittefuḥ d aṯrum aquran safi izaq ad d-ibin yelha kan ad t-meszeḍ imir am teḥnunt acu wagi izaq ad yirqiq mziḥ acedduq ad t-sirqed ad t-kreḍ imir ar uḍajin ad d-yeww ar uḍajin ufexxar mi yewwa ad t-id-serseḍ i lwacuz yettmačča s zzit n tmurt ad tseggeḍ s zzit n tmur, nsewwaḍ lexfaf nearrek-it s uwren yerna zik s yirden uzac smid-agi, taberbuct diṯen s wacu tettwaxdam s weczim-nni n nnama lakked yirden mi ara tessiffeḍ awren-nni n nnama lakked irden ad d-kseḍ aczim-nni azuran-nni mziḥ ad t-arred ar rrif, arqaq-nni alemmas nxeddem-it d taberbuct ad tezziḍ taberbuct-nni as-tezzuzreḍ awren as-tuqameḍ ciṭuḥ n waman akked uwren haca ma texzaq am seksu tettmačča s zmerqa aseqqi n weksum-neṯ aseqqi uyaziḍ tettmačča yis d aḍidan, ma d lmunasabat d ṯhara neṯ d tiszit-neṯ, agrud mara d-iḍhar xeddmen-as imensi suksu d useqqi s lxeḍra di cceṯwa d taga, d zrudiya akked zḥemmez, d uksum ma deg unebdu xeddmen taxsayt tazeqqaqt, llubyan, lḥemmez d weksum daya-agi i d imensi n ṯhara, tiszit tettawi lexfaf, ad

sewwen seksu d useqqi kifkif ma d aggaz tettawi lesfeng-nni, axxam n yiszi diy kifkif d seksu d useqqi i xeddmén daya i xeddmén, lmunasaba n yennayer diy nxeddem diy ayaziḍ yerna winna n tmurt ara tezezuḍ axaṭar yenna-as yennayer: “winna i yifkan rric ḍemnaṭ-t i leic”, nxeddem ayaziḍ ara d-nrebbi as-nuqem aseqqi n llubyan, leedes, is-nxeddem lhemmez, yeqqim-d anda i njemmae rrez, ikufan njemmae ayen yanan tafellaḥt, irden, nnama, iniyman, ibawen, lhemmez, laedes, wigi akk d lwauz deg uxxam ad zzin af yiri n tkanna ad ččaren akk tafellaḥt, ma d icbuza bnan diy s wakaz annectizaten ttawin ḥaca ma d ṭnac yaebaren, ḥdac yaebaren aqzay nesea-ten deg uxxam ar ass-a, seant icbuza tmečtuḥin mačči d acbazi-nni kan ameqran ara yeseu bnaḍem ad iseu acbazi-agi n ṭnac ameqran, ad yernu win n nnefš n wecbazi-nni ar tmečtuḥt maḍi ad d-tēmmireḍ axaṭar mačči ad tetthudduḍ kull ass i wecbazi winna ad iččar ad teččareḍ widak ad d-theggiḍ ar tmečtuḥin-agi d wigi i deg njemmae nekkni rrezq-neṯ, ma dayen yaenan aksum nettmezzih aksum, zik ad t-nmezzah ad t-nuqem i zemzah **après** ad t-nwezzah i yiṭij ad t-nesyar, ṭmaṭic, zebsez ad t-nefser akk ad t-nuqem i yiṭij ḥaca ma iḍeggar akk aman ad tnuqem akk ar tbellarin, as-nuqem zemzah as-nuqem zzit, ad t-nreggi akken-nni mara tuqmeḍ zmakza akken kan ara t-uqmeḍ i zmakza ad d-ittfuḥ d aḍidan daya-ag i yessiziden zqewt-neṯ zik.

Dduzansinsəbb° ajjak° zixəaššujətsəksutufəxxarəarvuəufəxxardzzdʒəfnaufəxxardzzdʒəfnaḍi
 ɤb° sɤarənəssəxḍaməaššujəəginsəbb° ajḍəyssəksuḍusəqqilxəḍraəazəgzawənsəbb° ajasəqqiaquran
 nxəddəmiəslbatətaḥəmməzlaḥḍəslxəḍraəaləqqaqənsəbb° ajieḍiləwanššəəwanxəddəmiəyaəə
 əddiwənxəddəmaszrudijanrənnujasəəfnintḍivawəniməštitəḥqəšvənqəqarənasənḥəddəneəfnints
 əbb° ajənissənavisarənsəbb° ajəksəgiriḍənnənamanəzzadīəənidḥəjamənəzḍəənidməttšiaməurajə
 shəlkulləššieḍḍudieššəkkarənxəddəmdjisəɤumaquranəməuntəəvuvəatašəbb° aḍəməuntənzzi
 əvərkukəsziɤkulššieḍḍəmaienxəddəmurjəllieḍəhanutvərkukəsəəəšəḥəḍəksəḥəjamajəbb° əḍan
 əšəijəəəəqqarəsimirvərkukəsaxətarixuləfsəksuḍaməštituḥwinnaishəəuzaḍəəvadzzinəsixuləfw
 innaswašəəəfəḍvərkukəsnrəffəḍiešəksəəvalisəəatutəššinəsḍiməqranənnxəddəmiəəvufəatkiḥki
 fḍieḥnxəddəmiəəmušəbb° aḍmanamxəḍzafaməɤiəxəḍmənaəəəɤḍəmbadtuqaməntssjiwəətkən
 nurešjiwəətbunjinatəməsḍzḍəḍəuffadzzb° sɤarḥəjaməəəbb° əḍtsimḍəwəwəətsarqəqəasnəssə
 bb° asəəqqiləḥḍəsləuvjənnitmurəəḍəbb° wajrənnujasəəxsajəəəqurantwaəkkənḥiəəəyərəinnajə
 rnaatəəəsfurəḍsufəllətsəksutəsmieḍfurətsidgəzməḍəkkətsiməštitəḥadəffəəəšəḥkiḥsašəbb° aḍəḍjašreɤ
 ḍieḥkifkiḥmanassəətbunjinmitəəəqarəḍəḍəkk° tsikənnurinatəəəmsaləḍkulsəəəkkənmiəḍəhnəḍ
 jiwəəššitəḥnzzieəəəzuzəḍšitəḥb° wrənətsəḍḍukləḍadffəəḍjiwəəətsməsləḍkiḥkiḥəjamajəbb°
 °əḍḍieḍtsawriqəəəšəiləttšimḍəwəwəəmbadḍieḥəəidsəbb° əḍḍəgḍəzineəvufəəuəəttəəbb° araḍ
 asfurəuəəbb° aḍittəəbb° aadiquləəwriqəwəḥḍəsašəbb° aḍjəḍḥəniləqəkkənḥiəḍəffəəəkkənətyr
 əḍarudəzinaḍjəḍḥəqəəəəḍəḍəfufəsimḥəkk° kuləəwriqəətsruḥwəḥḍəskuləəəbunnitəḍḍəḍəqəntḍji

[illegible]

1. divers		
date de collecte :	18 / 3 / 2015	
lieu :	Village : Ighil Bouzzal	
support de l'enregistrement :	Dictaphone	
durée de l'enregistrement :	12min et 30 s	
lieu de l'enregistrement :	Maison	
sujet de l'enregistrement :	Les plats et les ustensiles de cuisine	
Y avait-il un public ?	Non	
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	Malha	
Date de naissance :	89 ans	
Sexe :	Féminin	
Village d'origine :	Ighil Bouzzal	
Tribu :		
Domicile actuel (village, région):	Village, Ighil Bouzzal Commune : Azazga	
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	/	
(Au travail :)	/	

(À la maison :)	Kabyle	
Séjour (s) à l'étranger	/	
	/	
Durée du/des séjour(s)	/	
Scolarité et formation	/	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Kabyle	
Profession :	Femme au foyer	
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	Aucun lien	
- lieu d'origine :	Ighil Bouzzal	
- scolarité (et langues d'enseignement) :	/	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	Marier (mère de famille)	
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	
attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	Kabyle	

3. Collecteur		
nom, prénom:	Hessas Sonia	
langue (s) parlée (s) :	Kabyle-Français-Arabe-Anglais	
origine :	Tizi-ouzou	
relation enquêteur-enquêté :	Aucune relation	
4. Debriefing		
conscience du micro :	Oui	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	Mal alaise	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	Mal alaise	
5. Autres infos		

Asmi d-kray mezziaḡ, nekker-d di lhif, šbaḡ d seksu tameddit d seksu, ad d-ksed taḡeddiwt ma tseid taḡeddiwt, ma tseid taga ma tseid zerriea n temḡast, lleft-nni neqqar-asent mačči d winna n urumi, ur nesēa ara cēar, winna diḡ neqqar-as lleft, ad d-nuqem seksu d lleft, seksu s zerriea n temḡast, zik d leḡfun n wesḡar mačči am tid n tura bennunt lxazat, tabaqit neqqar-as tarḡalit, mara d-nesseḡmu sbaḡ lfaḡur, seksu-nni di tarbut-nni i d-ttawin akken-nni afexxar-nni ttarran af lkanun, neqqar-as tarbut llant tmeḡuḡin llant tmeḡranin, d winna i nesseḡdac, tissit ulac ifeḡalen-agi neḡ lḡaḡa, d abuqal bennunt s ufexxar neqqar-as tabuqalt, yesēa afus d winna ulac zik-nni ifeḡalen, d ifeḡalen-agi kan i bennunt akka s ufexxar, win i tessent lqahwa imḡaren n zik, ur aḡ-d-ttakken ara lqahwa ur tessent ara imeḡuḡen lqahwa, ayefki xas seant tistan ur netess ara ayefki senduyent-t, ad t-sseunt ad d-ksent udi ur nessin ara akka-

agi, lqahwa qqaren-ay imawlan-neŷ kunemti s teħdayin ur tessemt ara lqahwa, nekkni neqqar-as izemmuren i tarbut-nni i d-nettay akken-nni i ssuq, nettay-d timeqranin nettay-d timecħuħin, asewwi nniŷ-am d seksu-agi kull ass netteg-d taberkukest d tin n wewren, mačči d tagi n lbiē imir, ad t-id-neftel am seksu, ad t-ređmeđ s winna n uqeccar as-ternuđ ciħuħ n winna n wewren-nni arqaq adt-fetleđ ad d-t-xelđeđ cwiħ cwiħ ad ittimŷur ħaca ma yewweđ d taberkukest, di laēwayed am yennayer, nzellu ayaziđ nettuqam seksu d useqqi d leēdes, d lħemmez, d abišar, ibawen imecħuħen ad nečč akk yennayer m tesseiđ tiwellit as-tawiđ ađebsi n seksu ayaziđ as-ternuđ aseqqi; tislit tettawi aqecwal akka-agi d ameqran d lesfeng i tettawi ad ternu aqecwal-nni n zzayla n lesfeng mebyir winna ara tawiđ mi ara d-awin awren, assen-nni n lħenni ara d-awin nekkni ttawin-d dagi aqenħar n wewren ad d-arnuđ aēdar n zzit ad d-arnuđ ma d tabarranit ad d-awin tismart nneš n tedmert, ma dagi di tmurt-nneŷ ad d-yawi tameccact n sewway seksu d weksu, leğwaz, ttawint-d ikkil ma seant tistan ad d-aŷent taccuyt n yikkil asen-d-ssersđ seksu d yikkil, as-ternuđ diŷ takajut n lemsemmen, lmeqrut, lemsemmen ad t-id-mesleđ mulac ad t-id-aŷeđ zik deg uxxam imeslent di ccetwa nsewway tacewwaħ s ciħuħ n wewren asent-nexdem akka d tibuniwiwin ad d-arnuđ asemisel arqaq, ur tewwant ara f uđajin mana ad t-msel tmeħħut s tuffal syinna, s ufus kan ten-jebdent tuffal d tinna n wemyar s wayes i jebden akka-agi d aēekkaz am winna ufus abali ad tt-tmesleđ ad tessuđ akka lħağa zeddigen ad tesrusuđ akka ar dinna arma tessawđeđ ayen ara kem-id-yekfun i yemens, ayen yugaren ad t-jemeēđ, mi tfukkeđ akk amsal-nni ad nerr tarbut mačči d timecħuħin d tameqran, ad tarređ taēēħart ma tesseiđ tabaħaħat ma tesseiđ tibšelt as-nuqem laqaqar irkelli ad teččaređ d aman ad terređ af lkanun ad trekmeđ imir as-nebbi tiyennatin-nni tid nemsal akken-nni, ad tt-nger akka ar tarbut ad tettecħfu mi tcut twalađ tewwa am lemsemmen ad d-dmeđ tiyengawin n wesŷar ad teccerqeđ akk akka-agi akken kan arma neqsenwaman yeqqim kan wayen tebyiđ as-tessexsiđ, ma tuger-am-id ad tt-tgezmeđ akk akka s lmus ad tt-jemeēđ ma yella swaswa dŷa swaswa, neŷ ad uqment taberkukest, tiŷrifin, mačči am tura d tid n waman kan i snent, nekkni zik yella wewren n leali ad tent-eerkeđ akka-agi am lesfeng-agi, ad d-dmeđ awren as-ternuđ aman wwet kan akk arama dayen teħluli imir ad ten-nefđeđ iħluli axaħar ad ten-nefđeđ arama twalađ akken t-byiđ, ad tarređ akka ar rrif ad d-dmeđ tađajint-nni n teŷrifin ad d-neddem tabunnit akka-agi ad tt-negger as-nerr lemkuħba swacu ara tyummeđ tiŷrifin-nni, a tura d ađebsi ixedment ayen kan is-id-yetteffay ara nnefš i weđajin s wadda-nni, lemkuħba d leyħa zaēma as-nerr tinna akken-nni as-tt-id-tekseđ ad t-afedeđ d ayen tewwa ad d-dmeđ lmus ad tt-id-tekseđ ad tt-tesserseđ ar uđebsi ad d-arnuđ diŷ tayeđ, nekkni aŷrum n zzit ad d-negg aŷrum aquran, nsewway tamtunt timeqruđin akka-agi mi yuli temtunt-nni ad tt-nkub ar lluħ ad tt-nemsal ad tt-neqleb ad d-neddem lmus ad tt-negzem d tuħdrin akka neqqar-asent timeqruđin, aŷrum n zzit d awren d ayen i tebyiđ ad d-ddmeđ awren as-nesmir aman di tlemmast as-nernu zzit ad t-nerwi ad t-id-negg d aŷrum aquran nsewway-it akken d taħnunt, zik ur sinent ara lmeqrut-agi d taħnunt-nni ara bđunt ad t-sewwent di zzit, timeŷriwin d ticcuyin ufexxar d timeqrunin n wakal i deg isewwayen i tmeŷriwin, ttayen-d abuseqqi ad d-amređ aseqqi-nni ad tawiđ ad seqqin ifellaħen-nni ar leğfun aseqqi ulac lxeđra d aman kan ulac lħemmez ulac llubyan ulac d tilawin i yesewwayen ad as-rrent tassemt tazegzawt ad rnunt lebšel ad rnunt taħħart as-rnunt zzit ad rrent aseqqi d idammen mi d-tewweđ teslit, ad fken tawessa, mi yefukk lxir-nni ad bđunt leğfun n seksu ad t-srusun i lqaea i barra deg zenqan ad awin imir i yargazen imir tagar-agi ad awin ibuseqqiyen-agi ad t-ččaren ad seqqin akk am idammen ad ččen akk lŷaci ayen d-yugaren ad t-id-rren i tlawin d iqerdan ar faŷen-nni

ʀrləmkubbaswaʃuaəxumməðəikʀifinniouraðaðəvsikanixəddməntajənkanizditsəffakarannəfsiw
 əðazinswaddanniðləkðazamaasnərreinnakkənniastsidksəðatsəafəðdajənəəbb°aaddməddzzmus
 ətsidksəðaruðəvsiadaʀnuðdiəəjəðnək°niakʀumnzzieadnəyʃakʀumaqurannsəbb°ajəaməuntəi
 məqʀuðinaʀkagimijulieəməuntnniatsidnχub°arlluhatsnəmsəlatəsnəqləvadnəddəmdzzmusətsnə
 gzəmtsihəðrinaʀkanəqʀarasəntəiməqʀuðinaʀkʀumnzzieəwəwəndəjənəəvʀiðəddməðawənasnəs
 miramanðieləmmasəasnərnuzzaənərwiaəidnəyʃəakʀumaqurannsəbb°ajəəkkəntsəhnuntziχu
 ssinəntaraləqʀutagitsəhnuntnniavðuntaəəəbb°əntðizziəəiməkʀiwintsiʃʃujinufəxxartsiməqʀani
 nʀ°aχalttsakəndavusəqʀiadamʀəðasəqʀinniatəwidaədsəqʀinifəllaħənniərdzzədzfunasəqʀiulaʃlx
 əðʀaulaʃlhəmməzulaʃlluvjantəsilawinigsəbb°ajənəsərrəntəəssəməəazəgzawəəðrnuntləvəjəsrnu
 ntəəttəəədrnuntzzieəədrəntəsəqʀinnidəidəmmənmidbb°əðəəslieəədfkəəəwəssamigfuklxirnni
 ədvðuntlədzfunnsəksuatsrusuntarləqəʃaadawinimiriʀgazəəəgaragiadawinivusəqʀijənəgiəəttʃə
 nəədsəqʀinakk°amiəəmmənəəəttʃənakk°ləʃiajəndjuʃarənaəidərrənəielawinidigərdənarləqəʃainəttə
 kimaulaʃəðəvsiməəəəʃidəiqəədzinnivənnuntəlawinasəntəəqʀidəiwərrawimuzzaədzulaʃakənd
 zaisadəəməʀəədb°səʀulaʃakədzəb°uzzal

1. divers		
date de collecte :	15 / 3 / 2015	
lieu :	Village : Ait Bouali	
support de l'enregistrement :	Dictaphone	
durée de l'enregistrement :	15min et 47 s	
lieu de l'enregistrement :	Maison	
sujet de l'enregistrement :	Les plats et les ustensiles de cuisine	
Y avait-il un public ?	Non	
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	Ouardia	
Date de naissance :	68 ans	
Sexe :	Féminin	
Village d'origine :	Ait Bouali	
Tribu :		
Domicile actuel (village, région):	Village, Ait Bouali Commune : Beni Douala	
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	/	
(Au travail :)	/	

(À la maison :)	Kabyle	
Séjour (s) à l'étranger	/	
	/	
Durée du/des séjour(s)	/	
Scolarité et formation	/	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Kabyle	
Profession :	Femme au foyer	
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	Aucun lien	
- lieu d'origine :	Ait Bouali	
- scolarité (et langues d'enseignement) :	/	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	Marier (mère de famille)	
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	
attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	Kabyle	

3. Collecteur		
nom, prénom:	Hessas Sonia	
langue (s) parlée (s) :	Kabyle-Français-Arabe-Anglais	
origine :	Tizi-ouzou	
relation enquêteur-enquêté :	Aucune relation	
4. Debriefing		
conscience du micro :	Oui	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	Mal alaise	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	Mal alaise	
5. Autres infos		

Nekkni amek nxeddem zik, acu i nxeddem i tkuzint, nxeddem: tasebbalt-ney n tayaxt, ma d-nettagem aman si taya tayaxt, ayummu-s tayaxt, timserbeht-nni deg ag ad d-nessew yeqewt tayaxt, aseksut-nni tayaxt tayennat-nni gag aneftey akka deg-s deg ag tabasat-nni i wumi neqqar tabasant tayaxt umbad tezrid acu nsewwa, sewwayent nnama akked yirden d tissirt-nni n zik s ufus haca ma nezda-t-id, ad t-id-nessif anekkes acyim-nni, wahed-s ad d-nseww taeam-nni n temzin wahed-s ad d-nseww abeybuy-nni wahed-s umbad arma nqedder-d isyaren ad ten-id-nawi si yexya, ad ten-qedder ad t-id-nseww di lkanun di yekanun ad d-nseww, ubaqi acu nsett, nsett tacewwadt netett berkukes, yecyay-agi n tura yakk ur ten-nessin ara, uyac zik lyawat-agi, uyac yecyay-agi yakk-nniden uyac haca yecyay-agii ntett zik, tacewwadt ad tt-negg s uwren n temzi, as-negzem yebatafa, yebsey, ad tt-negger daxey

umermiđ mi d-yuyzag ad tt-nemcađ akken-nni, hatan wakken ntett, berkukes dayen-nni ad t-id-neftey dayen-nni s uwren n temzin tikelt as-negg abiřar, tikelt ad t-nerr ar daxey umermiđ ad t-nemcađ akken-nni smid-agi akk ur t-nessin ara nekkni aqli nekk-ini yeđqay-t-id, nekk-ini zđiđ-d amur-iw di tessirt-nni yeđqay-t-id, mačči am tura yaeni yella yeqewt-agi yelhan, ur nessin d acu-t i d lyawat ur nessin d acu i d yegazuz ur nessin d acu i d yebanan ur nessin, ęaca timzin d yirden win yellan d amerkanti ad yečč irden, ubaqi igellil meskin d timzin kan, yernu ęaca ma nezđa-t-id, nssewwa-d tiyřifin, uyac smid imiren-nni ęaca awren n temzin, di remđan ad d-nekkes akk leęcawec n yexya, yebaęaęa, tibidas, ad d-nekkes akk yeęcawec n yexya ad nacar amermiđ ad t-id nesseww, uyac ccerba uyac aksum, ad d-negg ayrum n temzin yernu di yekanun, u syin mi yewwa ayrum-nni n temzin winna ad t-nečč af yemeyreb ad nernu yeęwaz-nni, af řur d řam n temzin uyac aya waya aya, ayrum n temzin ad t-nessif as-nekkes akk acyim-nni as-nettef tayerbalt as-nekkes acyim-nni as-negg cięuđ n zzit ad t-nesseww i yekanun ad t-nečč i yemeyreb, nessewwa aęyuy, nessewwa ameqfuy, aęyuy ad d-nekkes akk yeęcawec-agi di tefsut ama d ternast ama d ayen-nniđen akk yeęcawec di yexya d-ittemyin tura di tefsut ad ten-negzem ad ten-nerr daxey temserbeęt-nni n tayaxt ad textuxen ad textuxen, as-nesmir cię weren ad ten-nerwi ad ten-neemer ar tbasanin-nni n tayaxt ad ten-nemcađ ad nettes fell-as, ameqfuy-agi n yexya, mačči d lleft mačči ad d-nekkes dayen ternast ad d-nekkes tayeddiwt, ad ten-nesfur dayen-nni as-negg cię n uwren ad t-nečč dayen-nni, zik-nni dayen-nni, ad d-nezzed abelluđ ad tesiffed ad t-id tegged d abeybuy daxey useksut, tikelt ad t-id tegged d ayrum ubelluđ, abeybuy d ięellad-agi yettiyin di tasaft di kerwac winna ad tetfed awdac ad tetfed ayemsir ad t-id-tettiđ ad d-arred aglim-nni s ufella ad d-zded ięellad ar deqqal ad ten-siffed ad t-id-tegged d ayrum, ad t-nečč hata wakken netteici zik-nni, yeęway-neę akk n tayaxt u d inyen si yexya ad d-nawi izra ad ten-neddel akka di yekanun ad nessers fell-as timserbęin-nni n tayaxt kulci n zik akka, tisyit i s-xeddmn d yeqewt, ad ieeddi win isan cię n yirden as-fken daxey ięellaben tfetyen qqaren-as ięellaben, akk ad t-acaren yeęaęa-nni n tayaxt ad acaren yeqa-nni n yirden as-rnun aksum, as-sewwen timellayin di zzit as-ten-fken, hata wacu i ttaken ma teddu, ad řfen dayen-nni win i sean cię n weren ad t-yarek, ađella ntesfengtin, asenduq n wesęar ad arren ađella n tesfengtin daxey-is, snat n tmeqrudin, cię n tqendyar win yellan d amerkanti ad ittef acewari-agi n wesęar ad t-yabbi af zzayla ad t-yawi, win yellan d igelliy dya dayen-nni ma seččen aksum, zik san aksum, ad addin ad d-awin aksum ad niwlen ad sewwen di yekanun s isęaren, trisiti uyac ad cayen cię n llamba akken-nni tesa cię yegaz am lisuns netta i teddu-d di tbiđut s cię n llamba s tinna ara qabyen tameyra, aman si taya ad d-awin aman ar tasilt-nni n zik msakit, aęeddur armi d melmi i xeddmn aęeddur ad t-ggen akken d amsari akken d ilem akken-nni umbad ad t-fesren yirkelli, ad řfen imiren-nni yemecwi ad smiren zzit as-arzen timellayin ad tt-ęullen ar daxey-nni ad t-arwin imiren deg fassen-nsen, ad tacaren as-arren ladiyan neę adt-fken s axxam n yelli-tsen, di yemuyud win i san cię ucedyuh, ad igger cię ucedyuh-nni ad d-yegg cię n řaęeamad d-arek cię n tesfengtin, neřardiq ięerbiyen, řaęacurt dayen-nni d acedyuh i sewwan ur d-ttawin ara, akka-agi aksum mi d řaęacurt ad d-ggen aęeddur, ad d-arđen akka sadat-agi yirkelli, ma d isemyi s ufella uqrur qqaren-as d yir yefay ttawin-as-d aqerru n wezgar sewwayen-as-t, ma yella s wadda i d-isemyi taętafen yeęemmez, aęilban, ibawen, ad ten-sewwen, ad sewwen řam ad arnun timellayin ad cęen zuzuren-as irden af uqerru-s, neę yebecna neqqar-as uftiyen, di yennayer ma d-iyay uqcic urad yadda fell-as yennayer ad addin dayen ad d-awi aęeddur ad sewwen yemsemmen ad awin aqcic ad ięerrec as-d-bbin akka cięađ i weqcic-nni as-zewren

aħeddur af uqerru-s umbad ad ferqen i yefamilya-nsen as-nefken akk seg uħeddur-nni, as-nefken akk ayen d-sewwen, ma yaggen řemđan ttaken-as akk iřurdiyen ma d asewwi ur d-cfiy ara, di yayed ma nezyu ayeħay ad d-nawi aksum si ssuq sbaħ ad d-nessew aksum-nni i d-newwi si ssuq axerfi-nni ad imzey ad yallaq mi diđ ad řfen tasa-nni-ines uy-nni ad t-id-sewwen ad t-ččen yagayen, azekka-inna řbaħ dayen-nni ad t-id-sersen ar lqa ad t-celħen ma sean twelliyn ad d-ksen tiberđiyn-nni ad t-fken i twelliyn ad sewwen buzelluf-nni win i wumi yehwa ad d-yesseknef wi i wumi yehwa ad yečč buzelluf-nni, di yayed tamezyat ttawin-d, ass n earafa ad ruħen ad d-awin aksum ar yiđ ad d-sewwen yebařařa tura, ass n tsewwiqt ad arkent tiyawin yesfeng ar yiđ ad d-sewwen aksum si ssuq ad sewwen yebařařa ad ččen imensi azekk-inna sbaħ ad d-kren ad acaren iđellayen, ad ruħen ar wat yaxart ttseddiqen-t sbaħ zik ad d-ddmen aksum-nni i d-yegran seg iđelli-nni ad sewwen řaęęam ad ggen imekyi a:d d-arđen tiwelliyn-nsen ad d-arđen yakk wid isen-yehwan ad fetren win isan tiwelliyn ahan as-yawi tiyerđin-nni, nxeddem abiřar ad t-gren dayen ar tasarbaħt as-nerr ticcet as-nerr yebřey, řumařic, tassemt, ad yeww akken-nni d amsari umbad anseqqi yis řaęęam, zik-nni makken nelluř awren-nni n řemřin ad negg berkukes n řemřin ad t-nerr daxey ubiřar-nni, ad qetren deg seksut ad t-ččen winna n řemřin, tura mi akka d smid d aseqqi i tseqqin yis řaęęam, ad netřef awren, ad narek tamegzert ad tt-neqerres am uħeddur as-negzem yebařařa, yebsey, as-neqqar yirkelli deg marmiđ-agi ameqran ad netřef ad tt-netteddezam uħeddur ad tt-nerr ar daxey-is mi tewwa ad tt-id-nessers ad tt-id-nammer imir ar s iđebsiyn ad tt-nemcaħ akken-nni, ad d-nekkes yeħcic si yexya ad nerr aman di yekanun ad nerr aman ar daxey n tkasrunt-nni as-negg taħjurt n sekkar ad tt-nefk i warrac ad tt-swen, ad tt-nessew nekkni mi ara nruħ ad nħuc asařurney ad neyqed azemmur ad nawi ula d ibuciđen imiren uyac, ciř n tbeħnuqt ad nerr takemmuct n yeħbuben, win yellan d amerkanti ad yernu ciř n texbizt, aman uyac tiqratinagi n **plastique** uyac tiqratin-agi n lřağ d tixeccacin n zik usendu-nni, ad nawi deg-s ciř n waman ad nqeggey nhar kamey di yexya, ad d-nħuc asařur ad nečč wigad-nni, attan yemakya-ney uyac aya uyac aya, lattay si yexya ad d-nekkes yeħcic, ma yili d nnama akked yirden, llat sut zik-nni tibbujin akka ad qqiment sufella n taricin mesyet akk s tayaxt neqqar-as tikufatin, as-gget ařummu sufella, ta i nnama, ta i yirden, ta i yeniřman yelhan, jemman deg-sen, ma dayella d zzit sut zik mesyet akka tisebbayin timeqranin n tayaxt qqaren-as acbayi i s-qqaren jemman deg-s zzit, njemmaę aman di tsebbalt n tayaxt, aqebbuc tayaxt aman-nni ma ten-id-nagem si taya mačči di tin n wuzzay ney n yekawačču, di tin n tayaxt neqqar-as tacemmuxt ad tt-tawi akken deg aerur-is, tettwaxdam s tayaxt ad tt-tegger ar tbernint ad tt-id-acar ad tt-id-smiriyn ar tsebbalt arma teččur, wa yeqqar-as tacemmuxt wa yeqqar-as acemmux, iyi llant řecccacin-agi kana tezzun medden iřsan ttakkent-d di tebhirin igad ur nesęa ara ttayen-tt-id, ad arren ikkiy-nni ad t-jemeęen daxey n tsebbalt n tayaxt, ad d-zgen tafunast ad t-id-smiren ar daxey n tsebbalt n tayaxt mi tekkay ad d-awin tayeccact ad cudden akka s asayas ad eemřen ikkiy-nni ad tessenduy imir-nni mi yekfa ad d-ksen udi-nni waħed-s, ur tetten ara yaggayen ad t-zzenzen akken ad d-awin yeqewt, ayefki-nni ur t-nettes ara ad d-nekkes lattay-nni si yexya.

nəkk° niaməχnxəddəmziχafuinaşşəxđamiəkuzintnşşəxđameaşəbbaltnəřtajaxəmadnəřtsayəma
mansioajatajaxəakummustajaxəoimsərvaħənniđəgajəyadnəşşəbb°jqəwəřjaxeasəksuənnitajaxə

[illegible]

dzuzurēnasirđēnafuqērusnēkjvēfnanēqqarasuftijēnđijēnnajērmadijajqifisura :đya :đdafēllasjē
 nnajēradaddindākenadawinahēddurađsēbbē'ēnjēmsēmmēnadawinaqfijađiqarēfāzdbbinjitaħiw
 ēqlifjēnniaszēwrēnahēddurafuqarērusumbadađfarqēnijfamiljansēnasnēfkēnakē'sēghēddurnēnniasn
 ēfkēnakē'ajēndsēbbē'ēnmajaggē'ēnrēmdāntsakkēnasakkē'isurđijēnmađasēbbē'iudfēkēarađijajōma
 nēzjuajhajadnawiaχsumsissuqsvahadnsēbbē'aχsumnniīdnēbbē'iaxērfinniađimzējađja :llaqmiđiđ
 ađtēfēnēasanniuējnniaēidsēbbē'ēnaēttējēnjagajēnazēkkajinnasvahaēidsērsēđarlqaaēfēlhenmas'an
 ēiwēllijjinadksēnēivērdējinniađsēbbē'ēnvuzēllufēnniwiniwumijēhwaadissēknēfđijajđēamēzjattsa
 windāssnē'arafaadēruhēnadawinaχsumarjīđadsēbbē'ēnjbatatāēuraasstsēwēwīqēađarχētajawinjēsf
 ēndžarjīđadsēbbē'ēnaχsumsissuqadsēbbē'ēnjbatatāađttējēnimēnsiazēkkajinnasvahađkrēnađafarē
 niđēllajēnađēruhēnarwaejaxarēttssēddiqēntsvahzīχāddmēnaχsumidjēgē'ransēgiđēllinniađsēbbē'ē
 ntaē'ē'amađēyēnimēχjiada :rđēnakē'ēiwēllijinnēsnada :rđēnwiđsēnjēhwanāđfēarēnnxēddēmav
 isarēarērēnarēsērbahēasnērrēfjērēasnērrlēvsējtumatifēassēmēaējēbbē'đamsariumbadansēqqijī
 staē'ē'amzīχēnnimakkēnnēlluzawrēnnitēmzinadnēyēvērēkukēstēmzinaēnērrēaxējuvisarēnniadqētr
 ēndēgsēksuēaēttējēnwinnatēmzineuramakkađsmiđōasēqqitssēqqinyistaē'ē'amanēttēfawrēnana :r
 ēχēamēyzerēatsnēqrēsamuhēddurasnēyēzēmjbatatājēvsējasna :qqarjirkēllīđēgmērmidāgiāmēqr
 anēttēfēntēntsēddēzamuhēdduratsnērrarđaxējismiēēbbē'aatsidnēssērsatsidnammērimirsīđēvsijēn
 ātsnēmfahakkēnniadnēkkēsējhēfjēsiēxjaanērramanđilkanunasnēyēahēzūrēnsēkkē'aratsnēfkiwār
 rafatsnēswēwnēkkē'nimaranēruhadnēhufasakurēnēkanējqēđazēmmuranawifitvahnuqēanērrēakm
 mufēgēghēvuvēnwinjēllandāmarkantiađirnufitēxvizēamanujafēiqraēinaginplastiktikēfjēfjinnziχ
 usēndunnīadnawīđēyēsfitē'amanānqēggējnharkamējđijēxjaadnēhufasakuranēttēwigāđēnnilattajē
 ijēxjaadnēkkēsējhēfjēmajijīđēnnamaakkē'ēđjirđēnllatsueziχakkēađqimētsufēllatarifēmēsjetakkē's
 ēajaxēnēqqaraseiχufaeinasēyētakummmusufēllaēaēinnamaēaijirđēnēaijnīkmanjēlhanzēmmānđē
 yēsnmađagēllađzzīesueziχēnnimēsjetakkēaēisēbbajinēimēqfranintajaxēqqarēnasafvajiēzēmmānđē
 ēyēzzīēnzēmmaamanđiēsēbbajintajaxēaqvufstajaxēamānnimāēnīdaymudsiēajamāttēiđiēinē'u
 zzajđiēintajaxēnēqqaraseafēmmuxēatēawīakkēngaē'urisēōttēswaxđamēajaxēatsīdāfaratēōs
 mirarēsēbbaltikēillanēkēfjēfjinagitēzzunmēddēniksanttsakkēntēdđiēvhirinigađunēs'arattēsakē
 ntsidatsarērēđikkijatzēmfēđōaxējtsēbbalttajaxēmīēōkkējadawinēakēfjēfjēađēfuddēnakēkasasajas
 ađēfēmrēnikkijēnniatsēndujēđmijēkfaadksēđudēnniwaħđēsuēsēttēsnarajaggajēnaēzēnzēnakēna
 dawinjēqēwēajēfkēnniūēnēttēssāraadnēkkēslattajlēxja

1. divers		
date de collecte :	15 / 3 / 2015	
lieu :	Village : Ait Bouyehia	
support de l'enregistrement :	Dictaphone	
durée de l'enregistrement :	20min et 13 s	
lieu de l'enregistrement :	maison	
sujet de l'enregistrement :	Les plats traditionnelle et les	
Y avait-il un public ?	Non	
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	Fadma	
Date de naissance :	77 ans	
Sexe :	Féminin	
Village d'origine :	Ait Bouyehia	
Tribu :		
Domicile actuel (village, région):	Village, Ait Bouyehia Commune : Beni Douala	
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	/	
(Au travail :)	/	

(À la maison :)	Kabyle	
Séjour (s) à l'étranger	/	
	/	
Durée du/des séjour(s)	/	
Scolarité et formation	/	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Kabyle	
Profession :	Femme au foyer	
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	Aucun lien	
- lieu d'origine :	Ait Bouyehia	
- scolarité (et langues d'enseignement) :	/	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	Marier (mère de famille)	
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	
attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	Kabyle	

3. Collecteur		
nom, prénom:	Hessas Sonia	
langue (s) parlée (s) :	Kabyle-Français-Arabe-Anglais	
origine :	Tizi-ouzou	
relation enquêteur-enquêté :	Aucune relation	
4. Debriefing		
conscience du micro :	Oui	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	Mal alaise	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	Mal alaise	
5. Autres infos		

Nekk-ini af akken d-cfiy, akken aqli 77 di leemer-iw d akken ufiy-d tamɣart-iw, ufiy-d yemma-s n temɣart-iw tadda i 100 sna di yamer-is, nsewway zik-nni si yexya i d-nettawi, nxeddem nnama nxeddem irden, nxeddem yhemmez, nxeddem ibawen, nettawi-ten-id si yexya, maççi d tiyin i ten-id-nettay, nxeddem argaz tameɣtut, ad nenqec ad d-nezrae mi d anebdu ad d-nemger ad d-nawi s annar, yella wannar di yexya, nxeddem annar nettqadi-t arkelli nsellay-it serwatan yezgaren, nettawan nettawan yakk ad yawen wergaz ad tawen tmeɣtut, njemma-d nnama, irden, ibawen, yehemmez, yaɛes, ad d-nezd imiren nnama-nni, nsa tissirt s ufus di snat ukud-tay di snat ad nettattaf tissirt-nni, ad nettcewwiq, nxeddem icewwiqen, nettawan tissirt-nni s icewwiqen, di snat ukud-tay ad d-nekkes nnama ad d-nezd waɛed-ntay umbad yiwwet ad d-ftey d tinuɛin ney d tiyewsatini yaggayen n wexxam, tamɣart ad teqqim nekkni tamɣart-ney ur ay-d-tekkas ara llant temɣarin i d-itteksen ad tefk i tesyit acu

ad d-egg, nekkni tamɣart-neɣ ur aɣ-d-tekkes ara nekkni i d-ittaddamen i yiman-nteɣ, yiwwet ad d-fteɣ yiwwet ad d-cay times i yekanun nettarra inyen zik nettarra igad n wezru yuɣay tettqeddim zama ciṭaḥ ddunit xeddmn-ten n wuzzay, tasilt n tayaxt, aseksut n tayaxt, ayeŋga n tayaxt, akked wesɣar neğrent-t imɣaren-neɣ, tiqesyin n tayaxt temsey-it temɣart-neɣ, tiyeŋgayin n wesɣar mačči n wuzzay, s tyenğayin n wesɣar i ntett mi d-yewwa yqewt-nni ad d-nnejman yakk yaggayen ad zwiren ad ččen yargazen qbey irgazen ad ččen ɣaεεam nekti ad nečč abeybuy akka i s-neqqar taftalt ur s-nxelleɣ ara aṭas n weren cwiya kan akka as-nxelleɣ n weren ad nečč umbad ad nessegri ciṭ n ɣaεεam tisyatin-nni akked tyewsatin-nni nekkess nettruḥu ar yexya nettqeddir nettmawan, ma d aqrur n zik-nni uyac yebibru-agi uyac, d ayefki n ɣayaṭ i yetess neɣ d ayefki tixsi win i zemren isea tafunast win ur nezmir ara isea ɣayaṭ neɣ tixsi tettawan-it yemma-s ad terbu ad iyeqqeɣ ciṭ ciṭ ad isett ciṭ ciṭ akked yemma-s-nni asma ad d-issemɣi ma d tid n wadda i d-yezwaren ad s-nexdem uftiyen, yeḥemmez, ibawen, irden, ad asen-nexleɣ ajeğğig irkelli ad ten-sexleɣ deg-id ad ten-sers daxey n lğefna timellayin tuftiyin ad ten-sers daxey n lğefna ad asen-sureg, ad iqqim uqrur-nni ad asen-sureg akka ad d-yellin af qerru-is, mi d-nekker sbaḥ ad d-negg imiren seksu, berkukes, ad negger akk uftiyen-nni ad nefk akk tunṭicin i yeğiran akka-agi igad i qarben mačči wigad i baeden, ma yili sufella i d-yessemmi d aqrur n wezgeri d-nettawi ad d-nawi aqrur n wezger ad t-iqeddar umɣar ad ten-seww dayen ad nefkciṭ ciṭ i lğiran; ass lazza n yennayer nekkni asma yeffay tnin ucrin n yum i yennayer i n xeddem aqrur-nni zama ad d-ardeɣ adrum ad tenniwyed, nettawi-d aksum neɣ iyuzad ma tesad ara ad teggeɣ berkukes, timellayin, ifeyfey, ad d-jmad adrum-ik llan igad i zellun aela ḥsab n yiwen, nniɣam aqrur-nni ad d-nnejmanakk lɣaci ad t-ttef win yellan d ameqran, ttaken i wemɣar ameqran ad t-irbu dinn as-d-ibbi ciṭaḥ deg cebub-is ad t-yawi ar s asayas, zik-nni uyac akka leplafu-agi zik d asayas n wesɣar ad t-arren deg sayas zama d yefay ad yimɣur annect usayas dya dayen-nni, xeddmn-as yewad i weqarru-nni asma ayaggen remdan d aqrur neɣ d taqrurt remdan-agi, asma ayaggen remdan ad yuzum weqrur-nni ad ggen taḥbult d tamectuḥt akka-agi annect n waggur amectuḥ aggur ma yekmey d tamectuḥt ad t-id-ggen d aɣrum aquran umbad aqrur-nni as-d-heggin tammet as-d-rnun sekkar, timellayin tuftiyin, lḥağa n lfeṭta d amesyas neɣ d taxatemtneɣ d tageṭṭumt ad s-t-id-sersen daxey udebsi ad t-tessayid ar tzeqqa ad yečč dinna taḥbult-nni dinna a yarrez remdan sufella n tzeqqa a yarrez remdan ad yečč mi yekfa ad d-yayi jeddi-s akked jedda-s ad ččen umbad ad ččen akk aggayen-nni ad d-niwey tamɣart-neɣ ad d-nezwir ur tessuffuɣ sadaqa i lğiran igad i xuššen ad sen-ɣamar akk yeqewt adebsi adebsi ad sen-ternu tamellalt tamellalt tuftit neɣ snat aela ḥsbn cci, ad tamer yeğefna neqqar-as yeğfna n ssebea wacrin n tayaxt i ferqen ad tawi ar lğama, zik-nni mi ttaddin ihellayen, zik mačči af tsa i ttakin medden, ad d-addin iyemezyen ad ttɣennin yeḥḥun ttuɣun deg ubrid ad yeḥḥun ad ttɣennin ad kkatn abendayer af zzuğ, ad d-addin xas ameybun ur isa ara zik uyac ssaεa, ad ten-id-ssakin ihellayen-nni, kull tiyilt ad tuɣun ad d-nekker ad neseḥḥar ass n sba wacrin ahan nniɣ-t-id ad nessuffay lğefna ar lğama n llayi ad t-awin ihellayen-nni ad d-xtiren lğefna n leayi yakk ad tawin ihellayin-nni ad d-xtiren lğefna i sen-yehwan ad tt-refden ad tt-ččen nitni, ayen ad d-igrin irkelli, ad ččen akk lɣaci ayen d-igran ad t-id-arren s axxam-ik ad t-ččeɣ dayen, zik-nni mačči teččiɣ seg-s ur tetteɣ ara, aɣ-t-id-arren si lğiran ad t-nečč uyac yani ayen i d-yennuyfan tezdeg neɣ akka kifkif-aneɣ yakk; ass n llayed, ass tsewwiqt ass n larafa ad sewqen yergazen nekkni tamɣart-neɣ zik qlil cci nettegg-d leğwaz add-negg amermiɣ n lbaṭaṭa , zik lbaṭaṭa ad t-id-nawi si yexya, lleft si yexya, zerudegga si yexya uyac taḥanut-agi siwa ciṭ n sekkar d yeqahwa i d-nettawi si ṭhanut

ad ten-id-nawi igad ur nsa ara msakit ad ččen ad ten-id-jmaætemyart-neŷ ad fetren Ƴer-sen, tagi d yayed tamezyat dƳa dayen-nni, yiwen wass kan i yesæa, yayed tameqrat dayen-nni kifkif ass makken-nni ad nezyu, dƳa d tasewwiqt-nni, d yayed dayen win iɾwan ad issečč win i xuşşen, si zik yellan win i ɾwan yella wi i xuşşen win i ɾwan yettawn win i xuşşen assen ucellaḥ dayen dayen-nni ad tefferqeḍ, zik-nni uyac

nækkiniafakkændfjakknænaqli77ðilæa :mæriwðakkænufikðeamkæriwufikðjæmmantæmkæriwæ
 æddail00snaðijamærisnsæfwajziχnnisijæxjaidnettawinxæddæmirðænnxæddæmnnamanxæddemjñ
 æmmænxæddæmivawænnættawieðnidisijæxjamattjitsieinieðnidnættasænxæddæmargazæamættuæa
 nænqæfadnæzrafmidanævðuadnæmæradnawisanarjællawannarðijæxjainxæddæmannarnættqaditsa
 rklinællakieserwaæøjæzgarænnættawanjakkadjawænwargazatsawænæmættuønæzæmmadnnamair
 ðænivawænjhæmmæzjæðæsadnæzðimieðnnnamanninsæieissiresufusðisnaæukuðtakðisnaæadnættæt
 æfeissirænniaðnættjæfwiqnxæddæmifæfwqænnættawænæissirænnisijæfwiqænðisnaæukuðtakadnæ
 kkæsnnamaadnæzðwahæðtakumba :djiwææadfæøltsinuðinnæktisijwæseinijagægajænb°xxamæamkæ
 ræatsæqqimnækkniæamkææonæksuædtækkæsarallantæmkæarinditskksænadfkieæsjieæfuadgggækkni
 æamkææonæksuædtækkæsarænnækkniiditsæddamænijmanntakjiwææadfæøljwææadfajæimæsilkanunn
 ættarrainjænnættarraigaðb°æzrujææjæøttqæddimzamaftahddunioæedmæntænb°uzzajæasilttajæx
 æasæksuætayaxææænðjæb°æskariðævsijædegineæstivaqijintajææakkæðweskærnæðjætimkæænnæks
 æiqæsjintajææmæsjieæamkææonæksæænðjæjinb°skæmatjib°uzzajææænðjæjinb°esæarinæøtsmid
 jæbb°ajqæwænniadnæzmanjakkjæggajænaðzwirænadtjænæjærgazænqvæjirgazænæðttjænætafiæamnækti
 ænættjævæjvujækkaisnæqqæææfæaltusnxællætæraatasb°wænnæanættjumbadanæssæg°rifitnætafiæamæisja
 æinækkæðjæwsæinnnninχæssnættærsuæhuarlæxjanættæqæddirnættæsmawanmaðæqæruænzixujæjæbibæruja
 giujæjæðajæfkitaæatigææssnæksæðajæfkitiæxiwinigzæmrænisfaæafunasæwinunæzmiraraisfaæækatnæks
 iæsieættæawaniejæmmæssfiæujæfkiumbadmaæøttæsjæmmæsatærvuæðijæqqæðfiæitækk°æðjæmmæsnænia
 smæadissæmæimatiðb°æddaidjæzwarænasnæxðæmufæijænjhæmmæzævawænirðænasænxlæðazæððjæ
 girk°ælliaæænnæssæxlæðdeggiðæænsærsðæxæjlæðfnaæimællajinæufæijinaæænsærsðæxæjlæðfnaææns
 urægaðiqqimækkauqæruænniasænsurugækkæadixælliafqæffusmidnækkærsævahædnæggimirænsæksuæ
 rkukæsanæggærakkk°ufæijænnænnianæfkakkk°æuntjæinilæðjiranækkægiigaðiqærvænæmattjæwiðivæðænma
 jilisuæfællaidjæssæmæiðæqæffub°æzgaridnættæawiadnæwiaqæffuææiqæddærumkæææænsæbb°ðææænan
 æfkjæitjæitilæðjiranæsslæ :zzænæjænnæjærnækk°niasmajæffæ22njumijænnæjærinxæddæmaqæruænnizamaa
 dæðæðæðrumætsniwæjæðnættæawidaχsumnæksijuzæðmaæsa :aðaraatæggærværkukææimællajinifæjæ
 jadzmaðæðrumiæχllanigaðizællunaflæhsævgiæwænnænniæamaqæruænniadnnæzmanækk°lææfiæieittæfwinj
 ællanðæmæqranættæakæniwæmkææamæqæanaæirvudinnaædibbiæfitaðæggæbbuvisææjawiarsasajæjæ

mmasziχnniujafakkaləblafuagiziχđasajasb°əskaraəarrəndəgsajaszamađəfajađjimkuranəfəusa
 jasđkađajənnixəđmənasjwađaiwəqfurənniasmajagğənfəmdəndəqfurənsəqfurəfəmdənanagiasm
 ajagğənfəmdənađjuzumwəqfurənniadvyənoəhvulttsaməfətuəakəagianəfəb°agg°uraməfətuəagg°
 urmajəkməjtsaməfətuəətsidgğəndəkrumaquranumba :daqfurənniazdhəgginəmmətazdrnunsek
 k°arəiməllajinəufəijinhəđzanlfəttədaməsjasnətsaxaəmənenətsayəttuməasəidsersedđəxəjudə
 vsiatsajidəarəzəqqaəđjəttjəđinnəəhvulttnidinnəjərrəzəfəmdənsufəllatzəqqaəđjəttjəmjəkfaadjajiz
 əddisakk°əđzidasəđttjənumbadađttjənjakk°jəggəjənniadniwəjəəmkaəənəkadzwirurəəsuffkusa
 daqailđziranigađixussənəsətamarakk°jqəwəəđəvsiəđəvsiəsəntərnəuəaməllaltaməllaltəufəitsnəks
 snəəfəlahsavnjfiətsaməjzəfnənəqarasjzəfnəsəvəfawərintajaxəifərqənətsəawiarlzamaziχnni
 mitsəddinihəllajənziχmattjfiəftəsəitsəχinməddənadađinijməzjənəđtsənninjəhəhuntsukunəəgu
 vriđəđkaəənəvəndəjərafzəzəđadəddinziχujəssəfəəəənidsəχinihəllajənnikułləikəiltađtsukunad
 nəkkəransəhəharəssnsvawəfrinahannnikəidanəssuffaklđzəfnəarldzamalajiatəawinihəllajənniađ
 əifənldzəfnəisənjəhwanətsrəfədənətsəttjənniəniəjənədiğ°rinəəidaərrənsəxxamiχəttjəđziχnniujajj
 aniajənəkkəidjənnujfanəəzəđəynəkkəkakifkifanəkjəkkəssnllajəđəssətsəwəwəqəəđsəwqənjərgəzən
 nəkk°niəamkaəənəksziχqliljfiəttətsəyūdləđzəwəzədnəyūamərmidjbatətaziχjbatətaətsidnawisijəx
 jəlləfəsiəjəxəjəfəəhənutəsisəwəfətsəkk°arđjəqəhəwəidnətsəwəsisəhənutəsađəənəidnəwiigəđunə
 səfəraməsaχəəəđttjənəđəənəidzəməfəəmkaəənəksəđfəəəənəksəəəgiđjajəđəaməzjətsəđəajənnijibb°
 əsskanigəsəfəajəđəaməqratəđəənənikifkifəssməkkənnianəzjudətsəsəwəwəqəənniđjajəđəksənwini
 fəwanađissəttjəwinifəwanərasizijəlləwinifəwanjəlləwinixussənwinjəfəwanjəttəwəwinixussənəss
 ənuəfəlləhəđəksənniatsəfərqəđ

1. divers		
date de collecte :	15 / 3 / 2015	
lieu :	Village :Tagemmount Azzouz	
support de l'enregistrement :	Dictaphone	
durée de l'enregistrement :	13min et 05 s	
lieu de l'enregistrement :	maison	
sujet de l'enregistrement :	Les plats et les ustensiles de cuisine	
Y avait-il un public ?	Non	
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	Fatima	
Date de naissance :	85 ans	
Sexe :	Féminin	
Village d'origine :	Tagemmount Azzouz	
Tribu :		
Domicile actuel (village, région):	Village,Tagemmount Azzouz Commune : Beni Douala	
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	/	
(Au travail :)	/	

(À la maison :)	Kabyle	
Séjour (s) à l'étranger	/	
	/	
Durée du/des séjour(s)	/	
Scolarité et formation	/	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Kabyle	
Profession :	Femme au foyer	
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	Aucun lien	
- lieu d'origine :	Tagemmount Azzouz	
- scolarité (et langues d'enseignement) :	/	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	Marier (mère de famille)	
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	
attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	Kabyle	

3. Collecteur		
nom, prénom:	Hessas Sonia	
langue (s) parlée (s) :	Kabyle-Français-Arabe-Anglais	
origine :	Tizi-ouzou	
relation enquêteur-enquêté :	Aucune relation	
4. Debriefing		
conscience du micro :	Oui	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	Mal alaise	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	Mal alaise	
5. Autres infos		

Tura zik-nni nekker-d, nufa-d imawyan-neɣ, asmi nxeddem ɥey nufa-d tiyemmatin-neɣ, beddut-d ad d-awit nnama si yexya ad t-id-megret ad t-qecmet ad t-fesret, mi t-fesret ad tt-id-neddema tt-nezɣ di tessirt mi tezɣa di tessirt ad tt-id-neftey d seksu i yaggayen, tagezzelt-nni tarqaqt netteg-itt-id i tiyawin axaɛar ur yetuqqet ara aɛas n yeɣewt netteddez-d abelluɣ mi yeddez ubelluɣ-nni as-tt-negg i tgezzelt-nni tarqaqt ad t-id-nesseww i tiyawin ma yexaɣ seksu, seksu-nni n ɛemzin i yergazen nettegg-d aseqqi, nettegg-d ajilban, ibawen, yeɛemmez, yaɛes, ayen akk d-ttawit si yexya njemma rrezq deg kufan njemma di tsebbayin mesyet tiyawin, nettagem-d aman di tceμμuxin si taya, tissit deg qebbucen, seksu nesfuru-t, llat temserbɛin n tayaxt, llat temserbɛin sebraq, llat temserbɛin uqellay, tyata n yeɣnaf i yellan di temserbɛin, tella yeɣefna n tayaxt, tella yeɣefna n wesɣar deg ayeg netteyillat temraɣyin, llat tqesyin n

tayaxt, taqedduht n yeftiy ma d-neddem ad neftey yis i nfettey zik netteddez-d abelluđ nrennu-as timzin nsewwa-t i yaggayen, ma yella tesiđ inebgawen ad d-żdeđ irden ad d-ggeđ ayrum n yirden ad d-ggeđ tamtut n yirden s yiyes n wexxam mačči d d iyes-agi, ad t-arked tameddit, ad t-arked sbaħad d-ggeđ ayrum n yirden ad t-sewwed di zzit, tamtut ney ad d-ggeđ ayrum ma yiyi yella wewa, sserwaten ifellaħen di yewaqt unebdu ad d-nemger ajiyban ad d-nemger yađes, ad d-awiđ yeħemmez wigad-agi yakk ad ten-id-jmađ d arrezq, i weseggas s yinna ad d-tegged seksu n temzin i tiyawin ad tegged seksu n yirden di yawacar i yenebgi i wexeddam, zik ttmawanen medden akka-agi yakk i d yeqewt-ney zik smid-agi kana meymi i d-yennuyfa ubaqi d irden, ad ten-ruc ad ten-nezđ mi yekkaw ad t-nezđ ad nerr seksu n yirden, yennayer nekkni mefđuy myiħ mačči am tmura-agi i d-yeqqaren tifetwa-agi, nekkni yennayer-ney ad d-iyay weqrur xas aseggas fell-as urad yadda fell-as yennayer, ass-nni n yennayer sbaħad d-negg berkukes mi newwed s azay ad d-nejma yefamilya ad ččen berkukes d tmellayin ad d-neddem ayebađ i meqren, d ėemm-is ney d baba-s ney d jedd-is ad as-isettey tesđiya-nni ad t-id-ddmen ad t-rren s asayas ney ad t-awin ad t-weznen di yemizan, wigad is-itteggan azay as-jemġen idrimen-nni arma d asma ara yimġur ad ten-id-iddem ad ten-iħwaġ, nekkni seksu n wezay ar tmeddit win is-izemren, win is-izemren as-izyu ikerri ney ad yenfaq ad d-yawi lfamilya ad ččen seksu yumayen ney telt yam yefuruħ-nni, tura at tmura lħaġa n weren ad d-awin lħaġa n leħcawec, nekkni ur nxeddem ara akken, nekkni ar tura s iyuzad ar nxeddem berkukes yerna mefđuy nekkni, tisyit n zik mačči am tesyt n tura nekk asmi i s-cfiy acu ttawit d yeqewt, yemeqrud ttawitzik-nni, zik mačči d nnefqa din ad imzey uxorfi n layed win iġahden, axxam i ġahden ad imzey uxorfi-nni ad ixdem ucedyuħ-nni, mi tefra tmeġtut ad yawyet s berkukes as-awit i wexxam n yesyi ad awit kull yiwen ayen i wumi yezmer, ad yawi aqedduħ-agi nekkni neqqar-as afekrur, asmi d-nnulfat timermiđin d timermiđin, ad awit acedyuħ sufella ad arnut timellayin, asmi d-nnuyfa dayen-nni, sima sima latyeħħu ddunit asma ad teddu tesyt ad tawi sekkar ad tarnu yeqahwa, ad tarnu tiqendyar mačči am tid n tura ad d-ddu kan yiwwet n tmeġtut seg uxxam n wergaz-nni, taywest-is ma yella, daya taqendurt as-arren taqendurt i tinna, amejjir n tefsut nettawi-t-id, si yexya nettawi-d meggir aħarri, nrennu-as-d, tayeddiwt tayeqaqt nrennu-as-d ternast nrennu-as-d, macfay nrennu-as-d tazdemt, timceđt tagmert, ma yehwa-ak as-terred wazduz ma yehwa-ak as-terred camyay d acebħan, nrennu-as waday ayelal nrennu-as tasemmumt n yezgaren am tyeddiwt aceħay isufar tura atas, nxeddem-it-d deg seksut ntett-it d ameqfuy neqqar-as ameqfuy neqqar-as amejjir at tmura-nniđen qqaren-as tizemmit axaťar nemxallaf away, meymi it-nxeddem, nxeddem-it ma t-neccihwu, nxeddem-it ma t-nebyu ad t-nečč i ddwa isa ddwa axaťar isa isufar atas, aħyuy waħed-s netta waħed-s yella weħyuy, dayen kull ixef ayen yellan di tefsut ad t-id-awiđ ad t-id-ggeđ dayen winna as-d-awiđ yeħcic waħed-s mxallafen yeħcic yesean ddwa zik-nni ixuř yeqewt asmi d-yennuyfa agercay-agi i d-nettawi i yemay nettessef-it azuran-nni ad t-id-nekkes i yemay, arqaq-nni myiħ ad t-nekkes winna-nniđen ad t-neftey ad t-nerr i mejjir-agi ad t-ččen iggayen axir akken waya ad illaz yabd, netteg-d tarkuct n temzin nxelleť-as smid nxelleť-as awren n yirden netteg-it-id d tarkuct i yaggayen netteg-d amegzir, netteg-d berkukes-agi mačči d winna ufuru nettarra-t ar daxey n tamna ittewwa, wagi yakk d yeqewt n zik, yemuyud wa yetteg-as-d, tteggan-as medden berkukes sbaħ, tameddit tteggan-as-d seksu s ucedyuħ asmi d-bda d-reffed ciť tmurt tteggan-d seksu s iyuzad lħaġa n yeqewt nhar kan ma yella lħaġa n zzhu telt iyyam ala d leyna d iħerbiyen, xas llan wigad isan uyac lħaġa n smid abumexyuđ i s-qqaren,

[illegible]

xēddēmiēmaēnēfīhwiisu :ddwaaxatārisu :isufaratasaḥjujwaḥḏēsḏakēnkullixəfajənjlānḏiēfs
 uəəidawidḏakēnwinnāazdawidjəḥfijwaḥḏēsjesʼaddwaziḥnniixusjqəwəasmidinnujfauyərʼfaja
 giiddtsawinijmajnētssəffīəazuranniaēnēkkəsijmajarqānnimjiḥaēnēkkəswinnanidənaēnəfəjəə
 nərriwməzziragiaəttjənʼjaggajənaxirakkənʼwajaaḏillazjavḏnēttsəy̆y̆dəarkuʼfəṭəmzinnoxəlləṭassmi
 ḏnxəlləṭasawrəngirḏənnēttsəy̆y̆iəidtsarkuʼfəijaggajənnēttsəy̆y̆daməy̆zirnēttsəy̆y̆dvərkuḱəsagim
 attjīḏwinnaufurūnēttsarraəarḏaxəjntamənitsəbbʼawagijakkʼḏjqəwənzixjmujuḏttsəy̆y̆ənazdməd
 dənvərkuḱəsəssaḥəaməddiēḏsəksusuʼfəḏjuḥasmiəəṽḏadrəffəḏjīṭəmureṭtsəy̆y̆əndsəksusijuzadlḥ
 adʼzanjqəwənharkānmaḏlḥadʼzanzhuəəlēijjamalaḏləḱnaḏiḥərvijənʼxasllanigaḏisu :nujaʼlḥadʼzan
 smidavuməxjudʼisqqarən

1. divers		
date de collecte :	12 / 3 / 2015	
lieu :	Village : Ait Chebla	
support de l'enregistrement :	Dictaphone	
durée de l'enregistrement :	28min et 56 s	
lieu de l'enregistrement :	Maison	
sujet de l'enregistrement :	Les plats et les ustensiles de cuisine	
Y avait-il un public ?	Non	
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	Dehbia	
Date de naissance :	68 ans	
Sexe :	Féminin	
Village d'origine :	Ait Chebla	
Tribu :		
Domicile actuel (village, région):	Village, Ait Chebla Commune : Ait Ouasif	
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	/	
(Au travail :)	/	

(À la maison :)	Kabyle	
Séjour (s) à l'étranger	/	
	/	
Durée du/des séjour(s)	/	
Scolarité et formation	/	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Kabyle	
Profession :	Femme au foyer	
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	Aucun lien	
- lieu d'origine :	Ait Chebla	
- scolarité (et langues d'enseignement) :	/	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	Marier (mère de famille)	
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	
attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	Kabyle	

3. Collecteur		
nom, prénom:	Amrane Dalila	
langue (s) parlée (s) :	Kabyle-Français-Arabe-Anglais	
origine :	Tizi-ouzou	
relation enquêteur-enquêté :	Aucune relation	
4. Debriefing		
conscience du micro :	Oui	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	Mal alaise	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	Mal alaise	
5. Autres infos		

Zik tamurt n leqbayel txuş. Ssexdamen ajeqđur, xedmen tugiwin s wakal, xedmen ibeqsiyen, tibiaqiwin s wakal ney s wesyar tella tbeqsit teddzen deg-s ifelfel teggun deg-s xedmen iflew n wesyar, tiferciđin. Zik tilawin ad ssirdent irden, ad ssirdent timżin ad t-rrent s ikufan, akufi s wakal i la t-meslent ad d-ddment seg walim-nni, cuđ n zbel n yizgaren s wayes i meslent akal ad t-nxedment d ikufan, ikufan am tbettiiwin n wassa am texzanin n wassa, yella ukufi n icetđiden, tella tkufit n yiniyman akked yirden. Tametđut zik ad tezđ nnama di tessirt, ad tessendu taxsayt, zik tixsayin i deg sseduyen taxsayt-agi tumyin i d-meqqi, tixsayin n zik am tsitirin. Mi yewwa imekli ad awint tanilt yer lexla tanilt-agi, Aprı lawan-nni i deg ntess

lqehwa lġwahi n tlata d arba n tmeddit unebdu, ad ččen tanilt s iniyman akked tabużt llan wid is-yeqqaren tabużt llan wid is-yeqqaren arkul, arkul-agi s temżin i t-xeddmien ad seħnent timżin ad tt-żđent. Zik ula d iffer n tneqlin ur yettruħu ara ad yejmae iffer s iffer ad t-sseyrent ad t-yečč lmal di ccetwa. Zik netteg acewwađ, acewwađ ad yegg am tqarqucin-agi n tura i t-xeddment i lemħaġeb, ad xedment acewwađ deg uyefk ney deg yiđi mi ara yili yinebgi ad t-xedment deg udi, ad t-ggent d tiqarqucin ad t-jebdent s iđuđan ulaħed am tura akkaz, ad ijbed d ifassen ad yeww ad ifettet cwiť cwiť. Aħeddur s uwren n yirden deg wass n řacurť ulac axxam ur netteg ara aħeddur. Nxeddem lemsemmen, tiyřifin llant teyřifin n lebšel llant teyřifin timsarħin llant dayen teyřifin yettewwan am lesfeng tura ulac wid i ten-yesnen ad wwent am lesfeng ad tegređ yiwet umbad ad tt-tjebđeđ sin ad ternuđ fella-s tayeđ-nni qqaren-as tiyřifin n lmatteb. Yella seksu n ubelluđ, seksu n temżin, yella uħetil llan wid i s-yeqqaren aberbuc llan wid i s-yeqqaren aħetil, aħetil-agi ad issa aclim agercal-nni n temżin mi ara yaddi di tessirt, azuran-nni ad iđegger ma d wayeđ ad t-sxedmen. Zik tilawin ad xedment lacan yer tessirt-nni ttawazent deg iđ axařar ur řrint melmi ad tent-id-řřaħ nnuba. Zik agercal n yirden i tettent tlawin, zik tameťťut meħquret kullec i wargaz axařar irgazen xeddmien lgara msakit. Seksu n temżin qqaren-as abrarac win i yesan aclim aħetil nekkni akka i s-neqqar, zik ulac smid. Timegzert: As-nexdem cwiť n tlexlat, tifelfelt, tibšel. Tabuřtat, tella tbuřtat n texpayt, tella tbuřtat ugersal, ma yayunt sut zik di seksu d weyřum ttawint-d agersal si lexla xeddment taberkukest n yigersalen (taberkukest ugersal). Zik bibras ad teggent d aýřum n bibras, icerwan-nni akk ad ksen si tyeddiwt ur tt-đeggiren ara ad iriden ad uyalen yer tseksut ad udumen ad ten-sewwent cuť deg waman cuť ad ten-ggent d aýřum n yicerwan, yella weyřum n zzater, aýřum n felyu. Tiżemmit: Tella tżemmit n ibawen, tiżemmit n lleft, tiżemit ixelđen, tiżemmit-agi i xelđen ad tessa akk leħcic n lexla ad tessa: Aseyđer, wamlal, řiđlmum, tayeđdiwt, ccix lebqul, amarýennis, asýar řiden. Nekkni s At Wasif mi aý-tekkes řansa lqut nesnulfad-tibiwt, tibiwt: Iferr-is d ahrawan tessa ajeġġig d awřay tmeqqi-d di tebħirt ad tt-id-ksen am lbařařa, ad tt-ħukken s azřu, ad tt-sewwent di tuggi ney ad tt-sfurent ad celxent deg-s agercal, xeddment-id d tiqarqucin, Sewwayent d tamtunt n zzit, tamtunt-agi n zzit ntess yiss lqahwa. Ma yella d tamtunt-nni nniđen ad tt-nečč s ifelfel ney s tmellalin ney s wayen nniđen. Zik mi ara ruħent tlawin yer lexla tettent wayřaz, tużeđla tura wigi akk ulaciten. Nxeddem taberkukest n waman mi ara d-ilal llufan, mi ara d-agem teslit nxeddem dayen taberkukest, tigad akk i d-yussan ad ččent dayen ad tt-fkeđ i lġiran mi ara yili d taqcict i d-ilulen d tiyřifin i xeddment. Taberkukest n waman: As-nexdem tibšel, tifelfelt, cuť n tlexlat, tabařařat, ad t-teww deg useqqi surtu win i helken tiwarmin telha-as. Taberkukest n lmarđum: Zik nxeddem-it s ibawen, tura s lħemmez, jelban tazegzawt ad as-ternuđ lbařařa, řřudya, lleft, timellalin. Di

yennayer laybad akk xeddmén seksu s uyaziḍ ad aḡen ayaziḍ ad t-zlun deg uxxam dya surtu mi ara d-yewwet udfel d tameyra tamuqrant ad twaliḍ akk idamen s ufella n wedfel-nni. Llan widak i sewwayen tiyriḡin ney aḡeddur. Di layed win issan ad izlu axerfi win ur nessa ara ad infeq ma ṡbaḡ-nni ntess lqehwa s teyriḡin akked lesfengḡ, lesfengḡ-agi neqqar-as dayen tiḡbulin. Tisliṡ mi ara teddu ass-nni ur tettawi yides iqih, Azekka-nni ṡbaḡ ad d-awin lqaleb n teyriḡin ad d-rnun tisnit n teḡbulin, tisnit-agi d aqecwal d amecṡuḡ, llan wid i s-yeqqaren tareḡalit, ma d lqaleb, xeddmén s wakal am lqa n tsebbalt ad issa afus sya wayeḍ sya llan widak i wumi teggen lym wiyaḍ ala. Zik ulaḡed afrijiḍir, aksum akken ur ixetter ara xeddmén-as lmelḡ ttaliqent mi yeqqur ass n tacuṡt ad xeddmén seksu d weksu ad arḡen tiwelliḡin am ass n layed. Xeddmén dayen aḡeddur s tmellalin ad stextxent aḡeddur ad as-rnunt tamellalt yer dixel uyefki-nni ad ixleḍ deg-s ad ssarsen tabaqit n seksu tabaqit n uḡeddur ad rnunt tiyeḡlin ad ččen akk yaggalen. Di lmulud yettaf-d lḡal aksum yemmečč dya sut zik qqarent-as « a lmulud kulci twalaḍ-t ad ak-d-negg tacewwaṡ » dya d tacewwaṡt i xeddmén di lmulud. Aman zik nettagem-iten-id deg uyeddid mi ara yemzel uqelwac ayeddid-nni-ines ad as-xeddmén awren n temzin qqaren-as tagulla, uḡuḍ. awren-nni n temzin ad t-sseḡlulint ad as-txeddmén akk i weglim-is sin ad t-alqent umbad ad yencew ad yenṡel weḡdes sin ad ksén izuran n ukaruc ad t-zḡent s wezduz, azduz-agi d aberdebuz xeddmén s wesyar ad t-sewwent di tbaqit ad yismiḍ ad yirid uyeddid-nni ad as-tekkes akk arriḡa-nni n weḡuḍ ad as-yekkes wewren akked arric-nni, sin ad nettagem deg-s. Zik zzit nettaḡḡa-t di tqellalin, llan dayen yecbula, acbaylu nesrusu-t yef udekkan. Ma d iyi di tcekkukin, tacekkukt xeddmén s wakal. Nxeddem abazin s leḡcic akk n lexla mam awqi ad as-ssendun cwiṡ, abazin-agi ad xeddmén awren n temzin cṡul n leḡrira n wass-agi. Zik nxeddem aṡḡli: D lḡebb lemluk mi ara yili ur yewwi ara ad t-id-ksen seg tejra ad t-dzent i warrac ad as-xeddmén cuṡ n sekkar yif lḡus n wassa. Yella dayen uḡiyac ad t-id-ksén seg lexla ad t-ssident ad yeww cwiṡ deg aman sin ad t-zmiḍ ad as-teḡgeḍ cuṡ n lmelḡ ad yemmečč s weyṡum. Agersal dayen sewwayen-t di zzit am uksum. Yella dayen ttarfes sewwayen-t di zzit yerna ziḍ aṡas. Takilmuṡ, at zik sewwayen-t am lbaṡaṡa. Abelluḍ ad t-id-nekkes d azegzaw ad yeqcer tikwal akken s yiqecran ad t-teddzeḍ alama yenyed ad t-fetlen-t d seksu qqaren-as seksu n ufexsi.

ziḡamureleqvajəltxussəxəmənaʒəqḡurxədənəuyiwinswaḡalxedməniwəqsijənəivaqijinswaḡa
 lənəksuskarəəlaəwəqsioəədzənəḡsifəlfələuyənəḡysb°əskaṡxədmənifləwb°əskaṡəifərfiḡinziḡəil
 awinaḡsirḡəntirḡənaḡsirḡəntəimzinaənarəntsiḡufanaḡufiswaḡalilaəməslənaḡalaənəxəmdiḡufa
 namevətijinjəlauxufiifəttidənəəlaəḡufiəiniḡmanakk°əḡirḡənəaməttuəziḡatəzḡnnaḡiəəssirə
 atssənduəaxsajəziḡixsajiniḡḡsəndujənəaxsajəagiḡamḡajidməḡqiəixsajinziḡanəḡətsitirinmij

əbb° aiməχliðusənduadawintəaniltarləxlaaprilawanninəəsslqahwaldzəwajahntlaəaaəttjəneanilts
 inikmanakk°əabuzəllanigaðsiqarənarkulsəəmzinioəxmənaðsəhnəntəimzinaəzəntəilawinak
 kaixədməmənttsibibintsiləxlamaraðasakurutsruhujarahaaðizmaifərifərziχntəyafəbb°adaðjədzam
 əqarqufəagituraioəxməntiləhədzəbaðxədməntafəbb°adðəgəfknəkəðəgikimajiliinəvgiaəxmə
 ntəðəguðiaəyūənttsiqərfuinaəfəbðəntsiðuðanuləhədaməuraakazaðijvəðsifəssənaðjəbb°adifətt
 səəfwiťwitaħəddursuwəngirəðəndəgasstařufəuləhəðaxxamunəttsegaraahəddurðkətsəfənəwərs
 řafsueurənaħədduraðnttsəyləmsəmmənoikřifinlilantəəkrifinttsəbb°antamləsfəndzəurausađwini
 əənjəsənəaəbb°əntamləsfəndzəttəyərəđjiwənumbadatsfəbðəđatsarnuđfəllasəajəđnniqqarənəsə
 ikrifinlmattəvilləsəksuuvəlludfəlləsəksutəməzinillauhəttiladisaaflimayərsalnnitəməzinmajadiðie
 ssireəzuranniaðidəarəmađwajəđəəsxədmənzixəilawinaðxədməntarəəssirənnittsawəzəntəðəgida
 xatəřurzřintməlmiaəəntidssahnnuvazixagərsalğirəðənoəttəntəilawinkuləřiwargazsəksutəməzin
 qqarənasavrarařwinisanařlimahətilnuk°niðiemurənoəkakaisqqarənziχulařsmiðəiməyzəəəsnəx
 əməřwittfəlfəltəvsəltəavufəəteəlavufəəteəxsajəsueziχdisəksuðukřumðkəttəawintdayərsalsilə
 xləxədməntəavərkukəseiyərsalənziχvivřasaətsəyūəntakřumnvivřasijərwanñiakk°adksənsioəkə
 đdiwəutəđəgirənaraađiriðinamanatsnəyūəntəðakřumijərwanillawəřumnzəəarəkrumnfəlguei
 mzinəəlləəəməzinivawənoizəmmiəlləfəəizəmmiəixəltənnuknisəəwasifmiktəksənfřansalquən
 əsnulfəəiviwəifarisəðahrawanəsaazədzijyðawřakəməqqidəioəvhireətsidksənlbatətaətsħukkəns
 azřuatssəbb°əndəioəgginəkətsřfərəntəđəřlxəntəðəysagarsaltəyūəntidtsiqərfuinsəbb°ajəntəamə
 untznzizənttsəjsilqahwamađtsaməuntniðənatənttjifəlfəlnəkəstməllalinnəkəwajənniðənzixmar
 uħəntəilawinaləxlaəəttəsnwřzazəuzəđlaəurawigiačk°uləhədiəənnxədməəavərkukəsmadiləllil
 fanmadayəməəslieñxədməðakənoəavərkukəseəđijənnajərłajvəđakčk°xədmənsəksusujaziđəakəna
 əəzlundəguxxaməðakamađiwəəuðəffəlltsaməkrəaətswalidəčk°idəmənsuflauðəffəlllanwidayisəbb°
 ijənoikřifinnəkəħəddurəđilajəwinisanađizluaxəřfiwinusanaraađinfaqsəvəhnninəəsslqahwasəəkr
 finakk°ləsfəndzəisliəməəədduassnniueəttəawijidiəsiqihadawinlqaləvtəkrifinaəđrnunəisnitstəřvu
 linmađlqaləvxədməntəswəχalamlqatsəbbaltađisaařussjawajəđsjařlanwigađiwumieyūənlkřumw
 ijađlalazixulaħədafřizidiraksumakk°ənurixəttəřarəxədməntəslməłħttaliqəntmijəqqurəssřařufəə
 əxədməntəksuðukřumadařəðəđəiwlijinaməssłajəxədməntəðakənaħəddurəməllalindəxəjujəřkia
 əixləđəđəyəsəřrənoəvaqieñsəksueəvaqieuħədduraəđrnunəizəřlinaəđttjənakk°jagğalənamənzixn
 əttəyəməđəgjidđiðənmajəməzəluqəřwəřujəđdiðnniasxədmənařwəntəməzinaəəřhlulintaəətsləntu
 mbadađjənfəwwəħəđəssinađizurənuχarufəəzəđəntəswəzəduzəxədməntəsusəřařvajlunəřrusueřuđəř
 kanikəđiəəřkukinxədməntəswəχalziχulařřsavunnxəđdəməvazinsləřjifjakk°ləxlaəxədməntəwřə
 ntəməzinřkəlləřřirawəssazixnxəđdəməřəđliðhəbləmluχməliurb°inaraəeidksənsitəzřaaəədzəñ
 iwqřrařjəlləuəřkəřařəeidksəntsiləxlaəəəssirəntəđəjəbb°řwitəđəgamanatəzməđasəyūəđřutlməłħn

1. divers		
date de collecte :	12 / 3 / 2015	
lieu :	Village : Timeghras	
support de l'enregistrement :	Dictaphone	
durée de l'enregistrement :	8min et 17 s	
lieu de l'enregistrement :	Maison	
sujet de l'enregistrement :	Les plats et les ustensiles de cuisine	
Y avait-il un public ?	Non	
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	hedjila	
Date de naissance :	84 ans	
Sexe :	Féminin	
Village d'origine :	Timeghras	
Tribu :		
Domicile actuel (village, région):	Village, Timeghras Commune : Ait Ouasif	
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	/	
(Au travail :)	/	

(À la maison :)	Kabyle	
Séjour (s) à l'étranger	/	
	/	
Durée du/des séjour(s)	/	
Scolarité et formation	/	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Kabyle	
Profession :	Femme au foyer	
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	Aucun lien	
- lieu d'origine :	Timeghras	
- scolarité (et langues d'enseignement) :	/	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	Marier (mère de famille)	
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	
attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	Kabyle	

3. Collecteur		
nom, prénom:	Amrane Dalila	
langue (s) parlée (s) :	Kabyle-Français-Arabe-Anglais	
origine :	Tizi-ouzou	
relation enquêteur-enquêté :	Aucune relation	
4. Debriefing		
conscience du micro :	Oui	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	Mal alaise	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	Mal alaise	
5. Autres infos		

Di tkuzunt, ad nerr tuggi, ad nessired leḥwal, ijeqḍuren n wakal, ad neddem aseḡfel ad netṭḥukku yis d win i d ṣṣabun-neḡ, imir ad neddem aseḡfel, taseksut, tuggi, ad neftel seksu, seksu-nni issa abelluḍ ad t-neftel di tbaqit, llant tbuqalin i waman, izyaren ad ten-ttebbaba yeḡ izugar-neḡ ad narem, Izyaren-agi d ajeqḍur meslen qedden ad ten-ttebibbi. Zik ad d-nawi amḍur si lexla wagi n tneqlin ad iyli mi ara yili urad i yewwi lexrif, ad yeḡli sin ad nṛuḡ ad t-id-nelqeḍ ad t-nezzu sin ad t-nawi yer tessirt ad t-id-neḡḍ. Axaluḍ: Ad nessif timḡzin. Akarfa-nni ad nekkas seg temḡzin ad t-nekkas ad t-id-neḡḍ ad t-nečč, ad neddez afexsi, abelluḍ mi ara

d-yeyli d azegzaw d iħellaḍ seg laẓ ad t-nenyed ad t-nernu i wewren ad t-neftel s seksu ney ad t-negg d ayrum. Nxeddem aqfel: Ad nexdem ifelfel i weqfal, ad negg timegzert, tabuftat, tiżemmit. Ad d-negmer leħcic ad t-id-nawi ad t-negzem am tyeddiwt ad t-nečč, ad d-nyiz tibiwt seg wakal ad neččar iqecwalen ad ten-nawi yer llaynşer (yer tala) ad ten-nessired ad ten-id-nawi ad ten-nesseww di tuggi sin ad ten-nefraḡ anecta, anecta akken nella d agalen ad nečč. Zik neġaġġa zzit deg yecbula, tiqellalin, llant tbidunin-agi n blastik. Nxeddem tamlawent; Ad nerr tabaqit, ad negg cuṭ n tebşelt cuṭ n tlexlat, ad neddem awren mi yiwlen waman-nni ad t-textux ad tt-narwi s tejyelt, arwi arwi mi tewwa ad tt-id-nessers as-negg cuṭ n zzit ad tt-nečč. Di lmulud llan widak ixeddmn acewwaḍ llan wiyad ttawin-d iyuzad xeddmn seksu, Kull yiwen ayen issa ad t-ixddem. Nxeddem iwackanen: Awackan d ayrum. Di tudrin nniḍen mi ara ad d-ilal uqcic xeddmn uftiyen nekkni ur ten-xeddem ara. Dagi mi ara teddu teslit ad negg tameyra, ad neslilew ad d-awint akk adrum-nsent ad d-yekcem, mi ara teddu teslit ad tawi lgaṭu, tisfenġtin, timsemnmin, tiyirfin, tiħbulin, tiħbulin-agi neqqar-asent dayen tisfenġtin. Tella tbuftat n texpayt, ad sewweḍ tabuftat am ucewwaḍ as-tetfeḍ lmus ad tt-tuqmeḍ akk akka d tirbatin sin ad t-fur, ad t-sewwed lxuḍra-nni di tuggi sin ad tt-tarred yer lxuḍra-nni di tuggi. Timegzert n yibawen: Ad tt-teggud ad tt-tarked, ad tt-tarked ad tt-tferqed tiyennatin di tbaqit ad tt-teggud sin ad tt-tjebdeḍ mi tewwa llubyan akked lebşel-nni di tuggi ad tt-tegreḍ yer tuggi. Yella umeḡuḍ: Ad d-ddmeḍ ayrum ad t-fetteḍ akk cwiṭ cwiṭ ad as-ternuḍ ifelfel ad as-txedmeḍ zzit, lmelħ ad t-tawjed s ufus sin ad tt-ččeḍ. Tibiwt: Ad tt-id-nefru di lexla, ad tt-id-nawi yer laynşer ad tt-nessired ad d-nawi ad nerr tuggi ad tt-negger yer dixel ad teww ad teww mliħ sin ad tt-id-nessureg yer tbaqit ad tt-nesselfey sin ad tt-nexdem d tannuzin sin ad tt-nefreq tagi i d tibiwt. Di tacuṛt ad negg timsemnmin, Tiħbulin, Kull yiwen d acu ara d yesseww deg uxxam-is. Tiħbulin ad tent-negg am temsemnmin ad ggunt ad ggunt alama, ad asen-teggeḍ tarektit ad ten-tessersed di lħila mi i d-ulint ad tent-jebdeḍ sin ad ten-tarred ad wwent.

ḍiøkuzuntanərreuggianəssirəḍləħwalijəqḍurənb° aħalanəddəmasəqfəlanəttşukkuysəḍwiniḍssa
vunəkamiranəddəmasəqfəlasəksutəuggianəfəlsəksunniisaavəllūḍaənəfəḍḍiəvaqiəllantəvu
qaliniwamanizjarənaəənəttəsbabafzuyarnəkadnayəməizjarənagiḍaḍəqḍurmələntziḡadnawiamḍ
ursiləxlawagitnəqlinaḍiḡlimaliuraḍjəbb° iləxřifaḍiḡlianuhaəidnəlqəḍaənəzzuaənawiarəəssirəa
əidnəḍḍəissirəb° amanaxalūḍanəssifəimzinaḡarfanniadnəkkəssioəmzinaənəttjnxəddəmaqfalif
əlfəlanəyəiməgzərəəavuvəatəşizəmmiəənəymərləħjifəidnawiaənəgzəməməəḍdiwəənəttjə
nəziəiviwəsəḡaħalanəttjariqəşwalənaənawialajnsaraəənəssirəḍaənəssəbb° ḍiəuḡḡiaənəfraqaḡkə
nnəlləḍagalənanəttjəənəḍhənaənəttjizixnəḍḍaḍḍazziəḍəḡşvulaəiqəllalinllantəbiduniagiḡblastik

nxəddəməamlawəntanərreəvaqieanəyʃutləvʃəʃutadnəddəməwərənmiɣəwɫənɯamānniəənxəð
 mənimirənətsəxtuxəəmlawəntn̄niatsnərwiʃəʒkəltmiəəbbʰəʃsidnsərsasnyʃitn̄zziəətsnəttʃəilm
 uluðllanwiðəxixəddəməʃəbbʰəʃllanwijadtt̄sawindijuzad̄xədmənsəksukuljiwənajənisaətsixəðm
 nxəddəmiwəʃkanəndəkrumədiəuðrinnidənmadilaluqʃiʃxədmənufəijənnukʰniūənxəddəməraðagi
 maəədduəəslieanəyəaməkr̄aanəsliləwəddwintak̄ʰəðrumnsənəðjəkʃəmmaəədduəəslieətsawilg
 ətueisfənd̄ʒəineimsəmnineih̄vulin̄nəqqarasəntəðakəneisfənd̄ʒəineəlaəvuəəttəxsajəadsubbʰəð
 əavuvəətsəxsajəamʃəbbʰəʃdəsəətfədd̄lmusatseuqməðak̄ʰəkkəəiməgzəreivawənətsəəȳȳəddətsəə
 r̄xəddətsəfərȳədd̄tsijənəəinak̄kaədiəvaqieətsəəȳȳədd̄tsinatseʒəvədd̄miəəbbʰəʃlluvjanak̄ʰəðləvʃəj̄nn
 iðieuḡgiȳəll̄aumədd̄ʒuədd̄mənəkr̄umaəfətt̄səənakk̄ʰəʃwit̄ʃwit̄astərnud̄ifəlfəlasəxədd̄mədd̄zziəlmə
 h̄sinat̄tt̄ʃədd̄əiviwəətsidnəfrud̄iləxlaətsidnawialajnsərat̄snəssirədd̄adnawədd̄anərrəuḡgiatsnəȳȳərar
 əxələtsəbbʰəʃsidnəssurəȳəəvaqieətsnuqəmak̄ʰəkkəsinat̄snəȳȳətsinuzinsinat̄snəfraq̄diəʃurəə
 əȳȳəntəimsəmnineih̄vulin̄wigaədd̄ajawinsilarvaadq̄dunkuljiwəndəʃuajəssəbbʰəgux̄xamisəih̄vuli
 nəəəntəȳȳədd̄aməəmsəmninaədd̄ȳəntalamaasənt̄ȳȳədd̄əarəkeitaəəntsərsədd̄il̄hilamidulintaəənt̄ʒə
 ədd̄akkasinaəəntəərrədd̄əəbbʰəənt

1. divers		
date de collecte :	10 / 3 / 2015	
lieu :	Village : Belghezli	
support de l'enregistrement :	Dictaphone	
durée de l'enregistrement :	10min et 02 s	
lieu de l'enregistrement :	maison	
sujet de l'enregistrement :	Les plats et les ustensiles de cuisin	
Y avait-il un public ?	Oui	
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	Niama	
Date de naissance :	40 ans	
Sexe :	Féminin	
Village d'origine :	Belghezli	
Tribu :		
Domicile actuel (village, région):	Village, Belghezli Commune : Mekla	
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	/	
(Au travail :)	/	
(À la maison :)	Kabyle	
Séjour (s) à l'étranger	/	

	/	
Durée du/des séjour(s)	/	
Scolarité et formation	/	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Kabyle	
Profession :	Femme au foyer	
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	Aucun lien	
- lieu d'origine :	Belghezli	
- scolarité (et langues d'enseignement) :	/	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	Célibataire	
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	
attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	Kabyle	
3. Collecteur		
nom, prénom:	Amrane Dalila	
langue (s) parlée (s) :	Kabyle-Français-Arabe-Anglais	
origine :	Tizi-ouzou	

relation enquêteur-enquêté :	Aucune relation	
4. Debriefing		
conscience du micro :	Oui	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	Alaise	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	Alaise	
5. Autres infos		

Ger dduzan akk i nessexdam akk zik: Taḍebrit nettaḡḡa deg-s zzit, taccuyt, taseksut n wakal, tabaqit, tarbut nxeddem deg-s ccarb, ccarba-agi ad as-nexdem tibṣelt, ticcirt, tifelfelt, Yebaṭaṭa ad tt-nerr yer lkanun ad teww imir ad d-neerek cuṭ n tcewwaṭ, tacewwaṭ-agi nexeddem-it am ufdiṛ ad tt-nesseww s ufella n ccarb-agi, ad nekkes ticuftin-nni ad tent-nedhen, ad tent-nečč, ad neḡḡ daxey-nni kra ad d-yefsi ad yuṭal d ccarb. Yella dayen ukufi: nettaḡḡa deg-s irden, nnaema, ibawen, iniyman. Tella dayen tsebbalt nettaḡḡa deg-s aman. Lemkub: nessexdam-it mi ara nesseww tiyirfin. Ger akk isufar i nessewway akk zik nxeddem abiṣar, abiṣar n seksu nxeddem-it d azuran nfettey-it s uyerbal imcarceṛ, nxeddem-as tacnit, tacnit-agi d ibawen ad ten-farreq akk d imecṭaḥ, nxeddem-as lleft s yiffer-is, lebṣel, taxsayt tawṛayt, ad neēddi ad nefel seksu-nni ad t-neṣfur, Ma d lebṣel, taxsayt-agi ad t-nerr yer dixel n tccuyt ad wwen seksu-nni ad yettfuru, melmi yefur ad rkelli seksu-nni ad t-nesmir yer dixel n tccuyt-nni sin ad t-id-nedhen yer tarbut, mi ara sseqfen waman. Llant diṭ tyirfin, tiyirfin, ad ten-tneerek ciṭuḥ, ad as-nḥiwey aman ama ḥuyyin-t, sin ad tent-nesseww di tarbut, ad d-netteemmir s uyenḡa ciṭuḥ, ciṭuḥ ad tent-nṣum s lemkuḅ, akken ad cuffent. Tella diṭ tcewwaṭ, tacewwaṭ: Ad tt-neerek, ad tt-nemsel s lfarina ad tt-id-nesseww di lkanun, Yella wefdiṛ: nxeddem-it mi ara d-arew teqcict, ad nruḥ ad as-nhenni as-nawi afdiṛ. Nettaw-it i teslit azekka-nni, ad neččar lḡefna n wefdiṛ as-t-nawi. Yella weyrum bu sebea n leḥwal, ayrum-agi

bu sebċa n leĥwal d aṡrum aquran nxeddem-as sebċa n leĥcawec: Lkeṣber, ticcet, lebṣel, maedennus, feygu, lekrafēz, nnaēnaē. Ad negzem akk leĥcic-agi d amecṡuḥ ad t-nernu ƣer wewren-nni n yirden neƣ n nnaēma ad t-nexleḍ ad as-nexdem cuṡ n lemleḥ d waman ad ten-narwi, ad nexdem taḥnunt ad t-id-nesseww di lkanun wagi qqaren-as aṡrum bu sebċa n leĥwal. Yella ucarrid: accarid-agi d aṡrum xeddmēn-t s ucraw n lxeḍra neƣ acraw n lleft ad t-rren ƣer tcccuṡt ad yarkem melmi yewwa ad t-id-ssarsēḍ ad t-sqitṡeḍ ad t-xedmedḍ d takennurt imir ad t-mesyēḍ ad t-rreḍ ƣer lkanun ad yeww. Yella udaryis, adaryis-agi xeddmēn-t mi ara tekcem tefsut, adaryis-agi d leĥcic tteksen-t-id deg uearqub, ad ksen aṡar-nni-ines ad t-sqecren, ad t-ssirden, ad t-rren ƣer tcccuṡt, ad yarkem sin ad sfuṡen fell-as seksu-nni akk d isufar-nni akk ara as-rnun ger isufar-agi akk is-xeddmēn, xeddmēn-as llubyan, llubyan bu timiṡ, llubyan acebḥan, lḥemmez, ibawen, lebṣel, ṡrudya, lbaṡaṡa rennun-as aqeddid, aqeddid-agi yettak-as yebena, melmi i wwan akk isufar-agi, ad ten-t-sfuṡeḍ ƣef udaryis-agi sin ad t-rwiḍ netta d seksu-nni akken ad as-yefk rriḥa, melmi yewwa ad t-dehneḍ ad as-t-rnuḍ timellalin s ufella, wagi nxeddem-it ma tekcem tefsut. Yella lesfeng, lesfeng-agi dṡa aṡas it-ixeddmēn mi ara tezweḡ teqcict, tteemmiren-as taqeṡṡart, llat kra n tmura ma yella ur wwin ara lesfeng am akken ulac dacu i tewwi teslit-nni d yeēada ilaq ad tawi lesfeng.

[illegible]

maræœkʃæmœfsuæðarjisagiðlæħʃiʃtsæksəntidgʃarquvadksənazarninəsæsqəʃrənaəsirðənaœrrə
narœʃʃjəœðjarkəmaðsfurənfəllassæksunniakk°əðisufarnniakk°asrnunʏərisufaragiakk°isxəðmə
nlluvjanlluvjanvuəimiʃlluvjanaʃəvħanlhəmməzləvsəliva wənzrudi jəjbətətarənnunasaqðidjəttəsa
kasjvənnaməlmii vanakk°isufaragiaəəntsʃurəðimiraʃuðərjisagiatrwiðnəttəsaðsəksunniatsʃurəðaf
uðərjisagiakkənəsʃəfkriħaməlmijəbb°aatðəhnəðastarnuðəiməllalinsufəllawagin xəddəmiəmaəœ
kʃæmœfsuə

1. divers		
date de collecte :	10 / 3 / 2015	
lieu :	Village : Ait zellal	
support de l'enregistrement :	Dictaphone	
durée de l'enregistrement :	17min et 49 s	
lieu de l'enregistrement :	Maison	
sujet de l'enregistrement :	Les plats et les ustensiles de cuisine	
Y avait-il un public ?	Non	
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	Newara	
Date de naissance :	73 ans	
Sexe :	Féminin	
Village d'origine :	At zellal	
Tribu :		
Domicile actuel (village, région):	Village, At zellal Commune : Mekla	
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	/	
(Au travail :)	/	

(À la maison :)	Kabyle	
Séjour (s) à l'étranger	/	
	/	
Durée du/des séjour(s)	/	
Scolarité et formation	/	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Kabyle	
Profession :	Femme au foyer	
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	Aucun lien	
- lieu d'origine :	At zellal	
- scolarité (et langues d'enseignement) :	/	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	Marier (mère de famille)	
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	
attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	Kabyle	

3. Collecteur		
nom, prénom:	Amrane Dalila	
langue (s) parlée (s) :	Kabyle-Français-Arabe-Anglais	
origine :	Tizi-Ouzou	
relation enquêteur-enquêté :	Aucune relation	
4. Debriefing		
conscience du micro :	Oui	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	Mal alaise	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	Mal alaise	
5. Autres infos		

Ger leḥwal n zik nessexdam : taccuyt n wakal, Taseksut n wakal, Ṭaḡin n wakal, Taḍebsit n wakal. Asewwi-nney d abiṣar, D aṛbuz, D akennur, Seksu n nnaema, Tayrumt n yirden, Seksu i yargazen taglest(tabarbuct) i tlawin, zik tamɣart ad aɣ-d-heggi awren i leftil nettat ad aɣ-d-yefken di tkufit, nsewway deg yesɣaren di lkanun nxeddem abazin n tcetriwt akk d tsemmumt ad tt-tesebaɗ ad tekseɗ tarirast, aṛegma ad as-tt-teṛnuɗ. Ad ɣmey takennurt: Tibidas akk tcetriwt, tacetriwt-nni ad tt-array yer tarbut ad d-ḥmu ad as-rnuɣ seksu ad tt-ččaɣ. Abiṣar: ad yeww s lleft ad t-zzuzreɗ s uyerbal-nni azuran ad sfureɗ seksu-nni, Lleft-nni ad iffur ad t-greɗ yer tccuyt mi yewwa ad t-greɗ seksu-nni yer daxel ad t-ṛwiɗ akk. Nxeddem dayen seksu n

yirden akk teglest. Taglest: nxeddem-it s teclemt-nni n nnaema ad tt-neftel d taglest mi tewwa ad neftar akk s tlawin s tina ma d seksu i yergazen. Zik ulac anda ara neğmee lehwal ur yelli **ubifi**, Ur telli texzant, Ur yelli..... D adekkan dixel n wexxam, Lkanun, Taṭiṭuct n weḥbus anda ara teğgeḍ aḥbus. Aḥbus d wagi i d-ittaken zzit. Zik ulac **afrijidir** njemmae di tkufit ama d irden ama d nnaema ama d iniyman ama..... Ma d zzit neğğağa-t deg ucbali nettæmmir-it-id yer tgamilt ney tiywasin-nni n zzit, Ney mi ara ad d-awiḍ azemmur teẓdeḍ-t ad yars di teccuyt nnig lkanun, Ney aḥellab akken ad d-ḥmuḍ azemmur-nni ad yefsi d zzit. Ma d win n ucbayli yeččur zeddig wina ad d-yağew. Aman neğğağa-ten deg usagem nesmarayi-ten yer ubuqal n wakal akken ad nessew, Abuḍ-nni n ubuqal nxeddem-as lkayeḍ ney muc ad ḡlin yer-s yizzan, iyi nessenduy-it di tbeqluḡt, zik-nni ulac s waṭas iyi. Di yennayer mi ara ad d-yaweḍ junbi mayella teseiḍ aqcic ilaq ad d-mesleḍ afḍir ad t-farqeḍ i taddert, di yennayer dayen ma yella teseiḍ aqcic lemeṛ iṣeṭṭel ilaq ad as-tmesleḍ tacekkart n wewren d afḍir ad t-farqeḍ akk i wedrum ad d-rnuḍ xemsa n yeblatuyen n tmellalin kull axxam ad as-tefkeḍ tlata n tmellalin ad as-ternuḍ afḍir ad yarwi mnaṣef di seksu-nni ad t-dehneḍ s zzit ad d-æmreḍ ad as-ternuḍ snat n tefḍirin sufella n tḍebsit-nni. Deg wussan nniḍen kullec nessewway-it s smid. Afḍir-agi kunwi teqqarem-as aḥeddur . Di tmeṡriwin nessewway seksu n yirden ad ččen akk lyaci, mi ara tili tmeṭṭut d timnifrit zik-nni as-tesewweḍ aḍebsi n tmellalin, ad d-qluḍ tassemt n tegzzelt di lmeqli as-teččareḍ taḍebsit-nni, ma tura as-tawiḍ akaju n wefḍir ney akken id as-teqqarem aḥeddur, akaju n lesfeng, akaju n lḥelwa, as-ternuḍ igarwajen, tameccact, tameccact n wezger kunwi teqqarem-as taqeṣbuṭ. Di lmulud ad nessew lesfeng, ad nemsal afḍir, lemsemmen ad necceḥ akk tiftilin ad neqqen akk lḥenni. Lesfeng ad t-nexdem d tabunnit ad t-nemsal, ad t-fluḍ di tlemmast ad t-greḍ yer lmeqli .

Agrud mi ara ad d-yesemṡi as-nexdem iwzan as-tesmiṛeḍ iwzan-nni yeḥ uqqaru-is, ad ten-id æmreḍ yer tqessult ad ten-tsewweḍ ad ten-tfarqeḍ akk i waylam, Tameddit-nni ad txeḍmeḍ imensi s weksu ad d-necdeḍ akk aylam ad ččen, ma yessemḍ-id sufella ad d-awiḍ aqarru n wezger, mi ara yeḍher ugrud ad nemsal afḍir ney ssin i umeḍhar-nni tameddit-nni mi ara yeqqen lḥenni ad sbuyyurent tlawin aḍebsi n wefḍir ad as-ternuḍ timellalin sufella, Azekka-nni mi ara trefdeḍ ad yeḍher mi i d-yewweḍ s axxam lyaci-nni imara ad fetren seksu s weksu. Akennur nxeddem-as tibitas, tasemmunt, tacrawt, ad ten-tesewweḍ dixel n tccuyt mi tewwa ad tt-teẓmeḍ ad as-ternuḍ cuṭ n wewren ad t-id-mesleḍ d icarrid am ucewwaḍ a yirqiq. Tura tella nneema yella smid yella kullec. Ameqful: ad t-gezmeḍ arregma, tiriras ad d tarreḍ yer tccuyt ad ifuṛ ad as-ternuḍ cuṭ n seksu n nneema ney n yirden ney n smid, Seksu-nni ad ifuṛ weḥdes mi yefuṛ ad as-tt-ternuḍ i rregma akk triras-nni. zik-nni nxeddem ayrum n

ujeġġig, ma tesseið ibawen ney ajilban maena tura ulac-it. Ajilban-nni ad t-id-awið ad d-aġwed am mud-ney sin ad t-id-zzuð di taġin umbaed ad d-dmed tissirt-nni n lqa ad t-zdeð, Ad d-izeð ad t-uqmed imir cuṭ n yirden akka arraw-ney ssin ad as-ternuð uraw n ujeġġig-nni, ad t-ssifeð, ad t-arwið. zik ulac iyerbalen-agi, Nxeddem iyerbalen n ueggad imiren ad as-ternuð seksu-nni sin ad ččen akk lwacul seg yiwen n udebsi. Zik llakruṭ ulac lesfeng, haça mi ara yili d leewaceṭ ney d leid ma ruḥent yer tmeqbert ad d-earkent cuṭ n wewren n yirden ney d leid mi ara ruḥent yer tmeqbert. Abazin-agi n ubeququq a t-id-awið ad as-tekseð affar-nni ad as-teġġeð kan acebhan-nni n dixel ad t-gezmed akk sin ad d-terreð tarbut n wakal ad yarkem ad d-yefk aman sin ad ilxez ad ilxez mi yewwa ad as-arnuṭ ijeġġigen n lqares ney tasemmunt, ijeġġigen n lqares d isemmamen-nni ad ten-gezmay akk akka widak, mi yewwa ubeququq-nni ad ten-gezmeṭ akk sin ad as-rnuṭ ijeġġigen-nni akk tsemmunt ad teww di tarbut, ad reggiṭ ad reggiṭ ad smendageṭ isufa, ad reggiṭ ad reggiṭ alama yefsi ad eeddiṭ imir ad as-rnuṭ cuṭ n wewren s ufella ad rwiṭ ad rwiṭ, mi yewwa wewen-nni ad t-id-ssersay yer lqaea ad as-rnuṭ zzit ad nečč imir nekk d warraw-iw.

ləhwalnziχəafujəb° aχaləasəksutəb° aχaltədʒinb° aχalədəvsitəb° aχalasəbb° inəχdəvisarədarbuzdə
kənnursəksunnaməəχəruməgirdənsəksuijargazənəayləsəiələwinziχəaməχəəχdhəggiawrənəl
əfəilədnəttəsaəadjədmənəiəχufiənsəbb° ajdəgəχəχəndəilkanunnəddəməvazintəfəriwəakəkdətsəmm
uməatsidsəbb° ədədksədəχərirasəχəyumaastəarnuədədzmaχəakənnurəəuraatssəbb° aχəivədəsak
k° təfəriwənniatsəraχəχəχəvəuədhmuasrnuχsəksuaəəttəjəχəvisəraədjəbb° slləfəatsuzrədsuχərv
alnniazuranatsfuraədsəksunnilləfənniəədifuraətyrədaəəfəfujəmiəbb° aatyədsəksunniaədaχəlatə
widakk° nχəddəmdəχənsəksugurədnakkədaəyləsenχəddəmiəəfəlmənninnaṭmaatsnəfəəltəsay
ləsəmiəəbb° aənəfəərak° sələwinəinamədsəksuijərgazənmaəddəzəfunaginəfəttəlak° b° aχalziχ
andənəzəmmaṭləhwalurjəlliubifiurəəlliəəχəzanturjəlliədaəkkəndəaxəlb° əχəmlkanunukəssəəatitə
fəb° əhχusandəəəədzədaəhχusədwagiidətsakənzziəuləfəlaədsəvunnəssiriədaəksəsuəswamənkənula
fəfiriəzidərnəzəmmaṭiəχufiəaməədirədnəmaədnəṭmaəmaəiniəkmənnəkədaəmlkanijəzəziəiχufa
əinniməədzziəənəttəsadəzətsədgufəvalinəttəṭəmmiriṭsidərtgəmiltnəχəiχwisinninnəzziəənəχmadawida
zəmmurəəzədaətsəsdənniylkanundəiəfəfujənəχəhəlləvəkkənatədaəhχmuuzəmmurnniəədjəfsizziəəm
ədjəfsiədzziəmaədwinn° əfəvajlijəttəfuraəziəywinəadəjadəzəwəmannttsədzəəəndəgusayəmnəsmərajiə

ʔnʔxʁuvuqalb° aχalnʁəbb° abudʔnniuvuqalnʁəddəmaslkʔʔnʁmuʃaδʔlinkursjizaniʁinʁssənduj
 iəδiəvəqluzəziχʔnniulaʃatasiʁiδijənnajərmaraɟawəɟʒunvimajəllaəʁsiɟaqlʃiʃilaqasəməsləɟafɟ
 iratfərqəɟiəəddarəmaəʁsiɟaqlʃiʃləʃmʁisəʔʔlilaqatʁməsləɟəʃəkarəb° wʁəndəɟafɟiratfərqəɟəʔakki
 wəδrumadarnudʁəmsaiplatʁəntməllaʃlinkulaxamasəʃkəɟsnaətməllaʃlinmajəllaʃumməntasəʁ
 nudafɟiraɟəwimnasəʃʔisəksunniatəhnaɟsʒziəatʃəʃmʁəɟasəʁnudsnaəntəʃʔiʃinsufəllaʃlatəʃvsiə
 ʔniəgussannidənnʁəbb° ajiəssmiɟafɟiragikunwiəqarəmasaħədurδiəməʁwiʔnnʁəbb° ajsəksug
 irəənaδtʃəʔnakk° lʁaʃimaraəliəməʔtuətsimniʃriəziχʔnniaasəʁəbbəħaɟəʃvsiʔməllaʃlinatʃqluəʁssə
 mənəʁəigʒzəltəδilməqliasəʔtʃəʃarəɟəəʃvsiʔsʔnnimaδtsuraasəawidəkaʒub° əʃʔirakəʒuləʃfəndʒak
 əʒulħəlwaaʁənuδəaməʃʃaʃəb° əʒgarəδilmuluδanəʁssəbb° ləʃfəndʒanəʁmsəʃafɟirləʁmsəmmənəʃ
 ʃəʃlʁakkeʃiəʃilinanəʃqəʃnħəʔnəʃləʃfəndʒəʁnəʁəδəʁntʃabunitsəʁnəʁmsəʃlatʃəʃfluδəʃiəʃləʁmʁasəʃatʃəʃəʃ
 rəɟarlməqliiməʁsinlmuluδnʁəbb° əʃaʃaziɟəδilkuʃaagruδmaradiʃsəʁmʁiswaddaʁnəʁəδəʁmiwzanatʃ
 smirəɟiʃwzanəʃfuqarʃusaəʁnidʃəʃmʁəɟarəqəʃssultaəʁəntʃəʁbb° əɟəʁəntfərqəɟəʔakkiwajlaməʁaməddiə
 ʔniatʃxəδməɟiməʁsimajəʁssəʁmʁidsufəllaʃadawidəqarʃub° əʒgarəʁakəʁnnurəʁnəʁəddəmasəʃiʃvəʁasəʁ
 əʁmmuməʁəʁəntʃəʁbb° əɟəʁaxəʃlʃəʃuʃəʁmiəʁbb° aatʃəʁəʁzməɟatməsləɟəʃiʃkaridəʁmʃəʁbb° aɟəʁaməʃfulatʃg
 əʁzməɟrəʁmaəʃirirasatʃəʁrəɟəʁəʃʃuʃəʁatfuratʃəʁnudsʃuʔnʁəʁksunnaʃmanəʁgiriδəʁnnəʁəʁnsmiɟaδiʃir
 wəħəδəsəʁəʁnudsʃirəʃmaakkeδtʃirirasəʁnniziχʔnniaʁumuzəɟəʃiʃyʁmaəʁsiɟiʃvawəʁəʁzilvanəʁuraʃi
 əʁəʃidawidəɟaʒwəɟamudnəʁsinatʃzudəʃiʃtəɟiʃnambaʃdatsdməɟəʃiʃsiriʔnninlqaatʃsɟəɟəʃatʃuqməɟu
 rəʃwʔnnəʁsinasəʁnudsʃurawuzəɟəʃiʃyʁnniatʃiʃfəɟatʃrwidʃiʃχuləʃiʃkəʃvaləʁnaginʁəddəʁmʁəʃvaləʁnuʃəʁg
 gəɟiməʁəʁnakinəsəʁnudsʃəʁksunniimiraδtʃəʁnakk° lʁaʃulʃəʁgjiwəʁnuδəʃvsiʃiʃχlʁutʃlħəδləʃfəndʒ
 majiliδlʃaʃwəʃarnəʁəδlʃiʃiʃəʁmaʃuħəʁtəʁəʁməʃqvarəʁadʃaʃχəʁntʃuʃb° əʃwʁəʁngiriδəʁnaəʁtʃəʃvəʁəntəʃiʃdʒuδəʁn
 ʃəʃvʃanəʁxəʁmsaaəʁəʁnawinaʁəʁməʃqvarəʁavazinagiʃb° əʃvquqəʃidawidəʃatskəʃəʁakkiʃəʁnniatʃsɟəɟəʃəʃv
 ʃəʁnnindaxəʃlʃəʁgəʁzməɟəʁakkiʃmāraatʃəʁrəɟəʁarbutʃuʃb° aχaləʃdyarkəʁmmatʃiʃasʃnudsamanwəħəδəsəʃi
 rʁəʁmāδiʃakamānaδilxəʁsmijəʁbb° aasʃnukʃiʃzəɟəʃiʃyəʃnlqarəʁsatʃəʁbb° aδiəʁvʃuəʁadrəʁggidalamajəʃsiaδ
 ʃəʃddiʃimirasʃnukʃuʃb° əʃwʁəʁnsufəllaʃaδrwiʃmijəʁbb° auwʁəʁnniatʃsidsarsəʁkəʃlqəʃasəʁməɟəʁasʃnuk
 asʃiʃkʒziəanəʃʃəʃimiriʔnnəʁkəʃdwarawis

1. divers		
date de collecte :	10 / 3 / 2015	
lieu :	Village : swamaa	
support de l'enregistrement :	Dictaphone	
durée de l'enregistrement :	16min et 50 s	
lieu de l'enregistrement :	Maison	
sujet de l'enregistrement :	Les plats et les ustensiles de cuisine	
Y avait-il un public ?	Non	
Référence		
2. enquêté		
(Nom :)	Kheloudja	
Date de naissance :	53 ans	
Sexe :	Féminin	
Village d'origine :	Swamaa	
Tribu :		
Domicile actuel (village, région):	Village, swamaa Commune : Mekla	
Dialecte parlé, (nom donné par le locuteur à son parler)	Kabyle	
Autre (s) langue (s) parlée (s) :	/	
(Au travail :)	/	
(À la maison :)	Kabyle	
Séjour (s) à l'étranger	/	

	/	
Durée du/des séjour(s)	/	
Scolarité et formation	/	
Langue(s) de l'enseignement reçu :	Kabyle	
Profession :	Femme au foyer	
Personne(s) ayant joué un rôle dans l'apprentissage linguistique (par exemple son père, sa mère, personne avec qui le locuteur a passé son enfance)		
- lien de parenté, relation avec la personne :	Aucun lien	
- lieu d'origine :	Swamaa	
- scolarité (et langues d'enseignement) :	/	
situation familiale (mariage(s), enfants) :	Marier (mère de famille)	
langue (s) parlée (s) par le conjoint :	Kabyle	
attitude du locuteur par rapport à sa langue et à sa façon de parler :	Kabyle	
3. Collecteur		
nom, prénom:	Amrane Dalila	
langue (s) parlée (s) :	Kabyle-Français-Arabe-Anglais	
origine :	Tizi-ouzou	

relation enquêteur-enquêté :	Aucune relation	
4. Debriefing		
conscience du micro :	Oui	
attitude du locuteur par rapport à l'enregistrement :	Mal alaise	
attitude du locuteur par rapport à l'entretien, aux questions posées...	Mal alaise	
5. Autres infos		

Nekkini n şwamee di læmriw 53 sna, Nsewway akk zik acraw, Seksu n temżin, Berkukes, Seksu n smid, ad nečč yiwet n telqimt ad neqqim ačay n wussan d yeħif. Tura lħemdullah tegra-d slama ifukk yeħif. Nessexdam di tkuzint kra n leħwal i leqdic, ger-asen: taccuyt n wakkal, tibbarriyin-agi ulac-itent zik, zik d isugam, d tiseksutin, ma d asewwi nxeddem tayeddiwt, lxedra, cituħ n tassemt n tmurt ad tt-tmelħeđ ad tefser i yitij ad yeqqim d azidan yequt cituħ-nni n seksu n temżin ad yizid, lğefna n wesyař, lğefna n wuzzay, taccuyt n wuzzay, taseksut n wuzzay, lmeqli, tyengatin, akk ayen yettabaæn aseqqi. Seksu ad t-seeddiđ deg useksut, ad tředmeđ s waman as-txedmeđ yemyeħ ad as-ternuđ cituħ n waman ad t-rređ ad ifur, ittewwa tyata n yiberdan ney mařtayen, zik yettizid yequt, Nsewway tamtunt, lesfeng, daya i nessen nukknı. Tamtunt: ad d-dmeđ lğefna as-txedmeđ yemyeħ as-ternuđ aman, ad d-dmeđ tyata tqudħin ney ařba tqedħin (tiđebsiyin) n wewren, ad d-tarred tamtunt-nni mi ara ad d-ali akkeni, ad tarred řağin n wakkal, zik ulac lgaz, Ncaæel times ad narr řağin, ad d-neddem řbeq as-nexdem ařarcun ad tt-narr yer dixel-nni akken ur tt-yekkat ara ubeħri ur tettyař ara , Umbaed mi ara nekkas akken řağin tewwa temtunt-nni, ad nessars řağin-nni yer řarf, ad d-nđum tiyeryert-nni s imeşyeħ, S umezzir zik ulac abali. Nsewway abazin: ad d-nekkas abeqquq as-nernu tassemt, lqres, ad nerr taccuyt as-nernu berkukes ad t-neeqqer akk imařa, ticekki yewwa ad d-neddem řabla, ney muc yer lqaæa, ad d-dmeđ tiđebsiyin, tiyengawin,

ayenğ, Kull yiwen ad as-tæmređ nşib-is. Isewwiyen æummen maci d yiwen. Mi ara neseww seksu ad næeqqer akk aseqqi-nni as-nexdem tazrudeyat, tæeqqayt n lleft ma yella ma ulac fiñel, ad as-nexdem iæeqqayen kan n lhemmez dixel n tccuyt ad t-nečč d azidan, nxeddem taberbuct, taberbuct d teglast ad tt-neseww, ad neddem tiðbsiyin kull yiwen s tyenğawt-is. zik nesewway taglast, nesewway taæeam akk n zik aqdim. Tislit zik ass wis teltiyam as-d-fken lesfenğ, ney as-d-fken timellalin ad d-seww abeyrir, ad terr lmeqli ad seww lesfenğ s zzit, ad d-ddem tabaqit (lğefna) , mi ara d-asen yeyaci ad t-id-dmen i lakruť, ad d-ssers lqahwa, ayefki, iřarcunen, tiyenğawin, ifenğayen, tişeffayin, zik ulac tiqraetin d tişeffayin d timečtañ n wuzzal. Tislit di wiss teltiyam ad d-truñ yer tala, mi ara d-uyal di tala s axxam, as-d-fkeđ lesfenğ ney berkukes ad t-id-seww, nekkni akka i d yeeada-ney, tameddit-nni ad d-necden taddert ad uqmen lweeda, Ad yebdu wurar. Nesewway berkukes: ad d-dmeđ lebşel ad d-rnuđ llubyan bu timiť taberkant ad as-ternuđ tassemt n leid, ad tesfuređ taberkukest-nni deg useksut, ad tfetleđ ad as-txedmeđ aman akked zzit, ad t-rređ alma d aseksut-nni ad ifuř wiss marřayen, Umbaed ad t-id-smiređ ad yismiđ ciťuñ sin ad t-rređ yer tccuyt, ad t-rwiđ deg useqqi-nni, ad t-id-sqitređ ar useksut, ad t-rređ imir yer lğefna, mi d lweqt n leftuř ad d-dmen tabaqit n zzit, tiðbsiyin, tiyenğawin, ayenğa kull yiwen ad yečč nşib-is. Di Yennayer nsewway berkukes, Seksu n temzin, Seksu n smid ad t-æeğneđ akk deg useqqi ad teččaređ iðbsiyen ad as-ternuđ aksum uyaziđ, aksum n tccuyt ubegri d win uyelmi, Sin kull yiwen ad yečč seg tiðbsit-is s tyenğawt-is s uyenğa-is. Di leid tameqrant ad d-awiđ aksum, ad t-xedmeđ imensi win yesean ad yessers lmeqrut, lñelwa, lesfenğ, mcelqef, ayefki, lattay, lqahwa, Sin wid i d-iruhen ad yečč ad iseww. Nsewway ayefki di tkaşrunin n wuzzal, mi yewwa ad t-id-nesmir yer tşeffayin di sniwa. Lqehwa zik nsewway-it di tkaşrunin, nxeddem dayen tiyriřin, Yemsemmen, yaeni tura mačči am zik.Yemsemmen: ad ten-teslaxseđ tameddit n wass azekka-nni ad d-kređ ad as-txedmeđ lemleñ ad yellaxs, Azekka-nni ad t-earkeđ, ad tesbunniđ s zzit ad d-dmeđ taseđyet, lluh, leğfun, ad teččaređ leğfun d tiñbuyin, lemsemmen ticeki yers ad d-dmeđ řağin ad t-rređ yer lkanun ad t-nesbunni ad yers cwiya umbaed imir ad t-nemsel ad t-nexdem d timsemdin tyata temsemdin deg yiwet. Tiyriřin n unaeruk: ad lexsent tameddit-nni am lemsemen azekka-nni ad as-txedmeđ iyes ad tent-earkeđ ad d-dmeđ řağin, lluh, tiðbsiyin, ad tent-sbundeđ d tikennurin mi yers urekti-nni ad tmesyeđ ad t-gređ yer řağin tiyriřin-nni mi tent-id-kseđ ar uðbsi ad as-txedmeđ zzit sin ad taređ udem leali yef win leali. Di csetwa nsewway lmaqarun deg waman : Tassemt, ciť n lemyeñ, ciť n leeqaqer, ciť n ticcet, ciť n tebşelt ad yeww am ccarba. Nxeddem dayen ccarba n waman: Ciťuñ n flegu, iferrawen n nnaenaæ, lkusber, krafez, tifelfelt, awren, zzit, lemyeñ, aman, ad as-ternuđ tamarımiť-is, tiyenğawin-is, tiðbsiyin-is, ayenğa-is. Nsewway timhemmezt deg waman ad t-neqlu s teñciť

n lexla, nxeddem-as ʔumaʔic ney as-nezzem ʔumaʔic n tæeqqayt ad tt-nemħaq ad tt-nexdem. Nxeddem abişar: abeqquq, tasemmumt n yezgaren, awren ad as-ternuð zziṭ, aman ad t-ħulleð ad d-yeffaṭ d abazin. Acewwaḍ: Ad t-slexseð am ufdiṛ, ad t-earked azekka-nni ad t-mesleð umbæd ad t-sewweð di ʔağin ad t-id-kseð yer lğefna ticekki yeqqur ad t-fetteteð ney ad as -tanfeð akken am ufdiṛ. Aseqqi n seksu n smid ney n d temziṇ : Nxeddem-as ibawen, tağilbant, lħemmez, llubyan, leedes, zrudya, lebşel. Tibidas: Ad tt-tessirdেð ad tt-tgezmeð, ad tt-tarred yer tccuyt ad teww sin ad as-tuqmeð yemyeħ i waman-nni mi ara rekmen, ticekki dayen tewwa ad tt-id-kseð yer useksut, ad tt-tezmið mi tekkat ad as-txedmeð lbaṭaṭa, leeqaquer, ney timelayin akk d ʔumaʔic.

nækkkininswamaeðilæfmaríwøjæawxæmsinsnansæbb°ajak°ziχafrawsæksutæmzinwærkukæssæksu
nsmiðanarsjiwætqændureanæqqimaþhalanætssjiwætælqimæanæqqimaþhalb°ussanðjhifœuralhæm
dulahœagradslamaifukjhifngarræzœaßfujøb°axalzixlkanungæskaerænnfaßiñjiskæfænoiværjinagiur
nætneðsaraziχðisuyamtsisæksueinaxnafnærwajhifmatsuralhæmdulahzixœakæddiwælxæðraßitahts
æssæmætµureætsmællahætsfsarijitiæadæjæqqimðaziððanjqæwøßutahnninsæksutæmzinaðjizidðdæfna
b°æskaerlðæfnaab°uzzajœaßfujøb°uzzajœasæksutsb°uzzajlmæqliœiæændæzajinak°ajænitavañenasæqq
isæksuatsfæddidðægusæksueatræðmæðswamanðlmælhatarræðaðifurittsæbb°æjæœaiværððanzixjttsi
zidðjæwøwænæssænanæssæbb°æamæuntlæsfændæzðajæamæuntaddmæðlæfnaastxæððæjmmæjhasæørn
uðamanaddmæðæjæætqæðhinnækarvab°æwrænætsarræðæamæuntnnimaraadaliakkænniadarræðæzi
nb°axalzixulaßlgazanæfñœlœimæseanærræzæinatæbb°adnæddæmtævaqasnæxðæmataßfunætsnærræðæx
ælnniakkænurtsjækkæœarauvæhriuræøtskaeraraumbaßdmaranækkæsaækkæntæzineæbb°ææmæuntnnia
næssærstæzinniarætfarandæmœiærkæerænnisimæsjahsumæzzirzixulaßabaliætsæqqimjiahænsæbb°æja
væzinadnækkæsavquqasnærnueasæmmumælqaræsanærræaßfujœasnærnwærkukæsaænñœqqarækk°im
araœiñkijæbb°æadnæddæmtævlanækmufarlqæfaæddmæðidæzærvuvænætsæqqimæðfællæænaddmæðæid
ævsijœiæændæzawinkuljiwænæsdfæmræðnsivisæbb°inidænißummattñiðjiwænænæssæbb°sæksuanñœ
qqarækk°asæqqinnœazrudijætseæñœqqajænllæfœmulafñihœliñœqqajænkanlhæmmæzðæxæltfujœæœæn
ættjæaziððanfituhtværvußetsaylæseætsnsæbb°adnæddæmœiðævsijinkuljiwænseæændæzawæisziχnsæbb
°æjæaylasænsæbb°ajtaßamækk°nziaqæðimeisjæziyazðæfkænazækkænniwiæœæltijamælsæfændæznæœi
mællalæinadsæb°avækræirætsærlmæqliadsæbb°læsfændæzsæziææddæmœavaqiæætsidsærsærdæxælnniæñkijæ
bb°æatærrærlðæzæfnaæmaradasænjæfaßiaæiddmænillakræutædsærsærlqahwaæjæfkiiætfæfunænoeiæændæzawinifæ
ndæzæjænoisæfajinziχulaßœiqrañœiœisæfajineimæftæhb°uzalœisliœðiwiæœæltijamætsruharœalæmarad
uækalðiœalasaxamæzðæfkæðværkukæsnæklæsfændæzætsæbb°æamæddiœnniadnæfðænoæddæraæðuqmæn
wæfðæaæjævðuæwurnænsæbb°æjværkukæsaæddmæðlævæslædrnuðliluvjanvæœimæitæværkantææœrnudæ
æssæmælfæidætssfuræðæværkukæseñðniðægusæksueadfæœlæðæsfæœlæðæseæxæðmæðamænoiqiænzziæat
ærræðæarmaðæasæksuœnniaðifurwismaeræajænumbaßdaæidsmiræðæðjismidñituhatærræðæimiræœfujæ
atærwidðægusæqqinniaœidsqitæðæarusæksueatrærræðæimirarldæzæfnaæmiðtænaßaddmænoævaqiænzziæœid

əvsijineikəndzawinəkəndzakuljiwənađjəttɪlməktuvisaʃəbb°ađatsləxsəđamfdiratʃarkəđazekkan
niatməsləđatsəbb°əđđitədzinaəidksəđkəʃldzəfnəʃəkijəquratsfətsəəđnəkəstanfəđakkəntsiwsa
minamfdirasəqqinsəksunsmiđnəkəntəmzinnoxəddəmasivawənəəzilvantlhəmməzlluvjanlaʃdəs
rudijaləvsəleiviđasađjiriđatgəzməđəəntarrəđkəʃəʃjuəəđvnuntajəmafʃitasəntuqməđjməjhiwa
mānnimararəkməneʃkibb°antaəəntidqəʃəđarusəksueəəətməđmikawəntmajəhwajamasəntxə
əməđlbatataəiʃʃəreləvsəllaʃqaqəʃnəkəsməllalinakkəđtumatɪʃ

Tafelwit n yismawen n lehwal, azar-nsen d usalay-nsen

Ismawen n lehwal	Azar-nsen	Asalay-nsen
Akufi	KF	ar ₁ r ₂ i
Aqecwal	QCWL	ar ₁ er ₂ r ₃ ar ₄
Ayeddid	YD	ar ₁ eR ₂ ir ₃
Azduz	ZD	ar ₁ r ₂ ur ₃
Acbayli	CBL	ar ₁ r ₂ ar ₃ i
Acbaylu	CBL	ar ₁ r ₂ ar ₃ u
Acbali	CBL	ar ₁ r ₂ ar ₃ i
Aseqfel	QFL	Aser ₁ r ₂ er ₃
Ameqli	QL	Amer ₁ r ₂ i
Ayerbal	ΓRBL	ar ₁ er ₂ r ₃ ar ₄
Ayerbal azuran	ΓRBL ZRN	ar ₁ er ₂ r ₃ ar ₄ ar ₁ ur ₂ ar ₃
Amehraz	HRZ	Amer ₁ r ₂ ar ₃
Ahellab	HLB	ar ₁ eR ₂ ar ₃
Asagem	GM	Asar ₁ er ₂
Abuqal	BQL	ar ₁ ur ₂ ar ₃
Adebsi	DBS	ar ₁ er ₂ r ₃ i
Akajut	KJ	ar ₁ ar ₂ ut
Ayerbal n ueggad	ΓRBL ΣGD	ar ₁ er ₂ r ₃ ar ₄ ur ₁ eR ₂ ar ₃
Ayengā	ΓNĠ	ar ₁ er ₂ r ₃ a
Aseksut	SKS	ar ₁ er ₂ r ₃ ut
Acwari	CWR	ar ₁ r ₂ ar ₃ i
Aqebbuc	QBC	ar ₁ eR ₂ ur ₃
Adajin	DJN	ar ₁ ar ₂ ir ₃
Afekrur	FKR	ar ₁ er ₂ r ₃ ur ₄
Abuseqqi	SQ	Abur ₁ eR ₂ i
Ayengā n taεεam	ΓNĠ TΣM	ar ₁ er ₂ r ₃ a r ₁ aR ₂ ar ₃
Ayengā n wesyar	ΓNĠ SΓR	ar ₁ er ₂ r ₃ a wer ₁ r ₂ ar ₃
Aqazzan	QZN	ar ₁ aR ₂ ar ₃
Ajenwi	JNW	ar ₁ er ₂ r ₃ i
Abarrad	BRD	ar ₁ aR ₂ ar ₃
Tabasant	BSN	tar ₁ ar ₂ ar ₃ t
Tasilt	SL	tar ₁ ir ₂ t
Taqecwalt	QCWL	tar ₁ er ₂ r ₃ ar ₄ t
Taserbaht	RBH	Taser ₁ r ₂ ar ₃ t
Tayengalt	ΓNĠL	tar ₁ er ₂ r ₃ ar ₄ t
Tasemselt	MSL	Taser ₁ r ₂ er ₃ t
Tabraqt	BRQ	tar ₁ r ₂ ar ₃ t
Tayerbalt	ΓRBL	tar ₁ er ₂ r ₃ ar ₄ t
Tacemmuxt	CMX	tar ₁ eR ₂ ur ₃ t

Taqeslit	QSL	tar ₁ er ₂ r ₃ it
Tagezzamt	GZM	tar ₁ eR ₂ ar ₃ t
Taqeccart n lbaṭaṭa	QCR BT	tar ₁ eR ₂ ar ₃ t lr ₁ ar ₂ ar ₃ a
Tabeqsit	BQS	tar ₁ er ₂ r ₃ it
Tabaqit	BQ	tar ₁ ar ₂ it
Taferciṭ	FRC	tar ₁ er ₂ r ₃ iṭ
Takarraṭ n lxeḍra	KRD XDR	tar ₁ aR ₂ ar ₃ lr ₁ er ₂ r ₃ a
Takufit	KF	tar ₁ ur ₂ it
Taxsayt	XS _Y	tar ₁ r ₂ ar ₃ t
Tasiṭirt	STR	tar ₁ ir ₂ ir ₃ t
Taṣeffayt	ŞFY	tar ₁ eR ₂ ar ₃ t
Taccuyt	CY	taR ₁ ur ₂ t
Tadebsit	DBS	tar ₁ er ₂ r ₃ it
Tarbut	RB	tar ₁ r ₂ ut
Tagamilt	GML	tar ₁ ar ₂ ir ₃ t
Tayawast	ΓWS	tar ₁ ar ₂ ar ₃ t
Taseksut	SK	tar ₁ er ₂ r ₃ ut
Tarhalit	RHL	tar ₁ r ₂ ar ₃ it
Tasebbalt	SBL	tar ₁ eR ₂ ar ₃ t
Taqellalt	QL	tar ₁ eR ₂ ar ₃ t
Tacekukt	CK	tar ₁ r ₂ ur ₃ t
Tabuqalt	BQL	tar ₁ ur ₂ ar ₃ t
Tatawat	TW	tar ₁ ar ₂ at
Tabeqluḡt	BQLḡ	tar ₁ er ₂ r ₃ ur ₄ t
Taqessult	QSL	tar ₁ eR ₂ ur ₃ t
Tadebriṭ	DBR	tar ₁ er ₂ r ₃ iṭ
Taqedduḡt	QDH	tar ₁ eR ₂ ur ₃ t
Tayenḡawt	ΓNḡW	tar ₁ er ₂ r ₃ ar ₄ t
Takasrunt	KSR	tar ₁ ar ₂ r ₃ unt
Taṣedyet	ŞDY	tar ₁ er ₂ r ₃ et
Tamermit	MRT	tar ₁ er ₂ r ₃ iṭ
tbeq	TBQ	r ₁ r ₂ ar ₃
taḡin	TḡN	r ₁ ar ₂ ir ₃
Tiflewt	FLW	tir ₁ r ₂ er ₃ t
Tissirt	SR	tiR ₁ ir ₂ t
Tisnit	SN	tir ₁ r ₂ it
Tijyelt	JTL	tir ₁ r ₂ er ₃ t
Tiyeccacin	IC	tir ₁ eR ₂ ar ₃ in
Timserbaḡt	RBḡ	Timser ₁ r ₂ ar ₃ t
Timeyrefit	ΓRF	Timer ₁ r ₂ er ₃ t
Timerḡelt	RHL	timer ₁ r ₂ er ₃ t
Tuggi	G	tuR ₁ i
Tuffal	FL	tuR ₁ ar ₂
Izyaren	ZYR	ir ₁ r ₂ ar ₃ en
Ifenḡalen	FNḡL	ir ₁ er ₂ r ₃ ar ₄ en
Isufa	SF	ir ₁ ur ₂ a
Inyen	NY	ir ₁ r ₂ er ₃

Lqaleb	QLB	$Lr_1ar_2er_3$
Lyum	ΓM	Lr_1ur_2
Leyta	ΓT	ler_1r_2a
Lğefna	$\check{G}FN$	$Lr_1er_2r_3a$
Lemkub	KB	$Lemr_1ur_2$
Lluḥ	LH	R_1ur_2
Lmus	MS	Lr_1ur_2
Lmecwi	CW	$Lmer_1r_2i$
Lmeqli	QL	$lmer_1r_2i$
Lya	LY	r_1r_2a
Lğefna n wesyar	$\check{G}FN$ $S\Gamma R$	$Lr_1er_2r_3a$ $Wer_1r_2ar_3$
Lğefna n wakal	$\check{G}FN$ KI	$Lr_1er_2r_3a$ war_1ar_2
Sniwa	SNW	$r_1r_2ir_3a$

Tafelwit n yismawen n isewwiyen, aẓar-nsen d usalay-nsen

Ismawen n isewwiyen	Aẓar-nsen	Asalay-nsen
Arkul	RKL	$ar_1r_2ur_3$
Acewwaḍ	CWD	$ar_1eR_2ar_3$
Aḥeddur	HDR	$ar_1eR_2ur_3$
Aḥettil	HTL	$ar_1eR_2ir_3$
Aberbuc	BRC	$ar_1er_2r_3ur_4$
Agercal	GRCL	$ar_1er_2r_3ar_4$
Ayrum aquran	ΓRM QR	$ar_1r_2ur_3$ ar_1ur_2an
Ayrum n bibras	ΓRM BRS	$ar_1r_2ur_3$ $r_1ir_2r_3ar_4$
Ayrumn icerwan	ΓRM CRW	$ar_1r_2ur_3$ $ir_1er_2r_3an$
Ayrum n zzater	ΓRM ZTR	$ar_1r_2ur_3$ $R_1ar_2er_3$
Ayrum n feylu	ΓRM FYL	$ar_1r_2ur_3$ $r_1er_2r_3u$
Abazin	BZN	$ar_1ar_2ir_3$
Aṛedli	RDL	$ar_1er_2r_3i$
Ayiyac	ΓC	$ar_1ir_2ar_3$
Agersal	GRSL	$ar_1er_2r_3ar_4$
Amḍur	MDR	$ar_1r_2ur_3$
Axaluḍ	XLD	$ar_1ar_2ur_3$
Aqfal	QFL	$ar_1r_2ar_3$
Awackan	CKN	$awar_2r_3ar_4$
Amğud	$\check{G}D$	Amr_1ur_2
Abişar	BŞR	$ar_1ir_2ar_3$
Aṛbuz	RBZ	$ar_1r_2ur_3$
Abazin n tecriwt	BZN CRW	$ar_1ar_2ir_3$ $ter_1r_2ir_3t$

Afdir	FDR	ar ₁ r ₂ ir ₃
Ameqful	QFL	Amer ₁ r ₂ ur ₃
Ayrum n ujeġġig	ΓRM JĠG	ar ₁ r ₂ ur ₃ ur ₁ eR ₂ ir ₃
Abiṣar n seksu	BŞR SKS	ar ₁ ir ₂ ar ₃ r ₁ er ₂ r ₃ u
akennur	KNR	ar ₁ eR ₂ ur ₃
Ayrum bu sebaa n leḥwal	ΓRM SBΣ ḤWL	ar ₁ r ₂ ur ₃ r ₁ er ₂ r ₃ a ler ₁ r ₂ ar ₃
Acarrid	CRD	ar ₁ aR ₂ ir ₃
Adaryis	DRS	ar ₁ ar ₂ yir ₃
Acraw	CRW	ar ₁ r ₂ ar ₃
Ayefki	YFK	ar ₁ er ₂ r ₃ i
Ayrum n ubelluḍ	ΓRM BLḌ	ar ₁ r ₂ ur ₃ ur ₁ eR ₂ ur ₃
Ahlul	ḤL	ar ₁ r ₂ ur ₃
Aqarru n wezgar	QR ZGR	ar ₁ aR ₂ u wer ₁ r ₂ ar ₃
Acedluḥ	CDLḤ	ar ₁ er ₂ r ₃ ur ₄
Akanif (akanaf)	KNF	ar ₁ ar ₂ ir ₃
Aseqqi	SQ	ar ₁ eR ₂ i
Acedduq	CDQ	ar ₁ eR ₂ ur ₃
Amejjiir n tefsut	MJR FS	ar ₁ eR ₂ ir ₃ ter ₁ r ₂ ut
Amegzir	GZR	amer ₁ r ₂ ir ₃
Abumexluḍ	XLḌ	Abumer ₁ r ₂ ur ₃
Abeyrir	BΓR	ar ₁ er ₂ r ₃ ir ₄
Aæemmam n lqaḍi	ΣM QḌ	ar ₁ eR ₂ ar ₃ lr ₁ ar ₂ i
Ayrum n zzit	ΓRM ZT	ar ₁ r ₂ ur ₃ R ₁ ir ₃
Afdir (aḥeddur)	FDR	ar ₁ r ₂ ir ₃
Aḥelwiḍ	HLWḌ	ar ₁ er ₂ r ₃ ir ₄
Baqlawa	BQLW	r ₁ ar ₂ r ₃ ar ₄ a
Berkukes n lmerḍum	BRKS RDM	r ₁ er ₂ r ₃ ur ₄ er ₅ lmer ₁ r ₂ ur ₃
Berkukes n waman	BERKS MN	r ₁ er ₂ r ₃ ur ₄ er ₅ war ₁ ar ₂
Buzelluf	ZLF	Bur ₁ eR ₂ ur ₃
Ccerba	CRB	R ₁ er ₂ r ₃ a
Ccerba n wewren	CRB RN	R ₁ er ₂ r ₃ a wewr ₁ er ₂
Ifelfel	FL	ir ₁ er ₂ r ₃ er ₄
Iniyman di zzit	NTM ZT	ir ₁ ir ₂ r ₃ an R ₁ ir ₂
Iwzan	WZN	ir ₁ r ₂ ar ₃
Iles n wefrux	LS FRX	ir ₁ er ₂ wer ₁ r ₂ ur ₃

Lemħağeb	ĤĜB	Lemr ₁ ar ₂ er ₃
Lgaṭu	GT	lr ₁ ar ₂ u
Lesfenğ	SFNĞ	Ler ₁ r ₂ er ₃ r ₄
Lħelwa	HLW	lr ₁ er ₂ r ₃ a
Lemsemmen	SMN	Lemr ₁ eR ₂ er ₃
Lqahwa	QHW	Lr ₁ ar ₂ r ₃ a
Lmeqrut	QRT	lmer ₁ r ₂ ur ₃
Lattay	TY	laR ₁ ar ₂
Lmaqarun deg aman	QRN MN	Lmar ₁ ar ₂ ur ₃ ar ₁ ar ₂
Lmaqarun n useqqi	QRN SQ	Lmar ₁ ar ₂ ur ₃ ur ₁ eR ₂ i
Leedes	ΣDS	Ler ₁ rer ₃
Leğwaz n uzemmur	ĞWZ ZMR	Ler ₁ r ₂ ar ₃ ur ₁ eR ₂ ur ₃
Leğwaz n llubyan	ĞWZ BYN	Ler ₁ r ₂ ar ₃ Llur ₁ r ₂ ar ₃
leğwaz n lbaṭaṭa	ĞWZ BT	Ler ₁ rar ₃ Lr ₁ ar ₂ ar ₃ a
Leğwaz n lħemmez	ĞWZ ĤMZ	Ler ₁ r ₂ ar ₃ Lr ₁ eR ₂ er ₃
Leğwaz n ddwara	ĞWZ DWR	Ler ₁ r ₂ ar ₃ R ₁ r ₂ ar ₃ a
Leğwaz n lqarnun	ĞWZ QRN	Ler ₁ r ₂ ar ₃ Lr ₁ ar ₂ r ₃ un
Lbaṭaṭa deg aman	BT MN	Lr ₁ ar ₂ ar ₃ a ar ₁ ar ₂
lbaṭaṭa yeqlan	BT QL	Lr ₁ ar ₂ ar ₃ a Yer ₁ r ₂ an
rruz	RZ	R ₁ ur ₂
Seksu abrarac	SKS BRC	r ₁ er ₂ r ₃ u ar ₁ r ₂ ar ₃ ar ₄
Seksu n ubelluḍ	SKS BLD	r ₁ er ₂ r ₃ u ur ₁ eR ₂ ur ₃
Seksu n temzin	SKS MZN	r ₁ er ₂ r ₃ u ter ₁ r ₂ ir ₃
Seksu s uyaziḍ	SKS YZD	r ₁ er ₂ r ₃ u ur ₁ ar ₂ ir ₃
Seksu n ufexxi	SKS FXS	r ₁ er ₂ r ₃ u ur ₁ er ₂ r ₃ i
Seksu n nnaema	SKS NEM	r ₁ er ₂ r ₃ u R ₁ ar ₂ r ₃ a
Seksu n smid	SKS SMD	r ₁ er ₂ r ₃ u r ₁ r ₂ ir ₃
Seksu s lleft	SKS FT	r ₁ er ₂ r ₃ u llef ₁ r ₂
seksu s yiḡil	SKS FL	r ₁ er ₂ r ₃ u yir ₁ ir ₂
Seksu s zbib	SKS	r ₁ er ₂ r ₃ u

	ZB	$r_1 r_2 i r_3$
Seksu s ibawen	SKS BW	$r_1 e r_2 r_3 u$ $i r_1 a r_2 e n$
Seksu n yirden	SKS RD	$r_1 e r_2 r_3 u$ $y i r_1 r_2 e n$
Seksu s tyeddiwt	SKS FDW	$r_1 e r_2 r_3 u$ $t r_1 e R_2 i r_3 t$
Seksu	SKS	$r_1 e r_2 r_3 u$
Sserdin	SRDN	$R_1 e r_2 r_3 i r_4$
şamşam	ŞM	$r_1 a r_2 r_3 a r_4$
taşam	ΤΣM	$r_1 a R_2 a r_3$
Tarkuct	RKC	$t a r_1 r_2 u r_3 t$
Tameskuččat	SKČ	$T a m e r_1 r_2 u R_3 a t$
Tamtunt n uferrah	MT FRH	$t a r_1 r_2 u n t$ $u r_1 e R_2 a r_3$
Taberkukest	BRKS	$t a r_1 e r_2 r_3 u r_4 e r_5 t$
Taberkukest n waman	BRKS MN	$t a r_1 e r_2 r_3 u r_4 e r_5 t$ $w a r_1 a r_2$
Taberkukest n lmarđum	BRKS RDM	$t a r_1 e r_2 r_3 u r_4 e r_5 t$ $l m a r_1 r_2 u r_3$
Takilmuť	KLM	$t a r_1 i r_2 r_3 uť$
Tamlawent	LWN	$T a m r_1 a r_2 e r_3 t$
Tayřumt n yirden	FRM RD	$t a r_1 r_2 u r_3 t$ $y i r_1 r_2 e n$
Tacnint	CN	$t a r_1 r_2 i n t$
Taglest	GLS	$t a r_1 r_2 e r_3 t$
Tahnunt	HN	$t a r_1 r_2 u n t$
Taberbuct	RBC	$T a b e r_1 r_2 u r_3 t$
Tabubtat n ugersal	FT GRSL	$T a b u r_1 r_2 a t$ $u r_1 e r_2 r_3 a r_4$
Taberkukest n ugersal	BRKS GRSL	$t a r_1 e r_2 r_3 u r_4 e r_5 t$ $u r_1 e r_2 r_3 a r_4$
Tamtunt	MT	$t a r_1 r_2 u n t$
Tamtunt n zzit	MT ZT	$t a r_1 r_2 u n t$ $R_1 i r_2$
Tabubtat	BT	$t a b u r_1 r_2 a t$
Tabuťt	BZ	$t a r_1 u r_2 t$
Tabubtat n texpayt	BT XSY	$T a b u r_1 r_2 a t$ $t e r_1 r_2 a r_3 t$
Tacewwať	CWD	$t a r_1 e R_2 a r_3$
Tayeddiwt	FDW	$t a r_1 e R_2 i r_3 t$
Tarnast	RNS	$t a r_1 r_2 a r_3 t$
Tahluqt	HLQ	$t a r_1 r_2 u r_3 t$
Taga	G	$t a r_1 a$
Ttarfas	RFS	$T t a r_1 r_2 a r_3$
Timellalin	ML	$t i r_1 e R_2 a r_3 i n$
Tihbulin	HBL	$t i r_1 r_2 u r_3 i n$
Timegzert n yibawen	GZR BW	$T i m e r_1 r_2 e r_3 t$ $y i r_1 a r_2 e n$

Tibitas	BTS	$tir_1ir_2ar_3$
Timsemin	SMN	$Timr_1er_2r_3in$
Timegzert	GZR	$Timer_1r_2er_3t$
Tiyrifin	ΓRF	$tir_1r_2ir_3in$
Tiyrifin n lebşel	ΓRF BŞL	$tir_1r_2ir_3in$ $ler_1r_2er_3$
Tiyrifin n lmatteb	ΓRF TB	$tir_1r_2ir_3in$ $lmaR_1er_2$
Tiyrifin timserhin	ΓRF SRH	$tir_1r_2ir_3in$ $timr_1er_2r_3in$
Tizemmit	ZM	tir_1eR_2it
Tizemmit n ibawen	ZM BW	tir_1eR_2it ir_1ar_2en
Tizemmit n lleft	ZM FT	tir_1eR_2it $ller_1r_2$
Tizemmit ixelden	ZM XLD	tir_1eR_2it $ir_1er_2r_3en$
Tibiwt	BW	tir_1ir_2t
Tiyrifin n unaeruk	ΓRF ΣRK	$tir_1r_2ir_3in$ $unar_1r_2ur_3$
Timhemmezt	HMZ	$Timr_1eR_2er_3t$
Timegrudin	QRD	$Timer_1r_2ur_3in$
Timcewwect	MCW	$Timr_1eR_2er_3t$
Tiberyucin	BRYC	$tir_1er_2r_3ur_4in$
Tifdawcin	FDWC	$tir_1r_2ar_3ar_4in$
Tuzedla	ZDL	$tur_1er_2r_3a$
Uftiyen	FTY	$ur_1r_2ir_3en$
Wayzaz	ΓZ	$r_1ar_2r_3ar_4$

Agbur

Tazwart tamatut	07
Afran n usentel	07
Tamukrist	07
Turdiwin	08
Iɛewwiqen i d-nufa deg wannar	08
Aglam n temnaɗin	08

Ixef amezwaru: Tazrawt talyawit

I. Tabadut n yisem di tmaziyt	12
I. 1. Azar	12
I. 2. Asalay	12
II. Isem aherfi	13
II. 1. Tawsit	14
II. 1. 1. Amalay	14
II. 1. 2. Unti	16
• Tanmegla ger umalay d unti	17
1. Tawtemt	17
1. 1. Asemzi / Asemyer	18
1. 2. Tayent	18
II. 2. Amɗan	18
II. 2. 1. Asuf	19
II. 2. 2. Asget	19
II. 2. 2. 1. Abeddel n teyra tamezwarut	19
II. 2. 2. 2. Abeddel n teyra talem mast	20
II. 2. 2. 3. Abeddel n teyra n tagara	21
II. 3. Addad	21
II. 3. 1. Addad ilelli	21
II. 3. 2. Addad amaruz	21
II. 3. 2. 1. Felluy n teyra tamezwarut deg waddad ilelli yer yismawen untiyen	23
II. 3. 2. 2. Abeddel n teyra tamezwarut deg yismawen imalayen	24
II. 3. 2. 3. Asezwer n yismawen n uzenayri di teyra tamezwarut yer yismawen imalayen..	24
III. Tasleɗt n talya n yismawen inaɗliyen	25
III. 1. Asuddem	25
III. 1.1. Asuddem n tyedda	25
III. 1. 1. 1. Seg umyag	25
III. 1. 1. 2. Seg yisem	26
III. 1. 2. Asuddem n tyara	27

III.	2. Asuddes	27
III.	2. 1. S usentēd n yiferdisen	27
III.	2. 2. S usdukkel n yiferdisen	27
IV.	Ismawen imarḍilen	28
IV.	1. Ismawen imarḍilen i d-yekkan si taṣṣabt	28
IV.	2. Ismawen i d-yekkan si tefransist	29

Ixef wis sin: Tazrawt n umawal

•	Tazrawt tanḍawit n umawal	31
I.	Tafelwit n umawal	31
I.	1. Amgarad yellan deg yismawen n usewwi	35
I.	2. Amgarad yellan deg yismawen n leḥwal	46

Ixef wis kraḍ: Tazrawt n tkerḍiwin

Takarḍa 01:	Tizi Wezzu	58
Takarḍa 02:	Abuseqqi	59
Takarḍa 03:	Aḍajin	60
Takarḍa 04:	lemkub	61
Takarḍa 05:	lluḥ	62
Takarḍa 06:	lḡefna	63
Takarḍa 07:	Tabasant	64
Takarḍa 08:	Tabeqrajt	65
Takarḍa 09:	Taccuyt	66
Takarḍa 10:	Tayeccact	67
Takarḍa 11:	Takaṣrunt	68
Takarḍa 12:	lemkub	69
Takarḍa 13:	Taqellalt	70
Takarḍa 14:	Abazin	71
Takarḍa 15:	Acewwaḍ	72
Takarḍa 16:	Aḥeddur	73
Takarḍa 17:	Abumeqful	74
Takarḍa 18:	Tarkuct	75

Takarða 19: Iwzan	76
Takarða 20: Arkul	77
Takarða 21: Lesfeng	78
Takarða 22: Seksu	79
Takarð 23: Tiyrifin	80
Takarða 24: Timegzert	81
Takarða 25: Uftiyen	82
Tagrayt Tamatut	84
Tiybula	86
Timarna	88-160
Timarana I : Agzul s tefransist	88
Timarna II : Amawal	94
Timerna III : Amud	96-162
Agbur	161-163